

Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu Oy

Arjen haasteet mikroyrittäjien taloushallinnossa

Tanja Hyvärinen

Maija Minkkinen

15.11.2015

Tekijä(t) Tanja Hyvärinen, Maija Minkkinen	
Koulutusohjelma Liiketalous	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Arjen haasteet mikroyrittäjien taloushallinnossa	Sivu- ja lii- tesivumäärä 76 + 16
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää mitkä ovat mikroyrittäjien kokemat arjen haasteet yrityksen taloushallinnossa ja voiko taloushallintoa digitalisoimalla helpottaa haasteita. Lisäksi tarkastellaan, mitkä ovat tilitoimistojen roolit digitaalisen taloushallinnon leviämisessä. Työn toimeksiantajina toimivat Tieto Oyj ja Tikon Oy Taloushallinnon runkoverkko –hankkeen kautta.</p> <p>Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys perustuu aiheeseen liittyvään kirjalliseen materiaaliin, jota pyrittiin valitsemaan mahdollisimman monipuolisesti ja kattavasti. Viitekehyksessä käsitellään taloushallintoa sekä perinteisestä että digitaalisesta perspektiivistä, sekä tutustutaan pilvipalveluihin ja innovaatioiden diffuusiot teoriaan.</p> <p>Empiirisessä osuudessa käydään läpi kyselylomakkeen suunnitteluun, toteutukseen ja lähettämiseen liittyviä vaiheita. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisin menetelmin ja valitusta kohde-ryhmästä otettiin osittainen satunnaisotanta. Tämän jälkeen analysoitiin tutkimuksen tuloksia erilaisin analysointimenetelmin ja graafisia keinoja hyödyntäen.</p> <p>Lopuksi käydään läpi johtopäätökset, oman oppimisen arviointi ja kehitysehdotukset. Pohditaan myös tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia.</p> <p>Tämä tutkimus on jatkoa aikaisemmalla kvalitatiiviselle tutkimukselle, ja tutkimus aloitettiin toukokuussa 2015 ja saatiin päätökseen lokakuussa 2015.</p>	
Asiasanat Taloushallinto, digitaalinen taloushallinto, mikroyritys, pilvipalvelut, innovaatiot	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
1.1	Tutkimuskysymykset ja rajaukset.....	2
1.2	Opinnäytetyön rakenne ja peittomatriisi	2
1.3	TARU- Taloushallinnon runkoverkko -hanke.....	4
1.3.1	Toimeksiantajien esittely	4
1.4	Opinnäytetyössä esiintyvien termien määritelmät.....	4
2	Yritysten taloushallinto.....	6
2.1	Taloushallinnon osa-alueet	6
2.1.1	Myyntilaskut ja perintä.....	7
2.1.2	Ostolaskut ja maksaminen	8
2.1.3	Matka- ja kululaskut	8
2.1.4	Palkkakirjanpito	9
2.1.5	Viranomaisilmoitukset	9
2.1.6	Tilinpäätös.....	11
2.1.7	Kassanhallinta.....	11
2.2	Taloushallinnon järjestelmät.....	12
2.3	Tilitoimistojen palvelutarjonta	14
3	Digitaalisuus taloushallinnossa.....	15
3.1	Verkkolasku.....	15
3.2	Sähköinen arkistointi	16
3.3	Taloushallinnon ohjelmat pilvipalveluina	17
3.3.1	Pilvipalveluna toimivan taloushallinnon käyttöönotto.....	18
3.4	Digitaalinen taloushallinto tilitoimiston näkökulmasta.....	19
4	Innovaatioiden omaksuminen.....	20
4.1	Erilaiset omaksujat	21
4.2	Omaksumiseen vaikuttavat elementit.....	23
5	Empiirinen tutkimus ja tulokset	24
5.1	Tutkimuksen kohderyhmä ja rajaukset.....	24
5.1.1	Mikroyritykset	26
5.2	Kyselylomakkeen rakenne ja suunnittelu	27
5.3	Tutkimusmenetelmä	29
5.3.1	Analysointimenetelmät	30
5.4	Kyselyn tulokset	31
5.4.1	Taloushallinnon järjestelmät.....	33
5.4.2	Tilitoimiston käyttö.....	35
5.4.3	Taloushallinnon osa-alueet	39
5.4.4	Taloushallinnon työllistävyys ja haastavuus.....	46

5.4.5	Taloushallinnon digitalisointiaste.....	49
5.4.6	Tilitoimistojen näkökulma	58
6	Pohdinta	61
6.1	Johtopäätökset.....	61
6.1.1	Mitä tehtäviä mikroyritysten taloushallintoon liittyy ja millaiseksi mikroyrittäjät kokivat taloushallinnon.....	61
6.1.2	Mitkä tehtävät taloushallinnossa koetaan haastaviksi ja miksi.....	62
6.1.3	Miten taloushallinnon tehtävien digitaalisuutta voisi lisätä	63
6.1.4	Mitä palveluita tilitoimistot tarjoavat mikroyrittäjille ja voisiko tarjontaa digitalisoida lisää	64
6.2	Luotettavuus ja pätevyys.....	65
6.3	Kehitysehdotukset.....	68
6.4	Oman oppimisen arviointi.....	69
	Lähteet	71
	Liitteet.....	77
	Liite 1. Kyselylomake	77
	Liite 2. Henkilöstön määrä	88
	Liite 3. Toimialakohtaiset erot Kruskal-Wallis testillä mitattuna	89
	Liite 4. Toimialakohtaisten erojen laatu kuvattuna keskiarvoilla ja -hajonnoilla.....	90
	Liite 6. Cronbachin alpha.....	92

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on kvantitatiivinen tutkimus aiheesta ”Mitkä ovat mikroyrittäjien kokeemat arjen haasteet yrityksen taloushallinnossa ja voiko taloushallintoa digitalisoimalla helpottaa haasteita?” Tutkimus toteutetaan otantatutkimuksena etukäteen valikoitujen alojen mikroyrittäjille, joille lähetetään strukturoitu kyselylomake valmiine vastausvaihtoehtoineen. Tavoitteena on saada tietoa mikroyrittäjien tavoista hoitaa yrityksen taloushallintoa ja siitä kuinka haasteellisiksi taloushallintoon liittyvät tehtävät koetaan. Tutkimuksen avulla pyritään selvittämään voisiko digitalisointi tuoda ratkaisuja ilmi tulleisiin haasteisiin.

Digitalisointi on erittäin ajankohtainen aihe, sillä jopa Suomen hallitus on ottanut digitalisaation hallituskauden 2015–2019 strategian teemaksi. Digitalisaatio nähdään toimintatapojen uudistamisena, prosessien digitalisointina ja palveluiden sähköistämisenä. Tietotekniikkaa hyödyntämällä voidaan löytää mullistavia ratkaisuja yrityksen kilpailukyvyn parantamiseksi. (Valtiovarainministeriö 2015.) Pk-yritysten suhdannebarometristä selviää, että pienet yrittäjät näkevät digitaaliset työkalut kasvun mahdollistajina; digitalisoimalla liiketoimintaprosessejaan yritykset lisäävät kannattavuuttaan. (Malinen & Lemmelä 2015, 27.)

Taloushallintoala on murroksessa ja uudistuu jatkuvasti; tulevaisuudessa taloushallinnon työt tulevat olemaan enemmän asiantuntijatehtäviä ja rutiininomainen manuaalinen työ vähenee. Taloushallinnon palvelutarjonta monipuolistuu, jolloin myös yrittäjien haasteiden ymmärtäminen tulee entistäkin tärkeämmäksi. Taloushallinnon digitalisoinnilla tarkoitetaan manuaalisen kirjanpityksen muuttamista digitaalisiksi, jolloin säästyy aikaa, jota voidaan hyödyntää vaativampien tehtävien hoitamiseen. (Ahvenniemi 2014.)

Aihe on erittäin ajankohtainen ja kiinnostava myös tätä opinnäytetyötä tekevien, tulevien taloushallinnon tradenomien, näkökulmasta. Taloushallinnon digitalisoitumisen myötä kirjanpityksen työtehtävät muuttuvat; rutiinitehtävät automatisoituvat ja erilaiset neuvontasekä konsultointipalvelut tulevat olennaiseksi osaksi tilitoimistojen palveluntarjontaa (Manninen 2015). Aiheita on myös tutkittu eri näkökulmista muiden korkeakoulujen taholta, kuten Tampereen ammattikorkeakoulussa tehty Jarmo Niemisen opinnäyte ”Mikroyritysten matka sähköiseen taloushallintoon 2012” ja ”SaaS-ratkaisut mikroyritysten taloushallintoon: Markkinakatsaus ja opas ohjelmistohankintaan 2011” Tapio Männistön tekemänä Vaasan ammattikorkeakoulusta.

Tämä tutkimus on tilattu Haaga-Helialta Tikon Oy:n ja Tieto Oyj:n toimesta. Toimeksiantajat ovat Taloushallinnon runkoverkko TARU-hankkeen omistajia yhdessä Administer Oy:n ja Kunnan Taitoa Oy:n kanssa. Arjen haasteet mikroyrittäjien taloushallinnossa – on kak-

siosainen tutkimus; ensimmäisen osa toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena Haaga-Helian Projektijohtamisen ja Usability and user interface –kurssien projektina keväällä 2015. Tämä opinnäytetyö on jatkoa kvalitatiiviselle tutkimukselle ja tämän tutkimuksen avulla on tarkoitus tutkia isompaa mikroyrittäjien joukkoa kvantitatiivisin tutkimusmenetelmin.

1.1 Tutkimuskysymykset ja rajaukset

Tämän tutkimuksen tavoitteena on vastata kysymykseen: ”Mitkä ovat mikroyrittäjien kokemat arjen haasteet yrityksen taloushallinnossa ja voiko taloushallintoa digitalisoimalla helpottaa haasteita?” Päättämiskysymyksestä on johdettu neljä alakysymystä, joiden avulla pyritään selvittämään ongelmaa eri näkökulmista. Nämä kysymykset ovat perustana kyselylomakkeen muodostamisessa.

- Mitä tehtäviä mikroyritysten taloushallintoon liittyy ja minkälaiseksi mikroyrittäjät kokevat taloushallinnon?
- Mitkä tehtävät taloushallinnossa koetaan haastaviksi ja miksi?
- Miten taloushallinnon tehtävien digitaalisuutta voisi lisätä?
- Mitä palveluita tilitoimistot tarjoavat mikroyrittäjille ja voisiko tarjontaa digitalisoida lisää?

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui toimeksiantajien toimesta kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Tutkimuksen tarkoituksena on analysoida isoa joukkoa mikroyrittäjiä, selvittää erilaisia syy-seuraussuhteita, tehdä vertailuja ja kuvata numeerisesti tuloksia. Kvantitatiiviset tutkimusmenetelmät mahdollistavat laskennallisten ja tilastollisten analyysien käytön. (Holopainen & Pulkkinen 2008, 21.)

1.2 Opinnäytetyön rakenne ja peittomatriisi

Työ alkaa teoriaosuudella, jossa käsitellään ensin perinteiseen taloushallintoon liittyviä termejä ja osa-alueita. Seuraavissa pääluvussa tarkastellaan miten digitaalisuus ilmenee taloushallinnossa muun muassa verkkolaskuina, sähköisenä arkistointina ja pilvipalveluina. Digitaalista taloushallintoa voidaan ajatella innovaationa, joten luonteva osa teoriaa on myös innovaatioiden diffuusion käsittely. Sen avulla pyritään ymmärtämään miten uudet innovaatiot, kuten digitaaliset taloushallinnon ratkaisut, otetaan vastaan kohderyhmässä.

Teoreettinen osuus on koostettu tutustumalla taloushallintoalan kirjallisuuteen ja erilaisiin internet-lähteisiin. Mikroyrittäjien taloushallinnon osa-alueisiin perehdytään tutustumalla suomalaisen taloushallinnon kirjallisuuteen ja muun muassa Taloushallintoliiton, Ti-

lisanomien ja Suomen Yrittäjien verkkosivujen materiaaleihin. Teoriassa viitataan myös vuoden 1997 kirjanpitolakiin, sillä uudistettu kirjanpitolaki tulee voimaan vasta 1.1.2016 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla (Simola 2014.) Tarkoitus on kuvailla taloushallinnon prosesseja mahdollisimman käytännönläheisesti, jotta ymmärrettäisiin yrittäjien arjen rutiineja. Digitaalisesta taloushallinnosta ei vielä kovin paljon kirjallisuutta saatavilla, ainakaan suomeksi. Merkittävimmän kotimaisen teoksen tästä aiheesta ovat kirjoittaneet Sanna Lahti ja Tero Salminen, ja heidän vuonna 2014 ilmestynyttä ”Digitaalinen taloushallinto” – kirjaa käytetäänkin tämän aiheen perusteoksena. Digitalisaatiosta ja sen vaikutuksista haetaan tietoa internetistä muun muassa erilaisista tutkimuksista, kuten Tilastokeskuksen selvityksestä ”Tietotekniikan käyttö yrityksissä 2014” ja Suomen Yrittäjien, Finnveran sekä Työ- ja elinkeinoministeriön tänä vuonna julkaisemasta Pk-yritysbarometrista. Digitaalista taloushallintoa käsittelevässä luvussa sivutaan myös pilvipalveluita ja niiden käyttöönottamista Immo Salon Cloud Computing – teoksen pohjalta. Innovaatioiden omaksumiseen tutustutaan luvussa 4 Everett M. Rogersin innovaatioiden diffuusio teoriaan perehtymällä.

Teoriaosuuden jälkeen tulee tutkimuksen empiirinen osa, jossa tarkastellaan tutkimuksen kohderyhmää, kyselyn laatimista, analysointimenetelmiä sekä kyselyn tulokset. Lopuksi tehdään johtopäätökset tutkimuksen tuloksista, arvioidaan tutkimuksen reliabiliteettia ja validiteettia sekä kerrotaan mahdolliset jatkotutkimusehdotukset. Tässä osiossa myös pohditaan onko tutkimuskysymyksiin vastattu asianmukaisesti teorian ja empirian pohjalta.

Taulukko 1. Peittomatriisi

Tutkimusongelma	Teoreettinen viitekehys (luku)	Kysymyslomakkeen kysymykset	Tulokset (luku)
Mitä tehtäviä mikroyritysten taloushallintoon liittyy ja minkälaiseksi mikroyrittäjät kokevat taloushallinnon?	2.1, 3.1, 3.2, 3.3	9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16	5.4.3
Mitkä tehtävät taloushallinnossa koetaan haastaviksi ja miksi?	2.1	17, 18	5.4.4
Miten taloushallinnon tehtävien digitaalisuutta voisi lisätä?	2.2, 3, 4	4, 5, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28	5.4.1, 5.4.5
Mitä palveluita tilitoimistot tarjoavat mikroyrittäjille ja voisiko tarjontaa digitalisoida lisää?	2.3, 3.4	6, 7, 8, 29, 30, 31, 32	5.4.2, 5.4.6

Peittomatriisissa (Taulukko 1.) on kuvattu miten teoreettinen viitekehys, kysymyslomakkeen kysymykset ja tulosten esittely linkittyvät tutkimusongelmaan.

1.3 TARU- Taloushallinnon runkoverkko -hanke

Taloushallinnon runkoverkko –hankkeen tavoitteena on luoda pohja uusille digitaalisille taloushallinnon ratkaisuille sekä automatisoiduille taloushallinnon prosesseille. Se on osittain Tekesin rahoittama kaksivuotinen verkostohanke, jonka omistajat ovat neljä erilaista taloushallinnon alalla toimivaa yritystä: tilitoimisto Administer Oy, kuntien tilitoimisto Kunnan Taitoa Oy, IT-palvelualan yritys Tieto Oyj ja kirjanpidon ohjelmistotalo Tikon Oy. Hanke yhdistää neljän omistajansa osaamisen lisäksi akateemisen osaamisen sekä julkishallinnon osaamisen yhteistyöllään muun muassa Haaga-Helion, Aalto yliopiston, Finanssialan keskusliiton, Suomen Taloushallintoliiton ja Teknologiateollisuus ry:n kanssa. (Taloushallinnon runkoverkko 2014a.)

Hankkeen nimi ”Taloushallinnon runkoverkko” viittaa kokonaan automatisoituun taloushallintoon, joka yhdistää kaikki taloushallinnon tuottamat tiedot yhdeksi tietopankiksi. Ideana on, että yritys-, kunta- ja julkinen sektori pystyvät kaikki hyödyntämään ja jatkojalostamaan yhteisessä tietopankissa olevia tietoja, joiden avulla pyritään keventämään hallinnollista taakkaa kaikkien osalta. (Taloushallinnon runkoverkko 2014a.)

1.3.1 Toimeksiantajien esittely

Opinnäytetyön toimeksiantajina ovat kaksi TARU -Taloushallinnon runkoverkko -hankkeen omistajista: Tieto Oyj ja Tikon Oy. Tikon Oy:n rooli on tuoda taloushallinnon ohjelmistosaamista TARU –hankkeeseen, kun taas Tieto Oyj tuo TARU -hankkeelle B2B integraatio –osaamista. (Taloushallinnon runkoverkko 2014b.)

Tikon Oy on tilitoimistoille ja pk-yrityksille talous- ja palkkahallinnon ohjelmistoja tarjoava yritys. Yritys kuuluu Accountor-konserniin ja tarjoaa ohjelmistojen ohella talous- ja palkkahallinnon palveluita. Yrityksen palveluksessa on noin 50 taloushallinnon ja ohjelmistokehityksen ammattilaista Suomessa. (Tikon a.)

Vuonna 1968 perustettu Tieto Oyj on Pohjoismaiden suurin IT-palveluita tarjoava yritys, jonka pääkonttori sijaitsee Helsingissä. Tiedolla on noin 13 000 ammattilaista palveluksessaan yli 20 maassa. Yrityksen liikevaihto oli noin 1,5 miljardia euroa vuonna 2014 ja yhtiön osakkeet on listattuna Helsingin ja Tukholman pörsseissä. (Tieto.)

1.4 Opinnäytetyössä esiintyvien termien määritelmät

Digitaalisuudella tarkoitetaan sähköisessä muodossa olevan tiedon siirtoa, käsittelyä, varastointia ja esittämistä. Erilaisissa tietokannoissa sijaitseva tieto määritellään tietokanta-

ohjelmistolla ja siirto tapahtuu jollakin sähköisessä muodossa olevalla sovelluksella tai ohjelmistolla, jotka ovat toteutettu ohjelmistokielellä. Digitaalisessa muodossa olevan tiedon etuna on sen tehokkaampi ja nopeampi käsittely verrattuna fyysisessä muodossa olevaan tietoon. (Lahti & Salminen 2014, 19.)

Sähköisellä asiointilla tarkoitetaan digitaalisessa muodossa olevan tiedon välitystä tietoverkon yli. Käytännössä sillä tarkoitetaan asiointia esimerkiksi sähköpostilla tai verkossa olevien lomakkeiden avulla. (Lahti & Salminen 2014, 21.)

Verkkolasku on digitaalisessa muodossa lähetettävä ja vastaanotettava lasku. Verkkolaskun tiedot ovat muodossa, jossa erilaiset tietojärjestelmät pystyvät sitä automaattisesti ja helposti lukemaan ja hyödyntämään. (Yritys-Suomi a.)

Innovaatioiden diffuusio kuvaa miten jokin uusi tuote tai tapa leviää ympäristössään tiettyjen kanavien ja tietyn ajanjakson aikana, sekä miten ja milloin eri segmentit sen omaksuvat. (Rogers 2003, 35.)

Pilvipalvelulla (cloud computing) tarkoitetaan internetin välityksellä toimivia IT-resursseja, jolla tarjotaan erilaisia sovelluksia ja palveluita yritysten ja yksityishenkilöiden käyttöön. (Salo 2010,16.)

2 Yritysten taloushallinto

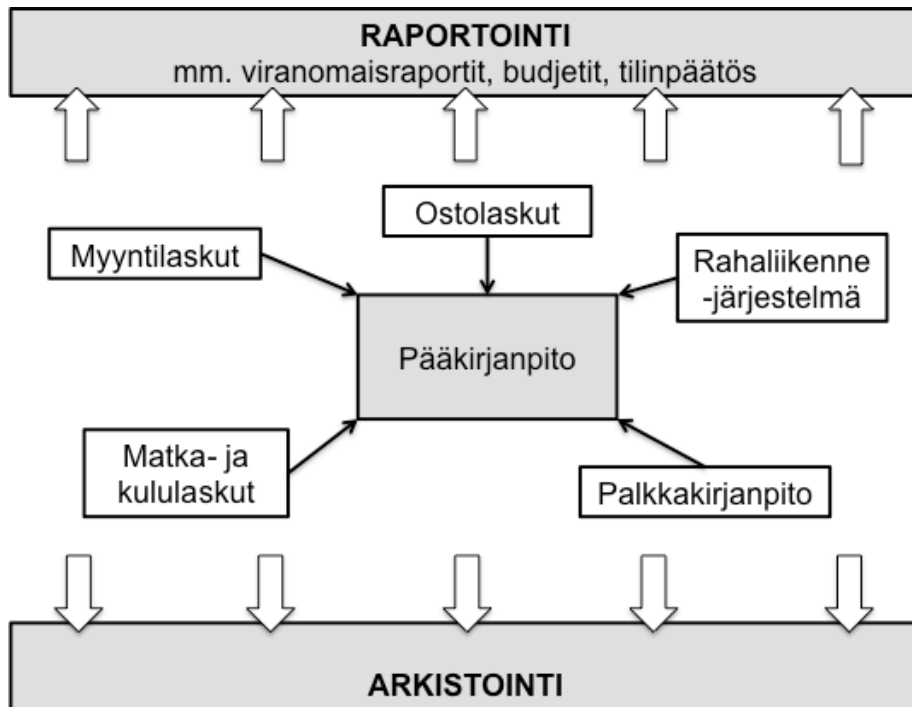
Yrityksen taloushallinnon tarkoituksena on tuottaa tietoa yrityksen talouden tilasta sekä yrityksen oman päätöksenteon tueksi että yrityksen sidosryhmille. Taloushallinnon tehtävinä on tuottaa lainmukainen kirjanpito ja tilinpäätös sekä muita raportteja yrityksen tarpeisiin. Suomessa kirjanpitolaki ja –asetus määrittelevät pitkälle kirjanpidon järjestämistä ja tilinpäätöksen esittämisestä. Niiden mukaan yrityksen tärkein raportti on tilinpäätös, jossa seurataan sekä yrityksen talouden tulosta että tilikauden päättymisajankohdan taloudellista asemaa. (Kinnunen, Laitinen, Laitinen, Leppiniemi & Puttonen 2006, 11–12.)

Taloushallintoliiton mukaan kirjanpito on yrityksen tositemaineiston aukottomuuden ja eheyden varmistamista. Tositemaineisto voi olla paperista tai sähköisessä muodossa säilytettävää aineistoa, joka on paperilta sähköiseksi skannattua tai jo alun perin sähköistä aineistoa. Tositetiedot rekisteröidään valitun kirjanpitojärjestelmän avulla, ja niiden pohjalta tuotetaan laskelmia ja raportteja eri viranomaisille sekä yrityksen johdolle ja omistajille päätöksenteon tueksi. (Taloushallintoliitto a.)

2.1 Taloushallinnon osa-alueet

Yrityksen taloushallinto jakautuu moniin eri osa-alueisiin, jotka riippuvat yrityksen toimialasta. Yritys, joka tuottaa palveluita, ei tarvitse isoa varastokirjanpitoa kuten esimerkiksi vähittäiskauppaa harjoittava yritys. Joillekin yrityksille asiakkaiden laskuttaminen on pääasiallinen myyntitapa, kun taas toiset yritykset saavat rahansa pääasiallisesti kortti- ja käteismaksuina. Taloushallinnon eri osa-alueet muodostavat yrityksen pääkirjanpidon. Osa-kirjanpito voidaan jakaa ainakin seuraaviin osa-alueisiin: laskutus-myyntireskontra, osto-reskontra, palkkakirjanpito, varastokirjanpito ja käyttöomaisuuskirjanpito. (Koivumäki & Lindfors 2012, 12–15.)

Kuviossa 1 havainnollistetaan taloushallinnon koostumista pienistä osa-alueista, jotka yhdessä muodostavat pääkirjanpidon. Tiedon perusteella tuotetaan erilaisia raportteja, jotka voidaan jakaa kahteen ryhmään: ulkoiseen ja sisäiseen laskentatoimeen. Ulkoinen laskentatoimi tuottaa informaatiota yrityksen ulkopuolisia sidosryhmiä varten, kuten viranomaiset, tavarantoimittajat, asiakkaat ja omistajat. Sisäinen laskentatoimi on taas yrityksen omaa sisäistä käyttöä varten ja sen tarve ja laajuus riippuvat yrityksestä. Suurin osa yrityksistä tekee kuitenkin vähintään jonkinlaista sisäistä budjetointia ennustaakseen yrityksen tulevaa kehitystä. (Lahti & Salminen 2014, 16–19.)

Kuvio 1 Taloushallinnon osa-alueet (mukailtu Lahti & Salminen 2014, 19.)

Seuraavissa alaluvuissa käsitellään niitä taloushallinnon osa-alueita, jotka yhdessä toimiksiantajien kanssa valittiin kyselytutkimuksen tarkastelun kohteiksi. Kyselyssä kartoitetaan näiden kyseisten osa-alueiden tämänhetkisiä toimintamalleja ja voisiko niitä mahdollisesti helpottaa taloushallintoa digitalisoimalla.

2.1.1 Myyntilaskut ja perintä

Myynti ja siihen liittyvät tehtävät ovat olennainen osa yrityksen taloushallintoa. Pääsääntöisesti yritysten tarkoitus on tuottaa voittoa eli saada virtaamaan rahaa sisään yritykseen enemmän kuin rahaa lähtee erilaisina kuluina ulos. Laskutuksella on erityisen tärkeä rooli rahojen kotiuttamisessa oikea-aikaisesti; tehokkaasti tuotettu lasku auttaa varmistamaan, että rahat saapuvat yritykseen halutussa ajassa. Lisäksi maksujen seuraaminen ja mahdollisten maksamattomien laskujen perintä on syytä järjestää tehokkaasti. (Koivumäki & Lindfors 2012, 59.)

Laskutusprosessia tarkastellessa laskun laatiminen aloittaa tapahtumasarjan, joka päättyy siihen kun asiakkaan maksutapahtuma on kohdistettu myyntireskontraan ja kirjaukset ovat siirretty pääkirjanpitoon sekä arkistoitu. Digitaalinen myyntilaskuprosessi voidaan nähdä nelivaiheisena tapahtumaketjuna, joka sisältää laskun muodostamisen, lähettämisen, arkistoinnin ja myyntireskontran, joka taas sisältää suorituksen kuittauksen ja mahdolliset perintätoimenpiteet. Yritysten välillä on vielä paljon eroja kuinka pitkälle laskutuksen kokonaisprosessi on digitalisoitu; käytännössä laskut voidaan tehdä ja tallentaa täysin ma-

nuaalisesti kirjanpitojärjestelmään tai voidaan hyödyntää pitkälle digitalisoitua laskutusprosessia ja verkkolaskua, jossa laskut muodostetaan, lähetetään ja vastaanotetaan sähköisessä muodossa. (Lahti & Salminen 2014, 78–79.)

2.1.2 Ostolaskut ja maksaminen

Yritykseen saapuvien ostolaskujen työvaiheet alkavat laskun saapumisesta ja päättyvät laskun arkistointiin. Perinteisessä prosessissa lasku saapuu yritykseen paperisena, jolloin se päättyy arkistoonkin kyseisessä muodossa. Seuraava vaihe sähköistämisessä on laskun skannaaminen sähköiseen muotoon, jolloin lasku voidaan käsitellä ja arkistoida sähköisesti. Skannattu lasku ei kuitenkaan tallennu koneelliseen muotoon, vaan tiedot on kirjattava manuaalisesti järjestelmään. Ostolaskujen digitalisaation viimeisin vaihe on verkkolasku; verkkolaskut saapuvat yritykseen suoraan sähköisesti ja niissä olevaa tietoa tietokone pystyy käsittelemään tarkasti oikealla tavalla. (Mäkinen & Vuorio 2002, 113–119.)

Yhä useammat yritykset ovat ottaneet käyttöön verkkolaskujen vastaanottamisen, sillä käyttöönoton houkutusena monelle on ollut mahdolliset kustannussäästöt. Vastaanotettava verkkolasku sisältää sekä laskun tiedot että kuvan käsittelyä ja arkistointia varten. Suomessa verkkolaskuja lähetetään ja vastaanotetaan pääosin operaattoreiden ja pankkien välityksellä, mutta edelleen jopa puolet Suomessa sähköisesti lähetetyistä laskuista on skannattuja eli alun perin paperisia laskuja. Suuret yritykset voivat hyödyntää skannauksessa älyskannausta, jossa laskusta luetaan ohjelmiston avulla tärkeitä tietoja. Pienille yritykselle skannattu lasku useimmiten tarkoittaa kuitenkin manuaalista tiedonsiirtoa. (Lahti & Salminen 2014, 62–64.)

Ostolaskun käsittelyn jälkeen lasku siirretään maksuun, jolloin laskun tiedot tallentuvat kirjanpidon järjestelmään joko suoraan verkkolaskusta tai manuaalisesti siirrettynä. Kirjanpidon ohjelmasta muodostetaan maksuaineisto, joka lähetetään sähköisesti pankkiin maksettavaksi. Pienet yritykset maksavat usein laskut suoraan verkkopankin kautta kustannuksia välttääkseen. Tämä kuitenkin edellyttää, että maksutapahtumat täytyy lisätä kirjanpidon ohjelmistoon käsin. (Mäkinen & Vuorio 2002, 129–139)

2.1.3 Matka- ja kululaskut

Matka- ja kululaskuja syntyy yritykselle, silloin kun yrityksen työntekijä on oikeutettu saamaan matkakulukorvauksia tai on ostanut yrityksen pieniä hankintoja itse. Tyypillisiä työntekijöille korvattavia kuluja ovat esimerkiksi kilometrikorvaukset ja päivärahat, työmatkoihin liittyvät majoituskulut, toimiston pienhankinnat, lehdet ja kirjat sekä neuvottelu- ja

edustuskulut. Työntekijä käyttää näihin joko omaa rahaa tai käytössä voi olla yrityksen luottokortti tai matkatili. Prosessi alkaa matka- tai kululaskun laadinnasta, jonka jälkeen se tarkastetaan ja maksetaan ja lopuksi viedään kirjanpitoon. Pienissä yrityksissä on tyypillisesti vain hyvin vähän matka- ja kululaskukuja. (Lahti & Salminen 2014, 101–102.)

Matka- ja kululaskuihin liittyvien kuittien käsittelyyn kirjanpidossa on eri vaihtoehtoja; perinteisessä mallissa kuitit toimitetaan kirjanpitäjälle paperisina, jolloin ne joko skannataan arkistoitavaksi tai arkistoidaan paperisina. Nykypäivänä on myös mahdollista skannata kuitit itse sähköiseen muotoon kätevästi älypuhelinsovelluksella. Skannatut kuitit voidaan parhaassa tapauksessa tallentaa suoraan matkalaskuohjelmistoon tai tallentaa manuaalisesti kirjanpitoon. Tämän jälkeen skannattuja kuitteja ei tarvitse säilyttää enää paperisena. (Lahti & Salminen 2014, 101–110.)

2.1.4 Palkkakirjanpito

Yrityksen palkanlaskenta on usein ulkoistettu tilitoimistoille, tällöin kirjanpitäjä saa yritykseltä tiedot palkoista, joiden perusteella suorittaa palkanlaskennan kuukausittain. Työntekijät saavat palkkalaskelman yleensä sähköisesti ja palkat maksetaan taloushallinnon ohjelman kautta. Perinteisissä taloushallinnon ohjelmistoissa palkanlaskenta on erillään muusta kirjanpidosta, kun taas digitaalisissa taloushallinnon järjestelmissä kaikki tieto löytyy samasta paikasta. Tämä helpottaa yrityksen tiedon saantia, kun myös palkkatietoihin päästää pureutumaan tapahtumakohtaisesti. (Helanto, Kaisaniemi, Koskinen, Kuntola & Siivonen 2013, 47.)

Yksi merkittävimmistä vaiheista palkanlaskentaprosessissa on palkka-aineiston kerääminen työntekijöiden työsuoritteista ja muista tapahtumista. Tieto voidaan kerätä esimerkiksi työvuorolistojen tai erilaisten työajanseurantajärjestelmien avulla. Lisäksi työnajanseurannassa pitää huomioida myös sairauspoissaolot ja lomat. Joissakin yrityksissä kerätään raportointia varten myös yksityiskohtaisempaa ja tarkempaa tietoa siitä mihin projekteihin työtunnit kohdistuvat. Ennen kuin tiedot siirtyvät palkanlaskentaan, ne tarkistetaan vielä virheiden varalta. Digitaalisessa taloushallinnossa tarkastaminen ja tietojen hyväksyminen tapahtuu myös sähköisesti. (Lahti & Salminen 2014, 138–139.)

2.1.5 Viranomaisilmoitukset

Yritykset ovat velvoitettuja tekemään erilaisia ilmoituksia viranomaisille kuukausittain, neljännesvuosittain ja vuosikohtaisesti. Jos yrityksellä on työntekijöitä, on se lisäksi velvollinen ilmoittamaan tietoja palkanmaksustaan työeläke- ja tapaturmavakuutusyhtiöille. Kaupparekisteriin tulee ilmoittaa uudet tiedot, mikäli sinne merkittyihin tietoihin tulee muu-

toksia. Joissakin tapauksessa muutoksista ilmoitetaan myös Verohallintoon. Vuosittaisen tilinpäätöksen ilmoittamisvelvollisuus kaupparekisteriin riippuu yrityksen yhtiömuodosta. (Yritys-Suomi b.)

Kausiveroilmoitukset tehdään Verohallinnolle kuukausittain, ja ne sisältävät tiedot arvonlisäveroista sekä työnantajasuorituksista. Pienet yritykset voivat saada pidennetyn ilmoitus- ja maksujakson, jolloin ne toimittavat tiedot joko neljännesvuosittain tai kerran vuodessa. Kohdekuukauden arvonlisäverotiedot tulee olla perillä viimeistään kohdekuukautta seuraavan kuun 12. päivä ja palkkatiedot kohdekuukautta seuraavan kuun 12. päivä. Nämä määräpäivät koskevat sähköisiä ilmoituksia, mutta mikäli tiedot annetaan paperilla, tulee ne ilmoittaa jo 5 päivää aikaisemmin. Sähköiseen ilmoittamiseen on olemassa eri kanavia kuten Verotili-palvelu, Ilmoitin.fi –palvelu, Tyvi-palvelu ja Palkka.fi –palvelu. (Yritys-Suomi c.)

Kirjanpidon kannalta juokseva kirjanpito on arvonlisäveron perusta, ja useimmista kirjanpidon ohjelmista voidaankin muodostaa kuukausittain valmis raportti arvonlisäveroista ja palkkatiedoista. Tiedot voidaan myös välittää sähköisesti suoraan kirjanpidon ohjelmasta Verohallintoon Tyvi-palvelun kautta. (Mäkinen & Vuorio 2002, 157–158.)

Verohallinnolle tehtäviä ilmoituksia ovat muun muassa työnantajan vuosi-ilmoitus, tiedot maksetuista osingoista ja tiedot osakeyhtiön antaman luonnollisen henkilön pääomainsainaksi laskettavista osakaslainoista ja niiden takaisinmaksuista. Nämä ilmoitukset tehdään pääsääntöisesti sähköisessä muodossa käyttäen jo edellä mainittuja kanavia, eli Verotili-, Ilmoitin.fi –, Tyvi- ja Palkka.fi -sekä Suomi.fi –palveluita. (Yritys-Suomi c.)

Yritykset tekevät vuosittain myös veroilmoituksen, jonka jättöpäivä riippuu yritysmuodosta; yhteisöjen pitää antaa veroilmoitus neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä kun taas liikkeen- ja ammatinharjoittajat, avoimet yhtiöt sekä kommandiittiyhtiöt jättävät veroilmoituksen Verohallinnon määräämään päivään mennessä, joka on yleensä huhtitoukokuussa. Verohallinto suosittelee veroilmoituksen tekemistä sähköisesti, jolloin ilmoituksen tiedot siirtyvät suoraan Verohallinnolle ilman manuaalista käsittelyvaihetta. (Verohallinto 2010.)

Verohallinnolle tehtävien ilmoitusten lisäksi yrittäjällä on velvollisuus ilmoittaa työeläkeyhtiölle tai –kassalle, tapaturmavakuutusyhtiölle sekä työttömyysvakuutusrahastolle tiedot vuoden aikana maksetuista palkoista. Lisäksi muita kuin palkkaperusteisia tietoja annetaan työterveyshuoltoon, työterveyslaitokselle ja työsuojeluviranomaiselle. (Yritys-Suomi b; Yritys-Suomi d.)

2.1.6 Tilinpäätös

Yrityksen toiminnan tulos selvitetään vuosittain tilikauden päättyessä. Tilikausi on 12 kuukauden ajanjakso, joka on usein kalenterivuosi, mutta voi olla myös muu yrityksen toimintaan sopiva kahdentoista kuukauden jakso. Tilikausi voi olla ainoastaan poikkeustapauksissa jokin muun pituinen ajanjakso kuin 12 kuukautta. Tilikauden päättyessä laaditaan yrityksen tärkein raportti, tilinpäätös, joka kertoo yrityksen tilikauden tuloksen ja taloudellisen aseman tilinpäätöshetkellä. Tilinpäätökseen kuuluu tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja liitetiedostot sekä erillisenä asiakirjana toimintakertomus. (Talouhallintoliitto b.)

Tilinpäätöksen tekeminen vaatii yrittäjältä aikataulutusta riippumatta siitä laatiiko yritys tilinpäätöksensä itse vai onko se ulkoistettu tilitoimistolle. Näin voidaan varmistaa, että muun muassa kaikki tilikaudelle kuuluvat myyntilaskut on varmasti tehty ennen tilinpäätöstä. Suunnitelmallisesti talouttaan hoitavissa yrityksissä talouden kehitystä seurataan jatkuvasti välitilinpäätösten ja laadittujen ennusteiden avulla. Näin voidaan ennakoida lopullista tilinpäätöstä, eikä se todennäköisesti tuo mukanaan suuria yllätyksiä. (Koivumäki & Lindfors 2012, 11.)

Monen pienen yrityksen tilinpäätösraportointi syntyy jo lähes automaattisesti digitaalisen talouhallinnon kehittymisen myötä. Tämä on ollut hyvänä motivaattorina tilitoimistoille kehittää tilinpäätösraportoinnin automatisointia ja ottaa käyttöön digitaaliset talouhallinnon ohjelmistot. (Lahti & Salminen 2014, 175.)

2.1.7 Kassanhallinta

Yrityksen maksuprosessiin liittyy ostolaskujen, palkkojen ja muiden suoritusten lisäksi tiliotteiden käsittely ja myyntireskontran tapahtumien seuraaminen sekä kassanhallinnan suunnittelu. Rahavirtojen suunnittelu on yrityksen toiminnalle elintärkeä toiminto, jolloin automaation lisääminen tuo suurimmat hyödyt juuri kassasuunnitteluun. Yrityksen tulevien menojen selvittäminen ei ole kovinkaan haastavaa, mutta tulojen kotiuttaminen vaatii jo paljon enemmän osaamista. Suunnittelua voidaan toteuttaa erilaisilla aikatahtäyksillä, jolloin tietoa haetaan esimerkiksi lähiviikkojen tilauskannasta ja myyntien maksuehdoista. (Mäkinen & Vuorio 2002, 133–134.)

Kassanhallintaa tehdään sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä; lyhyellä tähtäimellä ennusteita tehdään saatujen ostolaskujen ja lähetettyjen myyntilaskujen eräpäivien perusteella. Pitkälle aikavälillä rahavirtoja ennustettaessa hyödynnetään tulos- ja tasebudjetteja. Monesti ennusteet tehdään edelleen hyvin manuaalisesti ja vain taulukkolaskelmia hyväksi-

käyttäen. Tietojen kerääminen eri paikoista on työlästä, tämän vuoksi ennusteita tehdään vain harvoin eivätkä ne ole reaaliaikaisia. Lyhyen aikavälin ennuste olisi kuitenkin helposti automatisoitavissa osto- ja myyntireskontran tietoja hyödyntäen, kun taas pidemmän aikavälin ennusteissa tarvitaan lisäksi tietoja myös tilauskannoista, maksuehdoista, arvioituista toimituspäivistä ja tilausten arvoista. (Lahti & Salminen 2014, 126–127.)

Ekonomi Lassi Mäkinen esittää kirjassaan Yrityksen kassasuunnittelu (2012), että kunnollisia kassasuunnitteluohjelmia ei ole vielä edes tarjolla. Hän listaa kirjassaan erilaisia tapoja myynnin tulevien maksupäivien laskemiseen; yksi vaihtoehto niistä on laskea maksupäivä myyntilaskusta lisäämällä laskun päiväykseen maksuehdon päivien lukumäärä, pankkien välisen tilisiirron viive ja asiakkaan keskimääräinen maksuviive. Erilaisille yrityksille tarvitaan erilaisia keinoja kassasuunnitteluun; esimerkiksi pääsääntöisesti käteismyynnillä toimiva yritys ei voi hyödyntää myyntilaskujen tietoja, vaan suunnitteluun tarvitaan edellisen vuoden myyntiin perustuvia tilastoja ja markkinoinnin ennakointia. (Mäkinen 2012, 81–86.)

2.2 Taloushallinnon järjestelmät

Taloushallinnon järjestelmän valinta kannattaa tehdä huolella ja analysoida ensin perusteellisesti yrityksen tavoitteet sekä tämänhetkinen tilanne. Näin pystytään valitsemaan ohjelma, joka tukee juuri oman yrityksen valittua strategiaa. Taloushallinnon digitaalisuutta kannattaa myös pohtia ennen valintaa, koska järjestelmillä on suuri merkitys kuinka digitaalisesti yrityksen taloushallinto pystytään järjestämään. Toisaalta myös yrityksen taloushallinnon ulkoistaminen tilitoimistolle helpottuu, kun järjestelmät kehittyvät siihen suuntaan, että tilitoimisto ja asiakasyritys voivat hyödyntää samaa ohjelmaa pilvipalvelun avulla. (Lahti & Salminen 2014, 34.)

Pienillä yrityksillä kirjanpito-ohjelmiston valintaa ohjaa useimmiten sopivan tilitoimiston valinta, jolloin kirjanpitojärjestelmänä käytetään tilitoimiston kautta tulevaa järjestelmää tai pilvipalveluna tarjottavaa ohjelmistoa. Yleensä pienen yrityksen tarpeisiin riittää standardikirjanpito-ohjelma, joka koostuu asiakasrekisteristä, myyntireskontrasta, ostoreskontrasta, pääkirjanpidosta ja peruseräraportoinnista. Pankkiyhteys voidaan hoitaa joko ohjelmiston kautta tai suoraan pankin tarjoamasta verkkopalvelusta. Suomessa on tarjolla paljon ohjelmistoja, jotka palvelevat juuri pienten yritysten tarpeita. Toisaalta laki ei määrittele yrityksiä käyttämään mitään sähköistä ohjelmistoa, vaan kirjanpidon voi hoitaa halutessaan pelkällä kuivamustekynällä ja paperilla. (Lahti & Salminen 2014, 37; Taloushallintoliitto c; Taloushallintoliitto d.)

Kyselyssä kartoitetaan mitä kirjanpidon ohjelmistoa vastaajat käyttävät. Vastausvaihtoehtoina annetaan 15 Suomessa yleisesti käytössä olevaa taloushallinnon järjestelmää, jotka vaihtelevat kattavista toiminnanohjausjärjestelmistä ketteriin sähköisen taloushallinnon pilvipalveluihin. Lisäksi vastaajille annetaan mahdollisuus ilmoittaa mitä ohjelmaa he käyttävät, mikäli edellä mainituissa ei ole sopivaa vastausvaihtoehtoa. Taulukossa 1 on lueteltu kyselyssä mainitut järjestelmät ja koottu lyhyesti tietoja kustakin järjestelmästä.

Taulukko 2. Taloushallinnon ohjelmat. (Basware; Visma a; Administer; Visma b; Heeros; Lemonsoft; Maestro; NetBaron; NetTikon; Netvisor; Visma c; Passeli; Procountor; SAP & Tikon b.)

Ohjelmisto	Yritys	Koneelle ladattava ohjelma	Pilvipalveluna toimiva ohjelma	Eryistä ohjelmistosta
Basware	Basware Oyj	✓	✓	Maksu- ja verkkolaskuratkaisut.
Econet	Visma	✓	✓	Talous- ja materiaalihallinnon toiminnanohjausjärjestelmä.
eFina	Administer Oy		✓	Kehittämisen lähtökohtana paperiton taloushallinto.
Fivaldi	Visma		✓	Mahdollistaa pk-yritysten itsenäisen taloushallinnon hoitamisen.
Heeros	Heeros Systems Oy		✓	Erikoistunut sähköisen taloushallinnon ratkaisuihin.
Lemonsoft	Lemonsoft Oy	✓	✓	Tarjoaa toiminnanohjausjärjestelmiä kaikenkokoisille yrityksille.
Maestro	Mediamaestro Oy	✓	✓	Ohjelmistoja erityisesti kaupan- ja palvelualan tarpeisiin sekä tilitoimistoille.
NetTikon	Tikon Oy / Accountor		✓	Kattaa tilitoimiston asiakkaiden tarvitsemat sähköiset työvälineet. Tiedot päivitytty myös tilitoimiston Tikon-järjestelmään.
NetBaron	Netbaron Solutions Oy		✓	Sovellusperhe koostuu 20 sovelluksesta mm. ERP-, CRM- ja HR-työkaluja.
Netvisor	Visma		✓	Taloushallinnon automatisointiin ja liiketoiminnan ohjaamiseen.
Nova	Visma	✓	✓	Toiminnanohjausjärjestelmä.
Passeli	Visma	✓	✓	Pienyritysten laskutus- ja taloushallinnontarpeisiin.
Procountor	Procountor Oy / Accountor		✓	Sähköisen taloushallinnon ohjelmistotalo.
SAP	SAP SE	✓	✓	Kansainvälinen liiketoimintaohjelmistojen ja ohjelmistopalvelujen tuottaja.
Tikon	Tikon Oy / Accountor	✓		Kattava tuoteperhe talous- ja palkkahallintoon. Yhteys NetTikoniin.

Kuten Taulukosta 2 käy ilmi kaikki ohjelmistoyritykset ovat lähteneet mukaan sähköisen taloushallinnon kehitykseen. Osalla ohjelmistoista on pitkä historia ja ne ovat alun perin olleet perinteisiä asiakkaan koneelle ladattavia ohjelmistoja, kuten esimerkiksi Basware, Maestro ja Tikon. Digitaalisen taloushallinnon kehitys on kuitenkin pakottanut ohjelmistotarjoajat kehittämään ohjelmistojaan, niin että niitä pystytään tarjoamaan myös nykyaikaisina pilvipalveluina. Osa ohjelmistoista taas ovat syntyneet digitaalisen taloushallinnon kehityksen myötä ja ovat alusta asti olleet tarjolla vain pilvipalveluina. Tällaisia ovat muun muassa eFina, NetTikon ja Procountor.

2.3 Tilitoimistojen palvelutarjonta

Tilitoimistot tarjoavat perinteisesti kattavat kirjanpidon palvelut asiakkailleen, Taloushallintoliiton mukaan palvelut voi jaotella neljään eri tasoon sen mukaan kuinka paljon yritys ulkoistaa palveluitaan. Ensimmäisenä on tilinpäätös ja juokseva kirjanpito, toisena palkanlaskenta, kolmantena ulkoisen laskennan palvelut ja neljäntenä sisäisen laskennan palvelut. (Taloushallintoliitto e.)

Tilinpäätökseen ja juoksevaan kirjanpitoon kuuluu muun muassa tositteiden ja liiketapahumien kirjaus sekä erilaiset lakisääteiset viranomaisraportit, kuten alv-raportti, veroilmoitukset ja tilinpäätös. Palkkahallintoon kuuluu perinteisen palkanlaskennan ja työnantajasuoritusten lisäksi jäsenmaksuasiat, ulosottoasiat ja mahdollisesti muut henkilöstöhallinnossa seurattavat asiat. Ulkoisen laskennan palveluihin kuuluu kaikki maksatuksesta ostolaskujen käsittelyyn ja palkanlaskentaan eli siis kokonaisvaltainen taloushallinnon palvelu. Sisäisen laskennan palvelut tuovat vielä neljännen tason; tilitoimistoa käytetään konsulttivasti yrityksen tulevaisuuden suunnittelun apuvälineenä ja erilaisten kannattavuusien laskennassa. (Taloushallintoliitto f.)

Perinteisesti suomalaiset tilitoimistot hoitavat lähinnä pienyritysten kirjanpitoa, veroasioita, laskutusta, palkanlaskentaa ja maksupalveluja. Lisäksi monissa toimistoissa hoidetaan yritysten perustamistoimenpiteitä, laaditaan erilaisia sopimuksia ja pöytäkirjoja, täytetään viranomaisilmoituksia ja tehdään monenlaisia taloutta ja hallintoa sivuavia oheistöitä. (Mäkinen 2012, 93.) Yritysten kannalta taloushallinnon ulkoistaminen osittain tai kokonaan tilitoimistolle on hyödyllistä, sillä silloin yrittäjän aikaa ei kulu liiketoiminnan kannalta epäolennaisten rutiinien pyörittämiseen. Usein tilitoimiston käytön myötä yritys saa käyttöönsä taloushallinnon ohjelmiston, eikä joudu satsaamaan sen hankintaan tai käytön opetteluun itse. (Taloushallintoliitto f.)

3 Digitaalisuus taloushallinnossa

Edellisessä luvussa käsitellään yrityksen taloushallintoa yleisesti ja prosessien tasolla sekä käydään läpi taloushallinnon järjestelmätarjontaa. Puhuttaessa nykypäivän taloushallinnosta ja sen järjestelmistä ei voida olla sivuuttamatta taloushallinnon digitalisoitumista. Tässä luvussa käsitellään mitä digitaalisuus taloushallinnossa tarkoittaa.

Digitaalinen taloushallinto on automatisoitua kirjanpitoa verkkolaskua hyödyntäen, joka yhdistetään taloushallinnon järjestelmään. Näin sähköistämisestä saadaan mahdollisimman suuri hyöty yritykselle. Digitalisoiminen tarkoittaa muun muassa seuraavia asioita; laskujen sähköistä vastaanottamista, kierrättämistä ja hyväksymistä sekä sähköistettyä maksuliikennettä. Olennaisesti tähän liittyy myös viranomaisilmoitusten sähköinen tekeminen ja lähettäminen. (Kuntola 2015.)

Lahti & Salminen ovat määritelleet digitaalisen taloushallinnon vuonna 2008 seuraavasti: ”Digitaalisella taloushallinnolla tarkoitetaan taloushallinnon kaikkien tietovirtojen ja käsitteilyvaiheiden automatisointia ja käsittelyä digitaalisessa muodossa”. Tämä määritelmä on sittemmin vakiintunut ja sitä käytetään yleisesti. Aikaisemmin määritelmiä oli useita ja erilaisista näkökulmista lähteneitä; toisissa korostuivat teknologian termit kun taas toisissa määritelmässä kuvattiin digitaalisen taloushallinnon olevan ainoastaan verkkolaskujen vastaanottamista, lähettämistä ja konekielisiä tilioitteita. (Lahti & Salminen 2014, 23–24.)

Digitaalisen taloushallinnon edut voidaan nähdä ajankäytön tehostumisessa ja kustannustehokkuudessa, sillä perinteiset taloushallinnon työtavat ovat usein aikaa vieviä ja raskaita. Taloushallinnon digitalisoinnilla pyritään päästä eroon monista päällekkäisistä työvaiheista, kuten tietojen tarkastamisesta ja manuaalisesta tiedonsiirrosta. Suurimmat säästöt digitalisoinnista syntyvät ostolaskujen käsittelyssä, mutta myös muut vaiheet tehostuvat merkittävästi. Tämän vuoksi raportoinnista tulee ajantasaisempaa tietojen kirjautuessa järjestelmään automaattisesti, jolloin sen luotettavuus parantuu huomattavasti. Raportoinnin tehostuessa myös kuukausittainen raportointi nopeutuu ja sitä voidaan tarkastella osittain myös kesken kirjanpitojakson. (Helanto ym. 2013, 13–15.)

3.1 Verkkolasku

Verkkolasku on verkon kautta toimitettava lasku, jonka tiedot voidaan automaattisesti käsitellä ja josta voidaan tuottaa tietokoneen näytöllä paperilaskun näköinen versio. Verkkolasku ei ole sama asia kuin sähköinen lasku, joka toimitetaan sähköpostin välityksellä esimerkiksi pdf-tiedostona ja arkistoidaan paperisena. Käytännössä verkkolasku muodos-

tetaan jollakin laskutusohjelmalla, verkkopankissa tai verkkoportaalissa ja sen jälkeen lasku siirtyy välittäjän kautta vastaanottajalle hyväksyttäväksi. Verkkolaskutuksen tavoite on, että koko prosessi laskun muodostamisesta hyväksymiseen ja arkistointiin tapahtuu konekielisenä, jolloin sitä pystytään jokaisessa käsittelyvaiheessa automaattisesti lukemaan. (Yritys-Suomi a.)

Merkittävä osa taloushallinnon tehtävistä on erilaisten laskujen käsittelyä; myyntilaskuja tehdään asiakkaille ja ostolaskuja vastaanotetaan tavarantoimittajilta ja palveluntuottajilta. Siksi verkkolaskuun siirtyminen tuo yritykselle yleensä merkittäviä etuja kun manuaalisia työvaiheita jää pois, aikaa säästyy ja virheiden määrä vähenee. Suomi onkin verkkolaskutuksen edelläkävijämaa, sillä monet yritykset ja kunnat sekä Suomen valtio ovat jo ilmoittaneet ottavansa vastaan vain verkkolaskuja. (Koivumäki & Lindfors 2012, 21.)

Elinkeinoelämän keskusliiton tekemän kyselyn mukaan verkkolaskutuksen suosio kasvaa koko ajan. Verkkolaskutus on kuitenkin edelleen suosituempaa isompien yritysten keskuudessa ja etenkin teollisuuden alan yritykset ovat siirtyneet suurimmaksi osaksi verkkolaskutukseen. Elinkeinoelämän keskusliiton tutkimuksen mukaan jopa 62 % kyselyyn vastanneista mikroyrityksistä ilmoitti käyttävänsä verkkolaskutusta. (Elinkeinoelämän keskusliitto 2013.)

Minimissään verkkolaskujen vastaanottamiseen tarvitaan internet-yhteys, tietokone ja sopimus verkkolaskujen välittäjätahon kanssa. Laskuja voivat vastaanottaa sekä yritykset että yksityiset ihmiset. Yrityksille järkevin tapa on vastaanottaa verkkolasku suoraan käytössä olevaan taloushallinnon järjestelmään, jolloin säästyy eniten kustannuksia. Verkkolaskujen lähettäminen onnistuu myös helpoiten suoraan taloushallinnon ohjelman kautta tai verkkolasku voidaan lähettää myös internetissä toimivan palvelun kautta, joita tuottavat pankit ja verkkolaskuoperaattorit. (Tieke ry.)

3.2 Sähköinen arkistointi

Digitaalisessa taloushallinnossa myös kirjanpitoaineiston arkistointi tapahtuu sähköisessä muodossa, jolloin tositteet tallennetaan ja käsitellään sähköisesti. Jos jokin tosite saadaan paperilla, tallennetaan se skannattuna kirjanpidon arkistoon. Ainoastaan tasekirja tulee säilyttää lain mukaan paperisena, ja kaikki muu kirjanpidon aineisto voi olla sähköisessä muodossa. (Lahti & Salminen 2014, 200.)

Kirjanpitolaissa säädetään kirjanpitoaineiston säilyttämisaajoista ja paikasta. Laissa määritellään säännökset kirjanpitoaineiston säilyttämisestä sähköisessä muodossa sekä tilikau-

den aikana että pysyvästi tilikauden päättymisen jälkeen. Lain mukaan aineisto on säilytettävä Suomessa, mutta digitaalisessa muodossa olevaa aineistoa voidaan kuitenkin säilyttää myös muussa EU maassa, jos siihen on reaaliaikainen yhteys tietokoneelta. Tilikauden päättymisen jälkeen aineiston pitkäaikainen säilytys pitää kuitenkin olla Suomessa. (Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336; Koivumäki & Lindfors 2012, 145.)

Kirjanpidon alkuperäiset tositteet voidaan säilyttää kahdella tavalla; joko paperina tai sähköisessä muodossa. Mikäli kirjanpidon alkuperäiset tositteet säilytetään paperisena, voidaan kirjanpitoaineisto säilyttää vain yhdellä sähköisellä tietovälineellä, jolloin sähköisestä aineistosta tulee ottaa varmistus tarpeeksi usein. Jos taas koko aineisto on sähköisessä muodossa, tulee tietoja säilyttää kahdella sähköisellä tietovälineellä ja molempien tietosäilytöjen oikeellisuus on tarkistettava säännöllisesti. Tietoväline voi olla varmistuksen yhteydessä tehtävä erillinen tallenne. Tilikauden jälkeen kirjanpidon aineisto on siirrettävä kahdelle pysyvästi säilytettävälle tietovälineelle ja tallennuksen tulee olla sellainen, ettei sitä pysty muuttamaan jälkikäteen. (Lahti & Salminen 2014, 201–202.)

3.3 Taloushallinnon ohjelmat pilvipalveluina

Pilvipalvelut ovat olennainen osa sähköisen taloushallinnon tarjontaa, sillä niiden avulla palveluita on helppoa tarjota asiakkaille. Termillä *pilvipalvelu (cloud computing)* ei ole yhtä yleistä määritelmää, vaan monet yritykset määrittelevät palvelun hieman eri tavoin. Yleisesti pilvipalvelu voidaan määritellä internetin välityksellä toimivaksi IT-resurssiksi, jolla tarjotaan erilaisia sovelluksia ja palveluita käyttöön. (Salo 2010, 16; Viestintävirasto 2014, 5.)

Pilvipalveluita käytetään yleisimmin Sovellukset palveluna eli SaaS- muodossa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi lisenssin ostamista kirjanpidon ohjelmistoon, jonka avulla yritys hoitaa taloushallintonsa. SaaS tulee englannin kielen sanoista *Software as a Service*. Muita pilvipalvelun muotoja ovat *Platform as a Service (PaaS)* ja *Infrastructure as a Service (IaaS)*, eli sovellusalusta palveluna ja infrastruktuuri palveluna. (Salo 2010, 22 – 29; Viestintävirasto 2014, 5.)

Pilvipalveluihin siirrytään ennen kaikkea kustannustehokkuuden vuoksi; yrittäjän ei itse tarvitse huolehtia resursseja vievistä kustannuksista, kuten päivityksistä, ohjelmiston alkuinvestoinneista ja kapasiteetin riittävydestä. Käyttäjä pystyy yleensä räätälöimään palvelukokonaisuuden omia tarpeitaan vastaavaksi, eikä tällöin maksa turhista palveluista. (Digibarometri 2015, 38; Salo 2010, 23.)

3.3.1 Pilvipalveluna toimivan taloushallinnon käyttöönotto

Digitaalisen taloushallinnon palveluita tarjotaan pilvipalveluina monelta taholta, eniten sähköisten laskujen lähettämiseen ja vastaanottamiseen, mutta suurin hyöty yritykselle on palvelusta, jossa voidaan hoitaa kaikki taloushallinnon osa-alueet. Yrityksen taloushallinnon päivittäminen digitaalisesti tarvitsee periaatteessa vain internet-yhteyden omaavan tietokoneen ja sopimuksen palveluntarjoajan kanssa. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Käytännössä ennen kuin perinteinen taloushallinto päivitetään digitaalisesti, täytyy yritysten selvittää mitä vaikutuksia seuraavilla asioilla on pilvipalveluna toimivien digitaalisten taloushallinnon ohjelmien käyttöönottoon. Yrityksien valmius aloittaa pilvipalveluiden käyttö siis vaihtelee ja riippuu useista tekijöistä, kuten yrityskulttuurista, henkilöstön osaamisesta, lainsäädännöstä ja toimialasta. Tämän lisäksi ongelmaksi saattaa muodostua nykyisten järjestelmien kankeus tai vaikeahko integroitavuus palveluntarjoajien järjestelmiin. (Salo 2010, 73.)

Yrityksen toiminnan näkyvät ja näkymättömät kerrokset muodostavat yrityskulttuurin, joka on ajan kuluessa kehittynyt. Yrityskulttuuri vaikuttaa yrityksen sisäisiin toimintatapoihin ja sidosryhmien väliseen kanssakäymiseen; näin ollen se voi kannustaa uuden teknologian hyödyntämiseen tai se voi olla hyvin konservatiivinen ja perinteisiin tapoihin luottava. (Salo 2010, 73.) Hannele Seeck taas määrittelee yrityskulttuurin olevan yhteisöjä koskevia arvoja, uskomuksia ja toimintatapoja, joilla luodaan yrityksen normeja (Seeck 2012, 37, 213).

Henkilöstön osaaminen on usein eräänlainen pullonkaula ja este käyttöönotolle; yrityksen rekrytointi- ja koulutusvaiheissa voidaan vaikuttaa siihen kuinka teknologiayhteistyksi ihmisiä palkataan ja miten heidän osaamistaan päivitetään yrityksen toimesta. Yrityksen henkilöstöllä on siis suuri vaikutus siihen, mitä ohjelmistoja yritys voi harkita ottavansa käyttöön. (Salo 2010, 73.)

Lainsäädäntö on kolmas pilvipalveluiden käytön este esimerkiksi tietoturvallisuuden osalta; yritys ei voi ottaa käyttöönsä palveluita joiden käytölle on juridinen este. Monet yritykset eivät myöskään halua ottaa riskiä joutuakseen toisen maan lainsäädännön piiriin säilyttäessään tietojaan pilvipalvelussa, jonka fyysinen serveri sijaitsee jossain toisessa maassa. USA:ssa ja EU:ssa on erilaisia säädöksiä pilvipalveluiden tiedonsiirtoon liittyen, jotka myös pitäisi ottaa huomioon pilvipalvelua käyttöönottaessa. (Salo 2010, 73 – 74.)

Toimiala muodostuu haasteeksi silloin kun alaa koskee erityisen tarkka lainsäädäntö ja tietoturvariskit; esimerkiksi pankki- ja rahoitussektoria sekä taloushallintoa. Kirjanpitoaissa säädetään kirjanpitoaineiston säilyttämisestä ulkomailla, joka saadaan lain mukaan säilyttää vain tilapäisesti ulkomailla (Kirjanpitolaki 1336/1997). Tietyillä toimialoilla toimintavarmuus muodostuu myös haasteeksi, sillä jos yritystoiminnan edellytyksenä on täydellinen palvelutaso, niin lähes täydellinen toimintavarmuus ei riitä. Yleisesti ottaen pilvipalvelut toimivat hyvin, mutta häiriöiden mahdollisuuksia ei voi sulkea täysin pois. (Salo 2010, 74.) Tilastokeskuksen raportin ”Tietotekniikan käyttö yrityksissä 2014” –mukaan pilvipalveluiden käytön suurimpina esteinä ovat asiantuntemuksen puute, tietoturvariskit ja epävarmuus tietojen sijainnista (Tilastokeskus 2014a, 17).

3.4 Digitaalinen taloushallinto tilitoimiston näkökulmasta

Suurin osa yrityksistä on antanut ainakin osan taloushallinnon tehtävistään tilitoimiston hoidettaviksi. Digitaalisen taloushallinnon avulla on mahdollista parantaa sekä taloushallinnon tehokkuutta että yrityksen ja tilitoimiston välistä yhteistyötä. Perinteinen taloushallinto paperisine laskuineen aiheuttaa helposti moninkertaisen työmäärän kun laskun lähettäminen sisältää monia työvaiheita laskun laatimisesta postittamiseen. Digitaalisella taloushallinnolla voidaan tehostaa työvaiheita ja samalla pienentää kustannuksia. (Helanto ym. 2013, 4-13.)

Digitaalisen taloushallinnon avulla tilitoimistot pystyvät tarjoamaan yrityksensä taloudesta kiinnostuneille asiakkaille etuja verrattuna perinteiseen taloushallinnon ohjelmistoon. Verkon yli toimivassa ohjelmassa asiakas pääsee itse pureutumaan raporttien takaisiin lukuihin. Tämä myös helpottaa tilitoimiston ja asiakkaan välistä yhteydenpitoa, kun molemmat pääsevät tarkastelemaan tarvittaessa samoja tietoja samaan aikaan. (Helanto ym. 2013, 16.)

Tilitoimistoissa – ja erityisesti pienissä sellaisissa - on edelleen paljon perinteisen taloushallinnon kannattajia; osin myös siksi, että asiakaskunta haluaa palvelunsa edelleen paperisena ja tilitoimistot luovat palvelunsa vastaamaan kysyntään. Tulevaisuudessa ja jo nyt – tilitoimistot tarvitsevat työntekijäkseen enemmänkin konsultoivia talousasiantuntijoita kuin manuaalista työtä tekeviä tositteiden rekisteröijä. Pilvipalveluiden käyttöönotto edesauttaa tämän trendin etenemistä. (Visma 2014.)

4 Innovaatioiden omaksuminen

Taloushallinnon digitaalinen kehittyminen tuo alalle uusia innovaatioita, joista esimerkiksi voidaan mainita verkkolasku, sähköinen arkistointi ja pilvipalveluna toimivat taloushallinnon ohjelmistot. Nämä kaikki ovat innovaatioita, joita ei vielä hetki sitten ollut, mutta nyt ne muuttavat koko taloushallinnon alaa. Tässä luvussa tutustutaan innovaatioiden diffuusioteoriaan, jonka avulla pyritään selittämään miten innovaatiot omaksutaan ja mikä vaikuttaa niiden leviämiseen kohdeyleisössä.

Digitaalisessa taloushallinnossa yhdistyy perinteisen taloushallinnon elementit uudenlaisen jakelukanavan eli pilvipalvelun muodossa. Tästä kokonaisuudesta muodostuu yrityksille uusi palvelutuote eli innovaatio. Innovaatioiden omaksumisen ja niiden leviämisen tutkimiseen on erityisen paljon vaikuttanut tutkija Everett M. Rogers, jonka teosta *Diffusion of Innovations* on hyödynnetty seuraavissa kappaleissa.

Innovaatioiden diffuusiota voidaan tarkastella useasta perspektiivistä; innovaation, kommunikointikanavien, ajan tai sosiaalisen järjestelmän näkökulmasta. Innovaatioiden diffuusion tutkimisessa on kärjistetyksi kyse siitä kuinka laajalle jonkin tuote tai toimintatapa on levinnyt tietyssä sosiaalisessa järjestelmässä, tietyn ajanjakson aikana ja tiettyä jakelukanavaa käyttäen. Innovaation näkökulma tarkoittaa kuinka käyttökelpoinen kyseinen uusi idea, tapa tai tuote on, tai kuinka paljon parempi se on aikaisempiin vastaaviin tuotteisiin verrattuna. Tässä on kuitenkin aina myös yksilön kokemus hyötyä taustalla; kuinka hyödylliseksi se koetaan, sopiiko se aikaisempien kokemusten ja arvojen yhteyteen, kuinka monimutkainen, kokeiltavissa oleva ja näkyvä tämä uusi asia tai idea on. (Rogers 2003, 12, 36.)

Kommunikointikanavien kautta viestit leviävät yksilöltä toiselle; useimmat yksilötkin omaksuvat innovaatiot vertaistensa tai roolimallien suositteluina. Kommunikointi mielletään prosessiksi, jossa ideat luodaan ja tietoa jaetaan yksilöltä toiselle tavoitteena saavuttaa yhteinen ymmärrys asiasta. Kommunikointikanavat jaetaan massamedia-, interaktiivisiin-, ja ihmisten välisiin kanaviin. Massamedia on ollut nopein ja tehokkain tapa, mutta interaktiiviset kanavat ovat nykyään yhä tärkeämpiä (Rogers 2003, 18, 36.)

Aika vaikuttaa innovaatioprosessiin monella tapaa: itse innovaatioon, innovatiivisuuteen ja innovaation omaksumisen määrään. Se mikä on joskus uutta ja innovatiivista muuttuu ajan kuluessa tavanomaiseksi. Innovatiivisuuden avulla selitetään kuinka paljon suhteellisesti aiemmin omaksuva yksilö omaksuu innovaation verrattuna seuraaviin sosiaalisen järjestelmän muihin jäseniin. (Rogers 2003, 20, 37.)

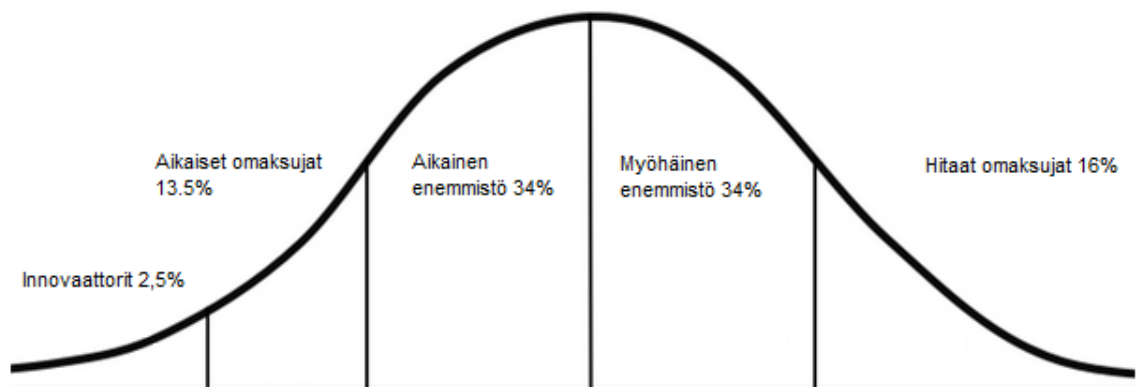
Sosiaalinen järjestelmä määritellään joukoksi, jossa on toisistaan riippuvaisia yksilöitä, jotka ratkaisevat yhteisiä ongelmia. Tällä järjestelmällä on myös rakenne, joka tekee siitä vakaan ja säännöllisyyden yksilöiden käytökselle. Järjestelmän kommunikointirakenne joko edistää tai estää innovaatioiden leviämistä. (Rogers 2003, 23 – 24, 37.)

Rogersin mukaan *innovaatio* voidaan määritellä seuraavasti: idea, tapa tai esine, joka ymmärretään uudeksi omaksujien keskuudessa. Idean, tavan tai esineen ei tarvitse olla täysin uusi asia, vaan aikaisemmasta paranneltu versiota ajatellaan myös innovaationa; mikäli idea näyttää uudelta yksilölle tai muulle omaksujaryhmälle, se luokitellaan innovaatioksi. Innovaation uutuus voidaan ilmaista tietona, uskomuksena tai päätöksenä omaksua. (Rogers 2003, 12.)

Tilastokeskuksen määritelmän mukaan innovaatio on uusi tai paranneltu versio tavarasta tai palvelusta, joita yritys tuo markkinoille. Innovaatio voi olla myös paranneltu prosessi, markkinointimenetelmä tai muu organisatorinen menetelmä, joka on uusi kyseisen yrityksen kannalta. (Tilastokeskus a.) Tämä määritelmä sopii erityisen hyvin yrityksiin.

Joseph Schumpeter määrittelee innovaation neljällä tavalla teoksessaan *The Theory of Economic Development*. Se voi olla kaupallinen tai teollinen menetelmä jollekin uudelle tuotteelle, prosessille tai tuotantotavalle. Innovaatioksi luokitellaan myös uuden markkinan avautuminen jollekin tuotteelle, jota siellä ei ole myyty aikaisemmin. Raaka-aineen tai sen johdannaisen toimituslähteen hankkiminen itselleen on kolmas innovaation määritelmä. Neljäs määritelmä on uuden markkinarakenteen toteuttaminen, kuten monopoliaseman hankkiminen tai sen purkaminen. (Schumpeter 2011, 20–21; 37–38.)

4.1 Erilaiset omaksijat

Kuvio 2. Innovaatioiden omaksuminen (Mukailtu Rogers 2003, 281)

Kuviossa on kuvattu diffuusioprosessin oletamus; tieto leviää omaksuvilta yksilöiltä seuraaville saavuttaen yhä suuremmat massat, kunnes kyllästymispiste saavutetaan, ja omaksujien määrä lähtee laskuun. Tässä vaiheessa jo uusi innovaatio syrjäyttää edellisen, kun hitaimmat omaksujat ovat ottamassa käyttöön alkuperäistä innovaatioita. (Rogers 2003, 281.)

Rogers jakaa teoriassaan innovaatioiden omaksujat viiteen luokkaan, sillä kaikki potentiaaliset omaksujat eivät hyödynnä innovaatiota yhtä nopeasti. Rogersin jaottelu on yksi eniten käytetyimmistä malleista kuvaamaan omaksujien eri segmenttejä.

- *Innovaattorit* (innovators), heitä on 2,5 % kuluttajista, ja niitä voidaan kuvailla seikkailunhaluisiksi, innokkaiksi ja aktiivisesti tietoa etsiviksi. Nämä henkilöt ovat usein avoimia uusia asioita kohtaan ja suhtautuvat muutokseen positiivisesti. Innovaattorit ovat avainasemassa innovaation leviämisen kannalta tuomalla innovaation sosiaaliseen järjestelmään. Nämä kuluttajat ovat kouluttautuneita ja heillä on useita informaation lähteitä. (Rogers 2003, 282 – 283)
- *Aikaiset omaksijat* (early adopters), heitä on 13,5 % kuluttajista. Kun tämä ryhmä saadaan omaksuma innovaatio, diffuusioprosessi kiihtyy ja uusia omaksujia löytyy nopeammin ja helpommin lisää. Aikaiset omaksijat siis vähentävät innovaatioon liittyviä epävarmuuden tunteita seuraavissa kategorioissa. He voidaan luokitella sosiaalisiksi johtajiksi, jotka ovat koulutettuja ja suosittuja omissa piireissään. Tämä segmentti ei ole hintaherkkä, mutta odottaa saavansa rahoilleen vastinetta, kuten personoituja ratkaisuja ja laadukkaita palveluita. (Rogers 2003, 283.)
- *Aikainen enemmistö* (early majority), johon kuuluu 34 % kuluttajista. Tämän ryhmän jäsen omaksuu innovaation hieman ennen niin sanottua keskivertoihmistä. Nämä henkilöt hyväksyvät innovaatiot, kunhan ensin näkevät muiden hyödyntävän niitä. He perustavat näkemyksensä useisiin sosiaalisiin kontakteihin ja lähteisiin. Tämä ryhmä muodostaa pullonkaulan innovaatioiden leviämisessä. (Rogers 2003, 283 – 284.)
- *Myöhäinen enemmistö* (late majority), johon kuuluu myös 34 % kuluttajista. He omaksuvat innovaation, kun sosiaalisen järjestelmän keskivertojäsen on sen ensin tehnyt. Innovaation omaksuminen voi olla heille taloudellinen välttämättömyys tai siihen voi vaikuttaa sosiaalisen ympäristön luoma paine. Innovaatioihin ja muutokseen suhtaudutaan skeptisesti ja suurimpien epäluulojen on ensin poistuttava, jol-

loin heidän suhtautuminen muuttuu hieman myönteisemmäksi. (Rogers 2003, 284.)

- *Hitaat omaksijat (laggards)*, joihin kuuluu loput 16 % väestöstä. Tämä on viimeinen ryhmä joka omaksuu innovaatiot, ja usein vasta siinä vaiheessa, kun uusi innovaatio on jo syrjäyttänyt edellisen. Heidän päätöksenteko perustuu usein menneisiin tapoihin ja siihen miten asiat on aina ennen tehty. Tämän ryhmän sosiaalinen järjestelmä koostuu lähinnä muista hitaasti omaksuvista, ja heidän päätöksentekoprosessi on suhteellisen pitkä. Heidän mielestä innovaatioita voi olla järkevä vastustaa, ja he haluavat olla täysin varmoja tuotteen menestymisestä, ennen kuin omaksuvat sen. (Rogers 2003, 285.)

4.2 Omaksumiseen vaikuttavat elementit

Suhteellinen hyöty ilmenee, kun uusi innovaatio syrjäyttää edellisen. Tämä voidaan mitata taloudellisten termien avulla, mutta sosiaaliset tekijät, kuten luotettavuus ja tyytyväisyys ovat myös merkittäviä mittareita. Mitä suurempi suhteellinen hyöty uutuudella on, sitä nopeammin se leviää omaksujien keskuudessa. (Rogers 2003, 15.)

Kun innovaatio on oletettu *sopivaksi* olemassa olevilla arvoilla, aikaisemmalla kokemuksella ja potentiaalisten omaksujien tarpeella innovaatio leviää tehokkaammin. Sosiaalisen järjestelmään yhteensopimattomat innovaatiot eivät leviä kovinkaan tehokkaasti, sillä yleensä ne ovat joitain käytössä olevia normeja vastaan. (Rogers 2003, 15.)

Innovaation *monimutkaisuus* vaikuttaa sen omaksumiseen: mikäli omaksuminen edellyttää uusien taitojen opettelemista, innovaatioita on vaikeampi ymmärtää ja ottaa käyttöön – hidastaa tämä luonnollisesti omaksujien intoa tuotetta kohtaan. Jos uutuudet ovat yksinkertaisempia ymmärtää, omaksutaan ne nopeammin. (Rogers 2003, 15 - 16.)

Testattavuus on tärkeä osa innovaatiota; kokeiltavuus edesauttaa innovaation leviämistä verrattuna siihen, ettei tuotetta pääsisi ensin testaamaan. Testattavuus vähentää tuotteen omaksumiseen liittyviä epävarmuuden tunteita. (Rogers 2003, 16.)

Havainnollisuudella tarkoitetaan, että innovaation tulokset ovat muiden nähtävissä. Näkyvyys lisää naapureiden tai ystävien keskustelua aiheesta, joka voi edesauttaa tuotteen omaksumista. (Rogers 2003, 16.)

5 Empiirinen tutkimus ja tulokset

Tässä osiossa tarkastellaan tutkimuksen empiiristä osuutta; tutkimuksen kohderyhmää, kyselylomakkeen laadintaa ja valittuja tutkimus- ja analysointimenetelmiä sekä kyselyn tuloksia.

Empiirisessä osuudessa käytettiin strukturoitua kyselylomaketta, jonka avulla oli tarkoitus selvittää mitkä ovat mikroyrittäjien kokemat arjen haasteet yrityksen taloushallinnossa ja voiko taloushallintoa digitalisoimalla helpottaa haasteita. Kysely toteutettiin otantatutkimuksena Suomessa toimiville mikroyrittäjille. Heikkilän (2008, 33–34) mukaan otantatutkimus on pienoiskuva laajasta perusjoukosta, ja otoksessa ilmenee samoja ominaisuuksia yhtä suurissa määrin kuin perusjoukossa.

Otokseen valittiin suurin piirtein yhtä suuret määrät konsultointialan yrityksiä, markkinointitoimistoja, parturi-kampaamoita, rakennusalan yrittäjiä, taksialan yrittäjiä ja tilitoimistoja. Elektroninen kyselytutkimus luotiin Webropol–työkalun avulla, ja lähetettiin valikoitujen alojen mikroyrittäjille sähköpostin välityksellä. Webropol on verkkotyökalu kyselylomakkeiden tekemiseen ja analysointiin. (Webropol.)

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, sillä tavoitteena oli saada analysoitua isoa vastaajamäärää helposti numeerisessa muodossa. Määrällisellä analyysillä tarkastellaan erilaisia syy-seuraussuhteita, ilmiöiden yleisyyttä ja niiden välisiä yhteyksiä numeroita ja tilastoja hyödyntäen. (Heikkilä 2008, 16; Jyväskylän yliopisto 2011.)

Analysointimenetelmissä keskityttiin riippuvuussuhteiden analysointiin hyödyntäen Pearsonin korrelaatiokertoimia, Kruskal-Wallis testin ja ristiintaulukointeja. (Heikkilä 2008, 183.)

5.1 Tutkimuksen kohderyhmä ja rajaukset

Tutkimuksen kohderyhmä koostui etukäteen valikoiduista toimialoista, näistä viisi (parturi-kampaajat, rakennusala, taksiryrittäjät, konsultointiala ja markkinointiala) valittiin niiden suuruuden perusteella. Tilitoimistoala valittiin mukaan, sillä se on toisen toimeksiantajan Tikon Oy:n asiakaskuntaa. Edellä mainitut toimialat olivat myös kiinnostavia toimeksiantajien näkökulmasta. Ensimmäinen sähköpostiosoitteiden haku tehtiin 2.6.2015 ja kyselylomake lähetettiin sähköpostitse 11.6.2015. Ensimmäisessä otannassa oli 3510 vastaanottajaa ja ne jakautuivat seuraavasti; 401 parturi-kampaajaa, 386 markkinointitoimistoa, 380

tilitoimistoa, 624 rakennusalan yrittäjää, 262 taksialan yrittäjää ja 1457 konsultointialan yrittäjää.

Toinen otanta tehtiin alhaisen vastausmäärän vuoksi 26.8.2015 ja kysely tälle vastaanottajaryhmälle lähetettiin 27.8.2015. Tässä erässä oli vastaanottajia yhteensä 4007 ja vastaanottajat jakaantuivat seuraavasti; parturi-kampaamot ja kauneudenhoitoala 1380 (959 parturi-kampaajaa ja 425 kauneudenhoitoalan yrittäjää), taksiyrittäjät 959, rakennusalan yrittäjiä 1107 ja markkinointialan yritykset 561. Yhteensä vastaanottajia oli siis kaiken kaikkiaan 7517. Tästä luvusta vähennettiin ennen ensimmäistä lähetystä 236 kahteen kertaan tullutta osoitetta, ja ensimmäisen lähetyksen jälkeen saadut yhdeksän poistopyyntöä rekisteristä, jolloin lopulliseksi vastaanottajamääräksi muodostui 7272 vastaanottajaa.

Yritysten yhteystiedot tähän tutkimukseen haettiin Bisnode Finland Oy:n ylläpitämästä tietokannasta. Bisnode on Euroopan johtavia yritysinformaatioita tarjoavia yrityksiä. (Bisnode.) Osoitetietojen saamiseksi tehtiin monia rajauksia, joista kolme koski kaikkia toimialoja; ensimmäinen yhdistäviä tekijä oli, että yritysten työntekijämäärän pitää jäädä alle 10 henkilöön ja toinen yhteinen rajausta oli, että yhteystiedot sisältävät yrittäjien sähköpostiosoitteet ja kolmas yhdistävä tekijä oli, että yrityksillä oli positiivinen luottoluokitus. Tällä tavoin vastaajien haasteissa tulisi esiin toimivan yrityksen ongelmat, eikä jo taloudentilaltaan heikentyneiden yritysten ongelmat. Näiden jälkeen tehtiin toimialakohtaisia tarkennuksia hakuuehtoihin, jotta toimialakohtaisia yritystietoja saataisiin tarpeellinen määrä.

Parturi-kampaajat rajattiin molemmissa hauissa alle 399 000 €:n vuosittaisen liikevaihdon omaaviin yrityksiin. Ensimmäisessä otannassa otettiin vain Uudellamaalla sijaitsevien yritysten yhteystiedot ja toisessa vaiheessa hakua laajennettiin myös kaikkiin muihin Suomen maakuntiin Uusimaata lukuun ottamatta, tämä siksi ettei tulisi samoja osoitetietoja kahteen kertaan. Kauneudenhoitoala otettiin mukaan toisella hakukierroksella, sillä pelkistä kampaamoista ei löytynyt enempää sähköpostiosoitteita sisältäviä yhteystietoja. Kauneudenhoitoala rajattiin edellä mainittujen yhteisten rajausten lisäksi alueellisesti vain Uudellemaalle ja niiden vuosittainen liikevaihto jäi alle 20 000 000 €:oon. Vuosittainen liikevaihto jouduttiin nostamaan tyyppillistä mikroyritystä korkeammaksi, sillä muuten ei olisi löytynyt tarpeeksi vastaanottajia.

Taksiyrittäjät rajattiin myös samalla tavalla kuin parturi-kampaajat; ensimmäisessä otannassa vain Uudellamaalla sijaitseviin ja alle 399 000 € vuosittaiselta liikevaihdoltaan oleviin. Toisella hakukierroksella alueellisia kriteerejä laajennettiin kaikkiin muihin maakuntiin paitsi Uudellemaalle liikevaihdon pysyessä ennallaan.

Rakennusalan yrittäjät rajattiin ensimmäisessä erässä liikevaihdoltaan alle 199 000 € oleviin ja Uudellemaalle rekisteröityneisiin yrityksiin. Toisessa otannassa vuosittaisen liikevaihdon määrää nostettiin 399 000 €:oon ja alueellista rajausta laajennettiin Varsinais-Suomeen, Satakuntaan, Kanta-Hämeeseen, Pirkanmaalle ja Päijät-Hämeeseen.

Markkinointialan yritykset rajattiin ensimmäisessä otannassa myös Uudellamaalla toimiviin ja liikevaihdoltaan alle 399 000 € oleviin. Toisella hakukierroksella yrityksen kotipaikkakuntaa laajennettiin kaikkiin muihin Suomen maakuntiin Uusimaata lukuun ottamatta liikevaihdon pysyessä ennallaan.

Konsultointialan yrittäjät rajattiin myös alle 399 000 € liikevaihtoisiin Uudellamaalla toimiviin yrityksiin. Tämän alan yrityksiä tuli ensimmäisellä otannalla jo niin paljon (1457), ettei toista otantaa enää tarvittu. Konsultointialan yrittäjät vastasivat myös ahkerimmin kyselytutkimukseen.

Tilitoimistoyrittäjille tehtiin myös samat rajaukset; alle 399 000 € vuosittainen liikevaihto ja toimipaikkana Uusimaa. Tällekin toimialalle ei tehty uutta otantaa, sillä vastauksia saatiin riittävästi jo ensimmäisestä otannasta.

5.1.1 Mikroyritykset

Tämän opinnäytetyön kohderyhmänä ovat vain mikroyritykset, joten muut yritysten kokoluokitukset on rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Mikroyrityksiä esiintyy Suomessa kaikissa yritysmuodoissa; alle 10 työntekijää työllistäviä yrityksiä on Suomessa 264 435 kappaletta eli 93,4 prosenttia koko yrityskannasta vuonna 2012. (Suomen Yrittäjät 2015.)

Mikroyritys voidaan määritellä seuraavasti; yrityksen palveluksessa on alle 10 työntekijää, sen vuosittainen liikevaihto on alle 2 miljoonaa euroa tai riippumattoman yrityksen taseen loppusumma alle 2 miljoonaa euroa. Yrityksen riippumattomuus toteutuu, kun enintään 25 prosenttia yrityksen pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista on toisen yrityksen omistuksessa tai yritysten yhteisomistuksessa. Yritys ei myöskään itse omista 25 prosenttia tai enempää jostain muusta yrityksestä, eikä ole sidosyrityksenä. Sidosyritys tarkoittaa yritystä, joka omistaa yli 50 prosenttia toisen yrityksen äänimäärästä tai pääomasta. (EUR-lex 2007; Laaksonen, Kemell & Koskinen 2007, 6, 14; Tilastokeskus 2014b.)

Mikroyritykset ovat merkittäviä työllistäjiä Suomessa, ja niiden merkitys on vain taantuman aikana kasvanut. Mikroyritykset ovat lisänneet työvoimaansa, kun taas suuryrityksissä on nähty useitakin yhteistoimintaneuvotteluja samalla tarkastelujaksolla. Vielä vuonna 2009

mikroyritykset työllistivät reilut 150 000 työntekijää, mutta jo vuonna 2012 työntekijöiden määrä on kasvanut melkein 172 000 henkilöön samassa yritysjoukossa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, 10–11.)

Tutkimuksen kohderyhmään kuului myös tilitoimistot, joista suurin osa on myös mikroyrityksiä; tilitoimistojen koko on pienehkö ja työllistävät alle kymmenen työntekijää. Toki taloushallinnon toimialalla on myös muutamia isoja toimijoita, jotka työllistävät satoja henkilöitä (Manninen 2015).

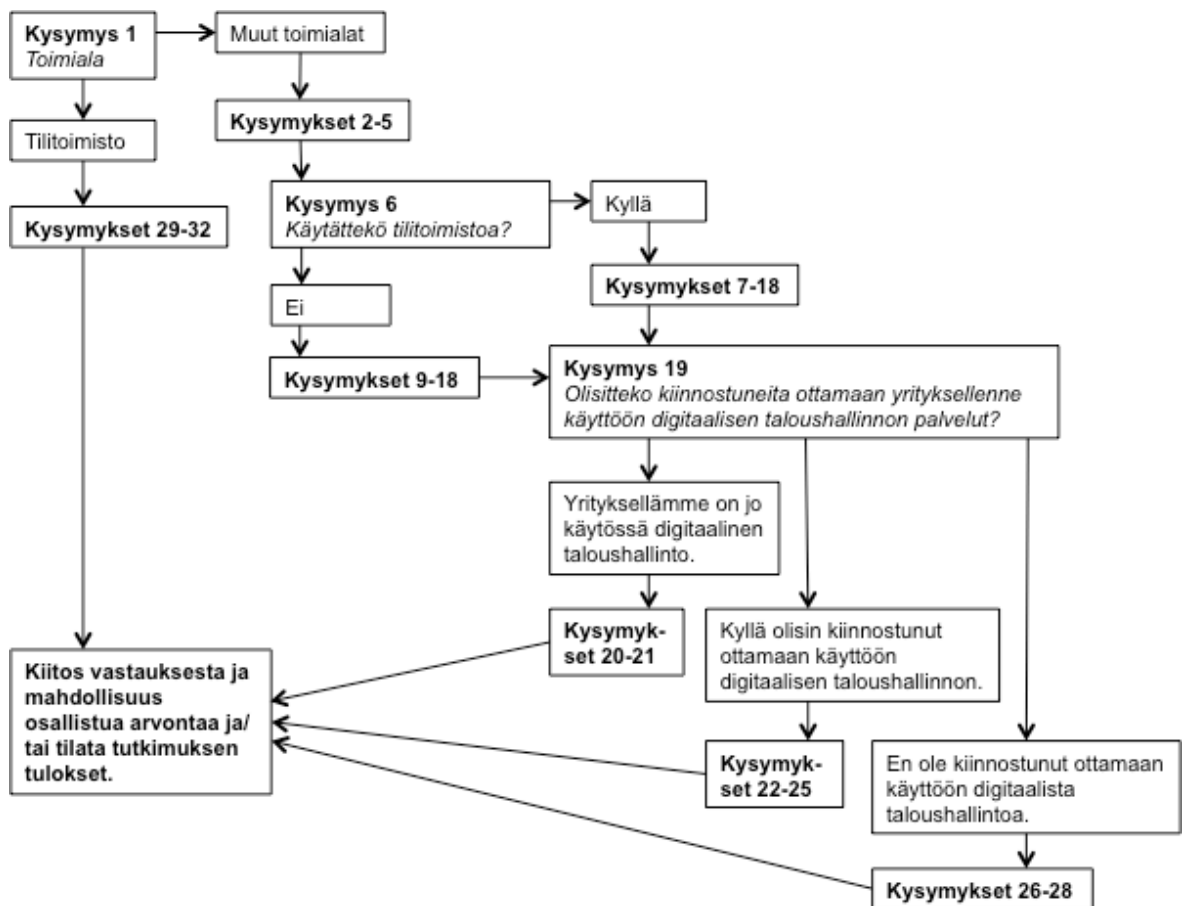
5.2 Kyselylomakkeen rakenne ja suunnittelu

Tässä osiossa tarkastellaan kysymyslomakkeen rakennetta kysymystyyppineen ja niiden suunnittelua. Tutkimus arjen haasteista mikroyrittäjien taloushallinnossa toteutettiin kyselylomakkeella, joka luotiin Webropol-ohjelmalla. Kysymykset laadittiin toimeksiantajien toiveiden ja aikaisemman kvalitatiivisen tutkimuksen perusteella sekä tutkimuksen tavoitteiden perusteella. Kysely sisälsi erilaisia kysymystyyppejä, kuten valinta, monivalinta ja Likertin asteikollisia kysymyksiä. Osassa valinta ja monivalinta kysymyksissä oli myös mukana kohtia, joihin voi vastata avoimesti. Kyselylomake on liitetiedoissa liitteenä 1. Kyselylomakkeessa käytettiin sekä tausta- että tutkimuskysymyksiä, joita hyödynnettiin myöhemmin monin tavoin esimerkiksi ristiintaulukoimalla.

Kyselylomakkeen suunnitteleminen aloitettiin ensin tutustumalla tätä tutkimusta edeltävään kvalitatiiviseen tutkimukseen, jonka aikaisemmista tuloksista pyrittiin selvittämään tämän tutkimuksen tärkeimmät teemat. Tärkeimmät osa-alueet olivat nousseet jo kvalitatiivisessa tutkimuksessa selkeästi esiin ja niiden taustoihin saataisiin kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä kaivattua lisäinformaatioita tukemaan näkemystä tämän hetkisestä taloushallinnon digitaalisuuden tilanteesta. Tämän pohjalta muodostettiin pääkysymys ja neljä sitä tukevaa alakysymystä. Aikaisempaa tutkimusta hyödynnettiin myös kyselylomakkeen kysymyksiä laatimisessa, jotka muokattiin strukturoituun kyselylomakkeeseen sopivaan muotoon. Kyselyyn sisältyi kuitenkin muutamia avoimia vastauskohtia, mikäli yksikään valmiista vastausvaihtoehdoista ei sopinut vastaajalle, oli hänen mahdollista kertoa sanallisesti ”Muu, mikä?” –kohdassa tarkennuksensa.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa haasteeksi nousi yrittäjien kiireellisyys, eikä heitä ollut helppo motivoida vastaamaan tutkimukseen. Tämän vuoksi kyselylomakkeen yhdeksi merkittävimmäksi kriteeriksi muodostui, että lomake pysyy kohtuullisen pituisena ja napakkana eikä sen täyttämiseen mene liikaa aikaa. Tällä tavoin pyrittiin välttämään vastaajien turhautuminen kyselyyn ja mahdollinen vastaamisen keskeyttäminen. Kyselyn saate-

kirjeessä käytettiin argumentteina kyselyn nopeutta ja helppoutta, sillä kyselylomakkeessa ei ollut pitkiä avoimia vastauksia vaativia kohtia. Kaikista kysymyksistä tehtiin alkuun pakollisia, sillä tavoitteena oli saada mahdollisimman suuri määrä vastauksia jokaiseen kysymykseen, jotta analysointi olisi vertailukelpoista ja helpompaa. Tämä pakollisuus jouduttiin poistamaan kesken kyselyn aukiolon, sillä siitä saatiin paljon negatiivista palautetta. Kyselylomakkeen pituudeksi tuli yhteensä 32 kysymystä, mutta vastaaja vastasi maksimissaan 23 kysymykseen riippuen hänen vastausvaihtoehdoistaan.

Kuvio 3. Kyselylomakkeen kulku

Kyselylomake oli monipolvinen ja haarautui kolme kertaa; ainoastaan ensimmäinen kysymys oli vastaajille yhteinen. Tämä kysymys jakoi vastaajat toimialan mukaan tilitoimistoihin ja muihin toimialoihin, jolloin tilitoimistoille voitiin esittää omat identifioidut kysymyksensä. Tilitoimistojen kysymykset painoutuivat lähinnä palvelujen tuottamiseen näkökulmaan, kun taas muita toimialoja tarkasteltiin palveluiden käyttäjän perspektiivistä. (Kuvio 3.)

Toinen vastaajia jakavaksi kysymykseksi muodostui kysymys numero kuusi; tässä vastaajat jaettiin tilitoimiston käytön perusteella kahteen osaan. Tilitoimistoa käyttävät vastaajat

vastasivat myös kahteen seuraavaan kysymykseen koskien tilitoimistojen palveluntarjontaa, jolloin muut vastaajat ohjattiin suoraan kysymykseen yhdeksän.

Kolmas vastaajia erotteleva kohta oli kysymys numero 19, jossa kartoitettiin vastaajien kiinnostusta digitaalisten taloushallinnon palvelujen käyttöönottoon. Vastausvaihtoehtoja oli kolme; vastaajalla on jo digitaalinen taloushallinto käytössä, digitaalisuudesta kiinnostuneet vastaajat ja ne, jotka eivät halua ottaa digitaalisia palveluita käyttöönsä. Kyselyn viimeinen kysymys riippui vastaajan kulkemasta polusta. Kaikki vastaajat päätyivät kuitenkin lopuksi kohtaan, jossa kiitettiin vastauksista ja annettiin mahdollisuus osallistua arvontaan sekä tilata tutkimustuloksien yhteenveto sähköpostiosoitteensa jättämällä.

5.3 Tutkimusmenetelmä

Tämä opinnäytetyö tuotettiin toimeksiantona, joten tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen eli määrällinen menetelmä toimeksiantajien puolesta. Tutkimuksen tavoitteena oli saada otantatutkimuksella kattava kuvaus mikroyrittäjien kokemista arjen haasteista yrityksen taloushallinnossa.

Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on löytää erilaisia syy-seuraussuhteita tutkittavien ilmiöiden välille, jotka voidaan yleistää perusjoukkoon. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa kerätään usein käyttämällä standardoituja kyselylomakkeita valmiine vastausvaihtoehtoineen. Saatu tieto on numeerisessa muodossa ja sitä havainnollistetaan usein taulukoiden ja kuvioiden avulla. Määrällisessä tutkimuksessa tieto on tilastollisina yksiköinä, joista on häivytetty subjektiivisen tulkinnan mahdollisuudet pois. Esimerkkinä tästä on numeerisen aineiston keskiarvo, josta ei voida identifioida vastaajia mitenkään. (Heikkilä 2008, 18, 83; Jyväskylän yliopisto 2011a.)

Kyselyn tutkimusjoukko valittiin ositetun satunnaisotannan perusteella, sillä tämä menetelmä sopi parhaiten tämän tutkimuksen toteutukseen. Satunnaisotannassa jokaisella perusjoukon yksiköllä on yhtä suuri mahdollisuus tulla valituksi otokseen ja ositetussa otannassa perusjoukko muodostuu etukäteen valikoiduista ositteista, joista jokaisesta valitaan tilastoyksiköitä otokseen. (Heikkilä 2008, 36 - 38; Taanila 21.10.2013.)

Kyselyä testattiin ennen vastaajille lähettämistä, jotta saataisiin selville sen toimivuus ja vastaamiseen kuluva aika. Kyselyyn vastaaminen vei noin 10 -15 minuuttia riippuen vastaajan valitsemista vaihtoehdoista. Testaajina toimivat tämän opinnäytteen tekijät, opinnäytetyön ohjaajat ja toinen toimeksiantajista. Testaamisen tarkoituksena oli varmistaa,

että kysymykset olivat riittävän selkeitä ja ymmärrettäviä mahdollisesti taloushallintoa tuntemattomille vastaajille.

Kysely lähetettiin kahdessa erässä Webropol-työkalulla yhteensä 7272 vastaanottajalle. Sähköpostissa oli saatekirje tutkimuksen tarkoituksesta ja linkki elektroniseen kyselyyn. Kysely lähetettiin ensimmäisen kerran 11.6, jonka jälkeen vastaajille lähetettiin 4 muistutusta kyselyyn osallistumisesta. Elokuussa tehtiin myös uusi otanta samojen alojen mikroyrittäjäistä, jotta saataisiin lisää vastaajia ja näin ollen tulokset olisivat paremmin yleistettävissä perusjoukkoon. Kysely toteutettiin anonymisti, jolloin vastauksia ei voitu yhdistää yksittäiseen vastaajaan. Vastauksia saatiin kaiken kaikkiaan 332 kappaletta, joista kuusi jouduttiin poistamaan vastaajan yrityksen koon ylittäessä mikroyrityksen rajan.

5.3.1 Analysointimenetelmät

Tässä tutkimuksessa hyödynnettiin Spearmanin järjestyskorrelaatiota, Kruskal-Wallis – testiä sekä ristiintaulukointia tuloksien analysoinnissa. Näiden analysointimenetelmien avulla oli tarkoituksena tutkia ilmiöiden riippuvuutta toisistaan.

Tutkimuksessa hyödynnettiin Likertin asteikkoa yhtenä vastausasteikkona vastaajien mielipiteiden tulkitsemisessa. Likertin asteikko on järjestysasteikollinen muuttujan mittaustaso, jossa arvot voidaan luokitella ominaisuuden mukaiseen järjestykseen esimerkiksi viisi- tai seitsemänportaisella asteikolla. (Heikkilä 2008, 53; KvantiMOTV 2007.) Kyseistä asteikkoa hyödynnettiin muun muassa kartoittaessa vastaajien mielipidettä taloushallinnon osa-alueiden haasteista ja tilitoimistojen tehtävien tärkeydestä.

Kruskal-Wallis –testi on parametriton testi, joka soveltuu vähintään järjestysasteikollisille muuttujille, kuten Likertin asteikollisille. Alkuperäiset havaintoarvot muutetaan numeeriseen muotoon järjestyslukuiksi, jolloin pienin arvo saa viisiportaisella luokituksella arvon yksi ja suurin arvon viisi. Tätä testiä käytetään kun lasketaan useamman kuin kahden osaryhmän välisiä eroja. Testissä saadaan Sig-arvo (P-arvo), joka kertoo todennäköisyyden sille, että keskiarvojen ero selittyy mahdollisella otantavirheellä. Tässä opinnäytetyössä Sig-arvon pitää olla alle 0,05, jolloin ero on tilastollisesti melkein merkitsevää. (Heikkilä 2008, 206, 233.) Tähän tutkimukseen Kruskal-Wallis -testit tehtiin SPSS-ohjelmaa hyödyntäen.

Ristiintaulukoinnilla tarkastellaan kahden muuttujan välistä yhteyttä ja millä tavalla ne vaikuttavat toisiinsa. (Heikkilä 2008, 210.) Tässä opinnäytetyössä ristiintaulukoitiin vastaajien edustamaa toimialaa suhteessa haastaviksi koettuihin taloushallinnon osa-alueisiin ja hei-

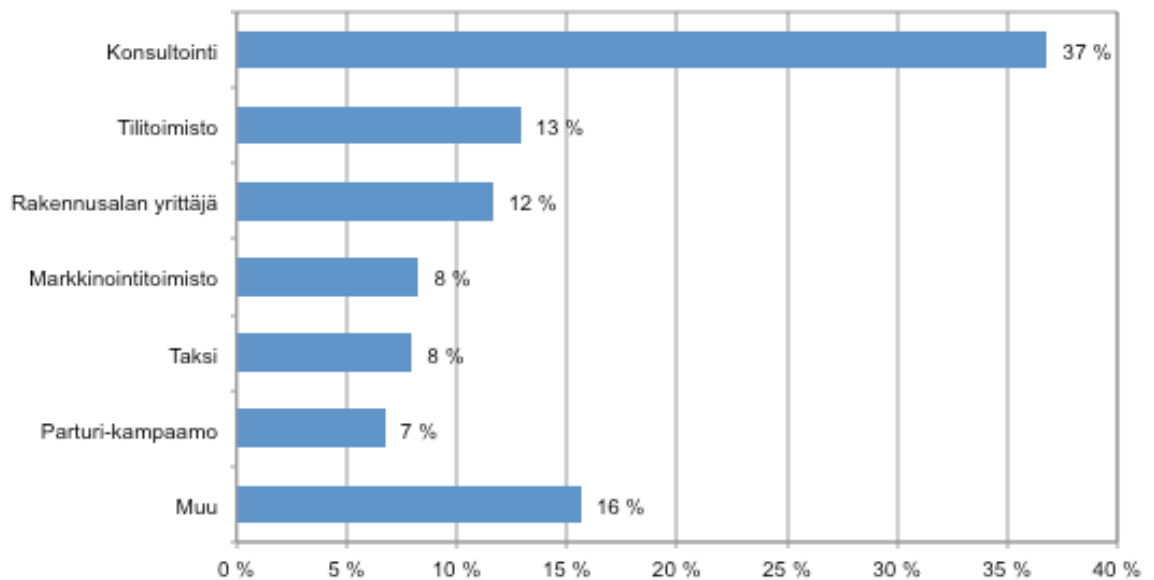
dän kiinnostustaan digitaalisia palveluja kohtaan, jolloin tarkoituksena oli löytää toimialakohtaisia eroja vastauksissa. Tutkimuksessa käytetyt ristiintaulukoinnit tehtiin Webropol – työkalun avulla ja niitä hyödynnettiin monivalintakysymyksiä analysoinnissa.

Spearmanin järjestyslukukorrelaatioissa tarkastellaan tuleeko lukujen välillä positiivista tai negatiivista korrelaatioita. Ennen järjestyskorrelaation laskemista muuttujien arvot muutetaan sijaluvuiksi ja näin ollen korrelaatiokertoimet vaihtelevat -1 ja +1 välillä. (Taanila 10.3.2015; Heikkilä 2008, 90, 203.) Tähän opinnäytetyöhön järjestyskorrelaatiot tehtiin SPSS-ohjelmalla ja niitä hyödynnettiin jälleen Likertin asteikollisten muuttujien analysoinnissa.

Tuloksien analysoinnissa päädyttiin laskemaan järjestysasteikollisille muuttujille keskiarvot, sillä haluttiin saada myös numeerista kokonaiskuvaa siitä, millaiseksi taloushallinnon eri osa-alueet koetaan. Keskiarvoja käytettiin siis vain Likertin asteikollisissa muuttujissa selventämään haastaviksi koettujen asioiden keskiarvoa vastaajien joukossa. Järjestysasteikollisille muuttujille ei yleensä lasketa keskiarvoja, mutta mielipidettä mittaavissa tutkimuksissa keskiarvo antaa hyvän yleiskuvan tutkitusta aiheesta. (Heikkilä 2008, 54, 83.)

5.4 Kyselyn tulokset

Kyselyyn vastasi lopulta 326 yrittäjää, jolloin vastausprosentiksi muodostui 4,5 %. Kyselyn vastaanottajat jakautuvat seuraavasti; parturi-kampaajat ja kauneudenhoitoalan yrittäjät 1785 (1360 parturi-kampaajaa ja 425 kauneudenhoitoalan yrittäjää), taksiryrittäjät 1221, rakennusalan yrittäjiä 1731, markkinointialan yrittäjät 947, 1457 konsultointialan yrittäjää ja 380 tilitoimistoa. Yhteensä vastaanottajia oli siis kaiken kaikkiaan 7517. Tästä luvusta vähennettiin ennen ensimmäistä lähetystä 236 kahteen kertaan tullutta osoitetta, ja myöhemmin saadut yhdeksän poistopyyntöä, jolloin lopulliseksi vastaanottajamääräksi muodostui 7272 vastaanottajaa.

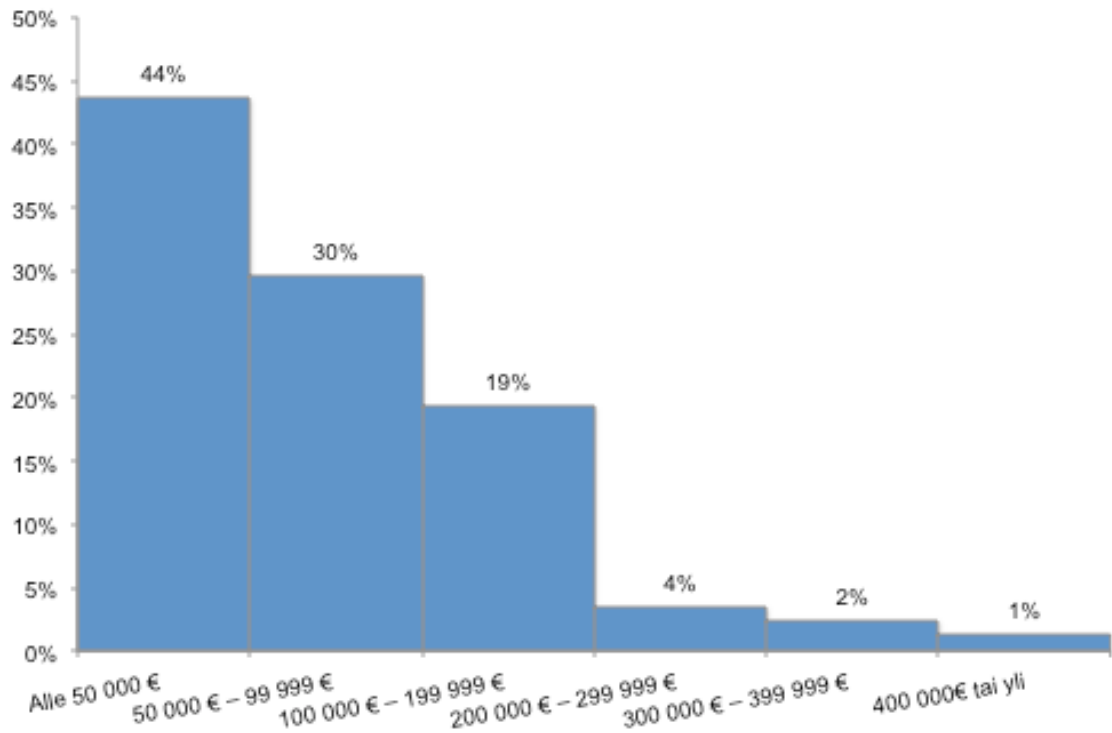
Kuvio 4. Vastanneet toimialoittain (n=326)

Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä annettiin vastausvaihtoehdoksi kuusi edellä mainittua toimialaa ja lisäksi avoin ”Muu, mikä?”-vastauskohta. Selvästi suurin vastaajaryhmä oli konsultoinnin yrittäjät, joita oli 37 % vastaajista. Toiseksi suurimmaksi vastaajaryhmäksi tuli hieman yllättäen muu 16 %:lla. Näistä vastaajista monet olivat graafisen suunnittelun yrityksiä ja mainonnan alan yrityksiä, joiden yhteystiedot olivat tulleet vastaanottajien listalle luultavasti markkinoinnin toimialan kategoriasta. Vähiten vastauksia saatiin parturi-kampaajilta, joita oli 7 % vastaajista. Muutama muu toimiala -ryhmän vastaajista oli ilmoittanut toimialakseen kauneushoidon. Nämä vastaajat tulivat otantaan mukaan, sillä tietokannasta ei löytynyt enää sähköpostiosoitteellisia yhteystietoja parturi-kampaajista. (Kuvio 4.)

Toimialaa kartoittava kysymys oli ainoa, johon vastasi kaikki 326 vastaajaa. Tämän jälkeen kysely haarautui kahteen osaan. Jos tähän kysymykseen vastasi toimialakseen tilitoimisto, kysely hyppäsi suoraan kysymykseen numero 29. Kyselyyn vastasi 42 tilitoimiston edustajaa, jolloin 284 vastaajaa edusti muita toimialoja. (Kuvio 4.)

Kyselyssä selvitettiin osana perustietoja yrityksen kokoa henkilöstömäärällä ja liikevaiholla mitattuna. Nämä kysymykset esitettiin kaikille muille aloille tilitoimistoa lukuun ottamatta. Vastanneista yrityksistä valtaosa (76,4 %) oli yhden hengen yrityksiä. Toiseksi suurin ryhmä oli kahden hengen yrityksiä, joita oli 12 %. Suurimpia 7-9 hengen yrityksiä oli kutakin vain yksi vastaajien joukossa. Toimialoittain löytyi hieman eroja henkilöstön määrässä. Konsultoinnin alan yrityksissä työskenteli vähiten henkilöitä keskiarvon ollessa

1,28, kun taas taksirytyksissä oli eniten henkilöstöä keskiarvon ollessa 2,27. (Liitteet 2, 3 & 4.)

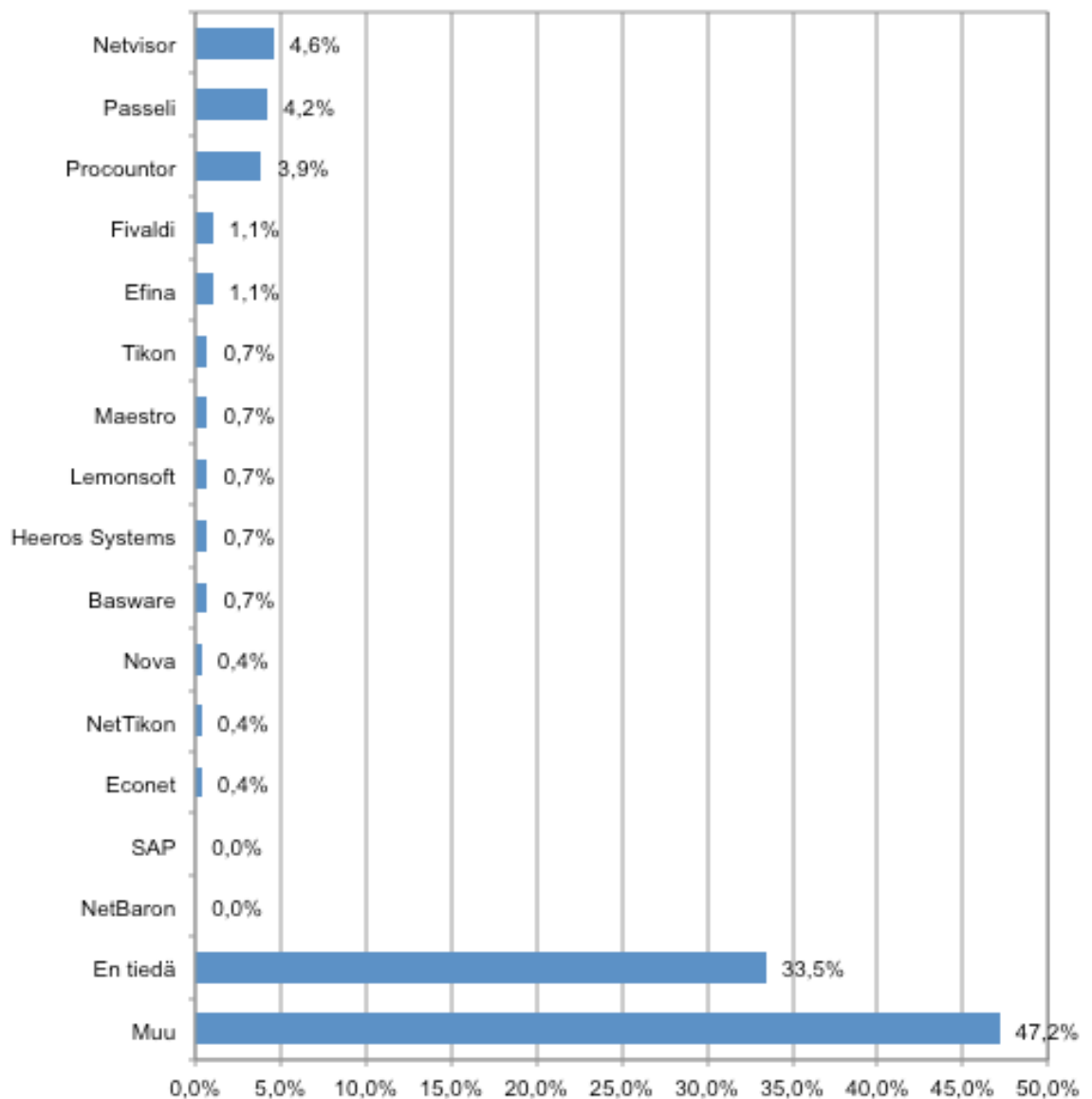

Kuvio 5. Vastanneet liikevaihdon mukaan (n=284)

Vastanneet yritykset olivat pieniä myös liikevaihdolla mitattuna; vastaajista suurimman osan vuosittainen liikevaihto jäi alle 100 000 euroon (74 %). Jopa 44 % vastaajista ilmoitti liikevaihtonsa jäävän alle 50 000 euroon. Yli 400 000 euron vuosittaista liikevaihtoa tekeviä yrityksiä oli vastaajista vain 1 %. (Kuvio 5.)

5.4.1 Taloushallinnon järjestelmät

Perustietojen jälkeen kysyttiin mitä taloushallinnon järjestelmään vastaajat käyttävät, ja käytetäänkö taloushallinnon järjestelmää verkossa pilvipalveluita hyödyntäen. Näillä kysymyksillä pyrittiin kartoittamaan kuinka hyvin digitaalinen taloushallinto on käytössä vastaajien keskuudessa.

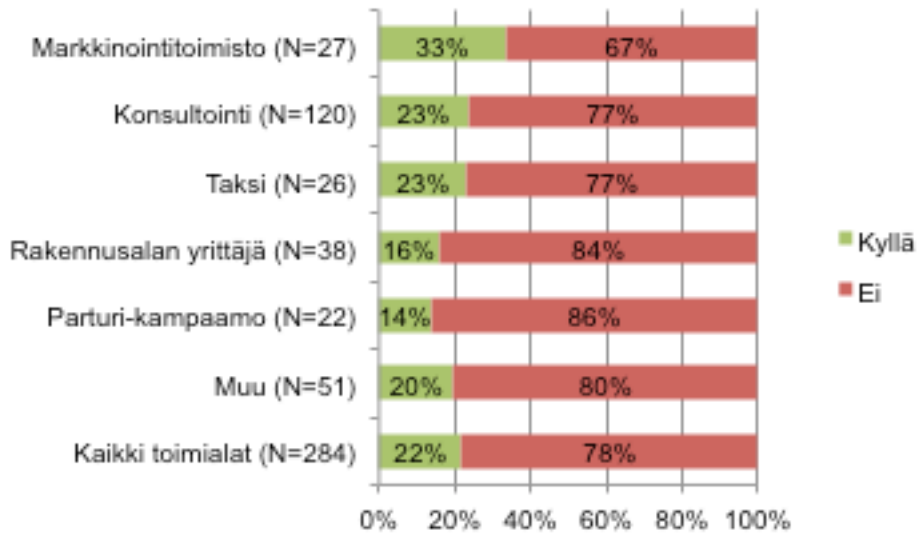

Kuvio 6. Vastaajien käyttämät taloushallinnon järjestelmät (n=284)

Kysymykseen taloushallinnon järjestelmistä koottiin vastausvaihtoiksi lista yleisesti Suomessa käytössä olevista taloushallinnon järjestelmistä. Mukana listalla oli sekä perinteisempiä taloushallinnon ohjelmistoja että pelkästään pilvipalveluna toimivia uusia ohjelmistoja. Lisäksi vastausvaihtoehtoina oli ”Muu, mikä?” ja ”En tiedä”, johon suurin osa vastaajista jakautuikin. Kolmasosa (33,5 %) vastaajista ei tiennyt mikä taloushallinnon ohjelma heidän yrityksellään oli käytössä ja melkein puolet vastaajista (47,2 %) vastasivat kohdan ”Muu, mikä?”. Vastausvaihtoehtoina olleista taloushallinnonohjelmistoista eniten käytettiin Netvisoria (4,6 %), Passelia (4,2 %) ja Procounatoria (3,9 %). (Kuvio 6.)

Avoin ”Muu mikä” –kohta keräsi yhteensä 134 vastausta. Näistä 25 vastaajaa kertoi, ettei käytä mitään taloushallinnon ohjelmistoa, ja 26 vastaajaa ilmoitti ulkoistaneensa yrityksensä taloushallinnon kirjanpitäjälle, eikä näin ollen käytä itse mitään ohjelmistoa. Moni

vastaajista oli myös maininnut käyttävänsä vain Exceliä tai vaihtoehtoisesti jotain taloushallinnon ohjelmaa ja lisäksi Exceliä. Eniten mainintoja muista kuin vastausvaihtoehtoina olleista taloushallinnon ohjelmistoista saivat Arkhimedes (8 kpl) ja Zervant (5 kpl). (Kuvio 6.)

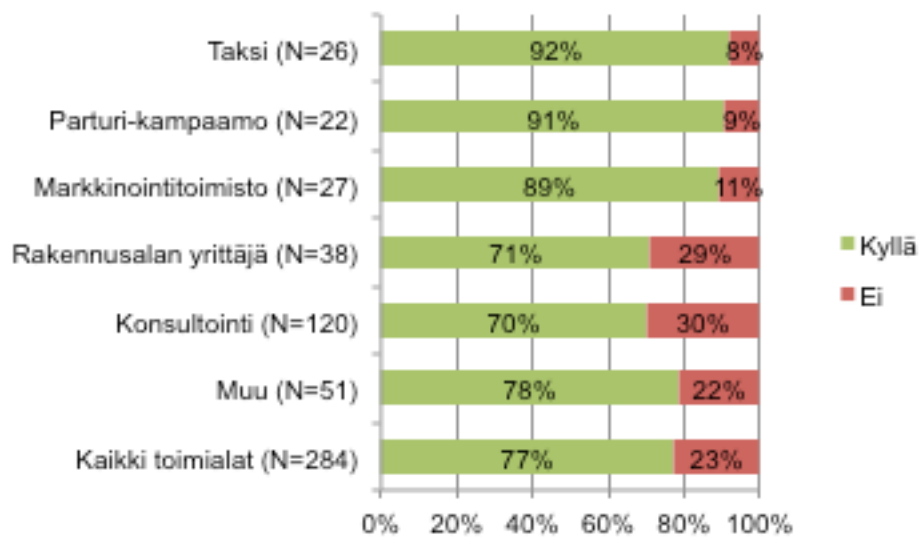

Kuvio 7. Taloushallinnon ohjelmien käyttö verkossa (n=284)

Kaikkiaan vain noin viidesosa (22 %) kaikista vastaajista ilmoitti käyttävänsä taloushallinnon ohjelmaa verkossa. Tässä oli hieman eroja toimialakohtaisesti; eniten verkkopohjaisia taloushallinnon ohjelmia hyödynsivät markkinointitoimistojen yrittäjät (33 %) ja vähiten parturi-kampaamoalan yrittäjät (14 %). (Kuvio 7.)

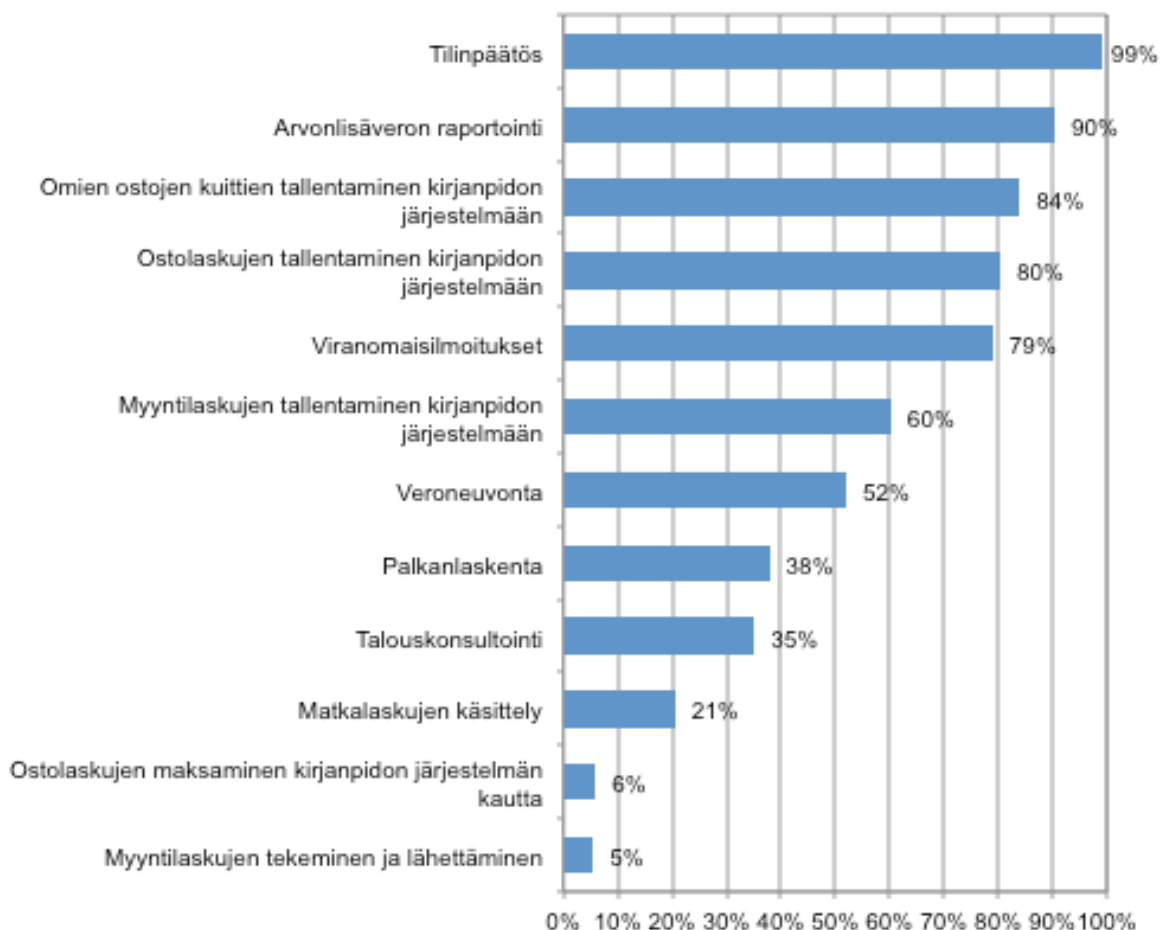
5.4.2 Tilitoimiston käyttö

Tutkimuskysymystä, ”Mitkä ovat mikroyrittäjien kokemat arjen haasteet yrityksen taloushallinnossa ja voiko taloushallintoa digitalisoimalla helpottaa haasteita?” pyrittiin selvittämään kahdesta näkökulmasta; eli samoja kysymyksiä kysyttiin sekä yrittäjien omista että tilitoimistojen perspektiivistä. Kyselyn alussa vastaajat jaettiin tilitoimistoihin ja muihin toimialoihin. Tässä kohtaa kyselyä selvitettiin hyödyntävätkö muiden toimialojen yrittäjät tilitoimistojen tarjoamia taloushallinnon palveluita. Vastaajille, jotka ilmoittivat käyttävänsä tilitoimistoa, esitettiin vielä kaksi tarkentavaa lisäkysymystä koskien tilitoimiston käyttöä.

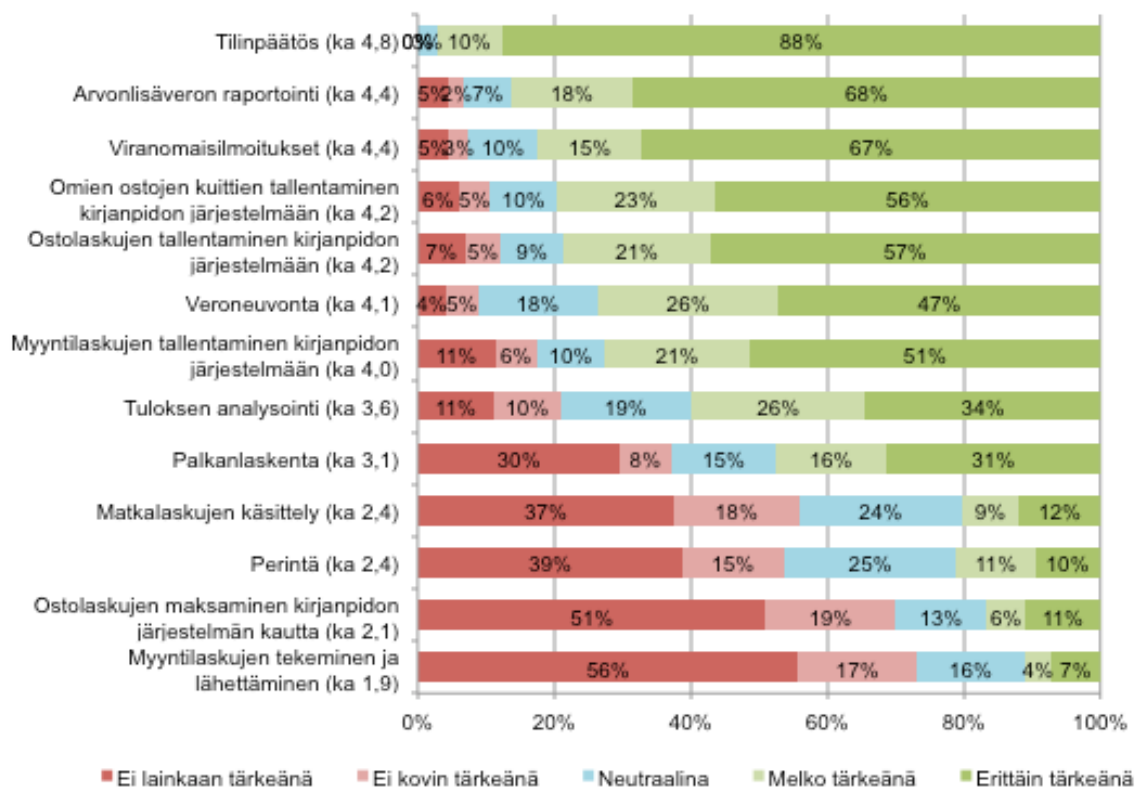
Kuvio 8. Tilitoimiston käyttö toimialoittain (n=284)

Kaikista vastaajista 77 % käyttää tilitoimistoa ja niiden käytöstä löytyi pieniä toimialakohtaisia eroja. Eniten tilitoimistojen tarjoamia palveluita hyödynsivät taksiyrittäjät (92 %) ja parturi-kampaajat (91 %). Konsultointialan yrittäjät olivat omatoimisimpia taloushallinnon hoitajia; 30 % vastaajista ilmoitti, ettei käytä tilitoimistoa lainkaan. (Kuvio 8.)

Kuvio 9. Vastaajien käyttämät tilitoimistojen palvelut (n=219)

Tilitoimiston palveluita käyttäviltä vastaajilta haluttiin tarkennuksia, mitä tilitoimistojen palveluista erityisesti käytetään. Lähes kaikki, (99 %) vastaajista hyödynsi tilitoimistojen tilinpäätöspalveluita. Tilitoimistot hoitivat myös usein arvonlisäveron raportoinnin sekä ostolaskujen ja kuittien tallentamisen kirjanpidon järjestelmään. Vähiten tilitoimiston palveluista hyödynnettiin myyntilaskujen tekemistä ja lähettämistä sekä ostolaskujen maksamista kirjanpidon järjestelmän kautta. (Kuvio 9.)

Kuvio 10. Tilitoimistojen tarjoaminen palveluiden tärkeys (n=219)

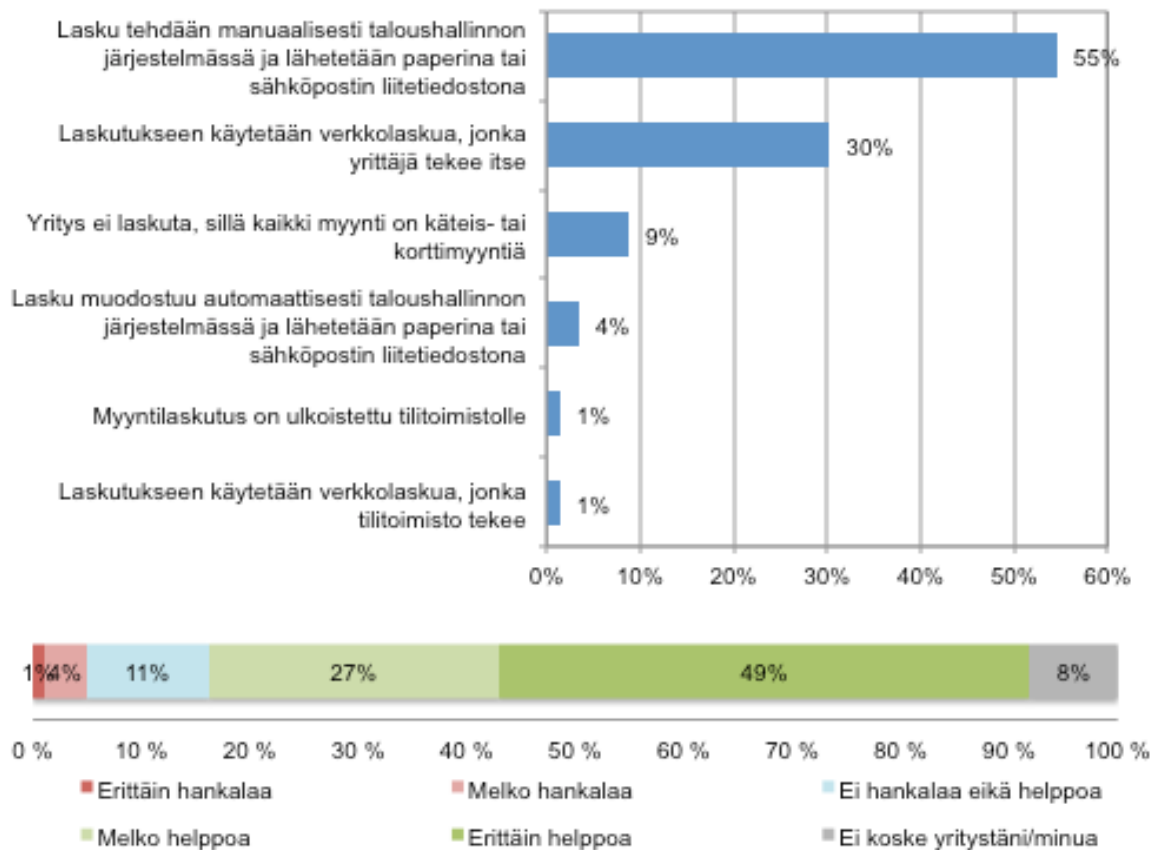
Tilitoimiston palvelujen käytön lisäksi selvitettiin mitä tilitoimiston palveluita vastaajien keskuudessa pidetään tärkeinä. Edellisen kysymyksen vastauksista selvisi, että kaikkein käytetyin tilitoimiston palvelu on tilinpäätöksen laatiminen. Tätä pidettiin myös kaikkein tärkeimpänä tilitoimiston tehtävänä. Tasaisen tärkeinä pidettiin myös arvonlisäveron raportointia ja viranomaisilmoitusten tekemistä sekä ostolaskujen ja kuittien tallentamista kirjanpidon järjestelmään. (Kuvio 10.)

Edellisessä kysymyksessä (Kuvio 9.) 52 % vastaajista ilmoitti saavansa tilitoimistoltaan veroneuvontaa. Kuvio 10 kuitenkin nähdään, että jopa 73 % vastaajista piti veroneuvontaa melko tärkeänä tai erittäin tärkeänä palveluna. Vähiten tärkeinä palveluina pidettiin samoja palveluita, joita myös käytettiin vähiten. Näitä olivat myyntilaskujen tekeminen ja lähettäminen sekä ostolaskujen maksaminen kirjanpidon järjestelmän kautta. (Kuvio 10.)

Tilitoimiston palveluiden tärkeyden kokemisen ja yritysten henkilöstömäärän sekä liikevaihdon suuruuden välistä korrelaatiota tutkittiin Spearmanin järjestyskorrelaatiokertoimella. Molemmat muuttujat osoittivat positiivista korrelaatiota; sekä henkilöstömäärältään että liikevaihdoltaan suuremmissa yrityksissä pidettiin palkanlaskentaa tärkeämpänä kuin yrityksissä, joissa oli vähemmän henkilöstöä ja pienempi liikevaihto. (Liite 5.)

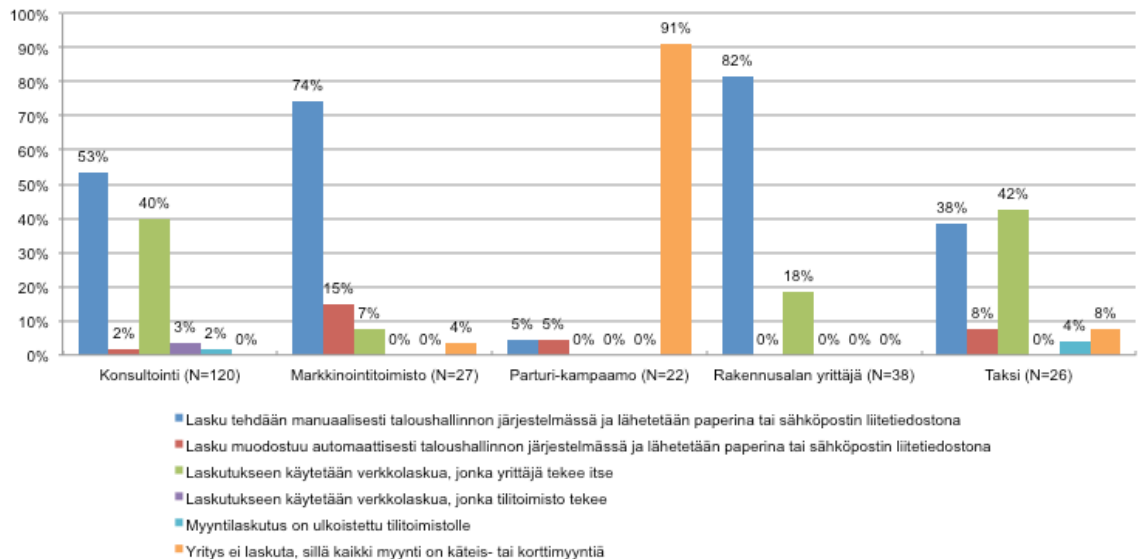
5.4.3 Taloushallinnon osa-alueet

Seuraavilla kysymyksillä kartoitettiin miten taloushallinnon eri osa-alueet vastaajayrityksissä hoidetaan ja millaiseksi ne koetaan. Seuraavat kysymykset kohdistettiin jälleen muiden kuin tilitoimistoalan vastaajille.

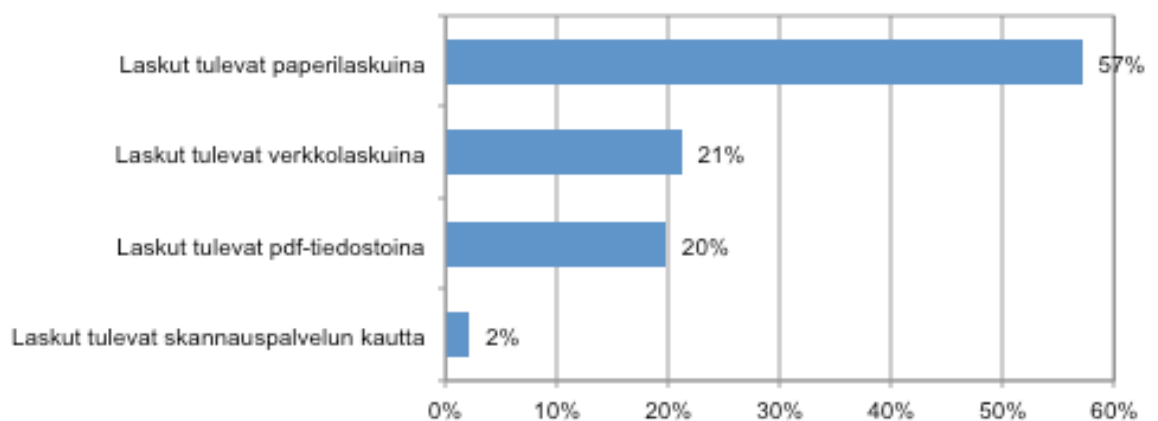
Kuvio 11. Myyntilaskujen tekeminen ja niiden haastavuus (n=284)

Ensimmäiseksi tarkasteltiin miten yrityksen myyntilaskutusprosessi hoidetaan; suurin osa vastaajista (85 %) tekee myyntilaskunsa itse, 9 % vastaajista ei tee myyntilaskuja ollenkaan ja 2 % ilmoitti ulkoistaneensa myyntilaskutuksen tilitoimistolle. Yhteensä 31 % vastaajista käytti verkkolaskua ja suurin osa näistä teki sen itse. Kaiken kaikkiaan myyntilaskutus koettiin vastaajien keskuudessa erittäin helpoksi tai helpoksi. Kaikkein helpoimmaksi myyntilaskutuksen kokivat konsultoinnin alan yrittäjät (ka 4,5) ja hankalimmaksi parturi-kampaajat (ka 3,8). Keskiarvot laskettiin viisiportaisella Likertin asteikolla, jossa viisi merkitsi *erittäin helppoa* ja yksi *erittäin vaikeaa*. (Kuvio 11; Liite 4.)

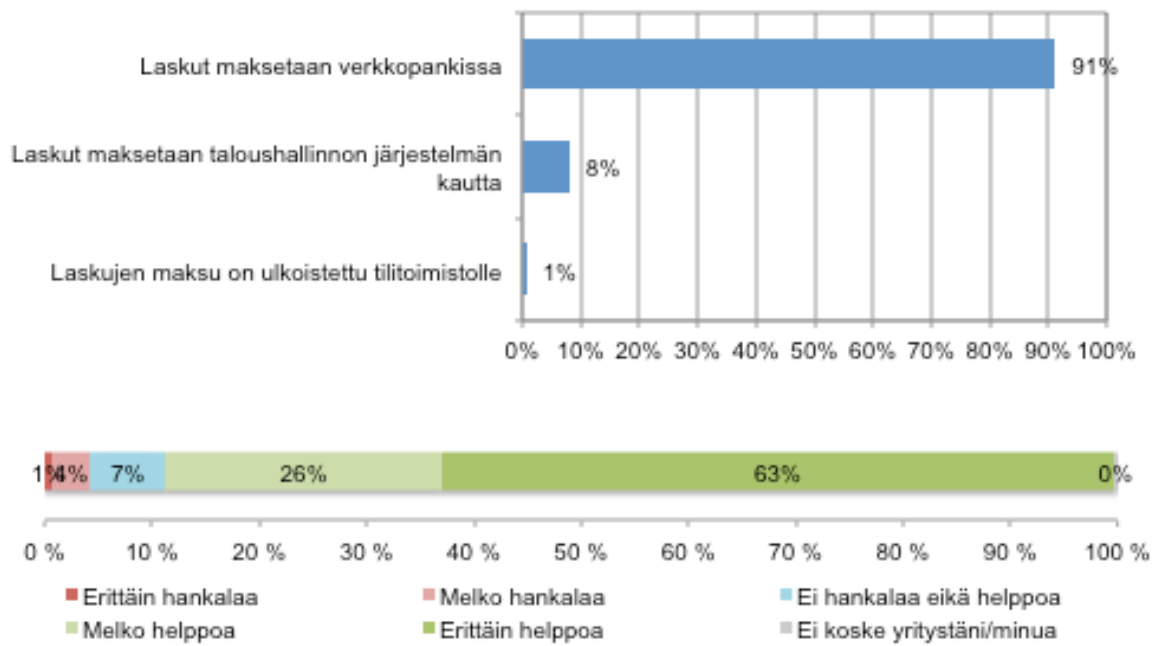
Kuvio 12. Myyntilaskujen tekeminen toimialoittain

Myyntilaskujen tekemisessä oli myös eroja toimialoittain vertailtuna. Parturi-kampaajista suurin osa (91 %) ilmoitti, etteivät he tee lainkaan myyntilaskuja, vaan kaikki myynti on käteis- tai korttimyyntiä. Toisessa ääripäässä oli rakennusalan yrittäjät ja konsultointiyrittäjät, joilla ei ollut käteis- tai korttimyyntiä lainkaan. Verkkolaskun oli ottanut parhaiten käyttöön taksit ja konsultointiyrittäjät. (Kuvio 12.)

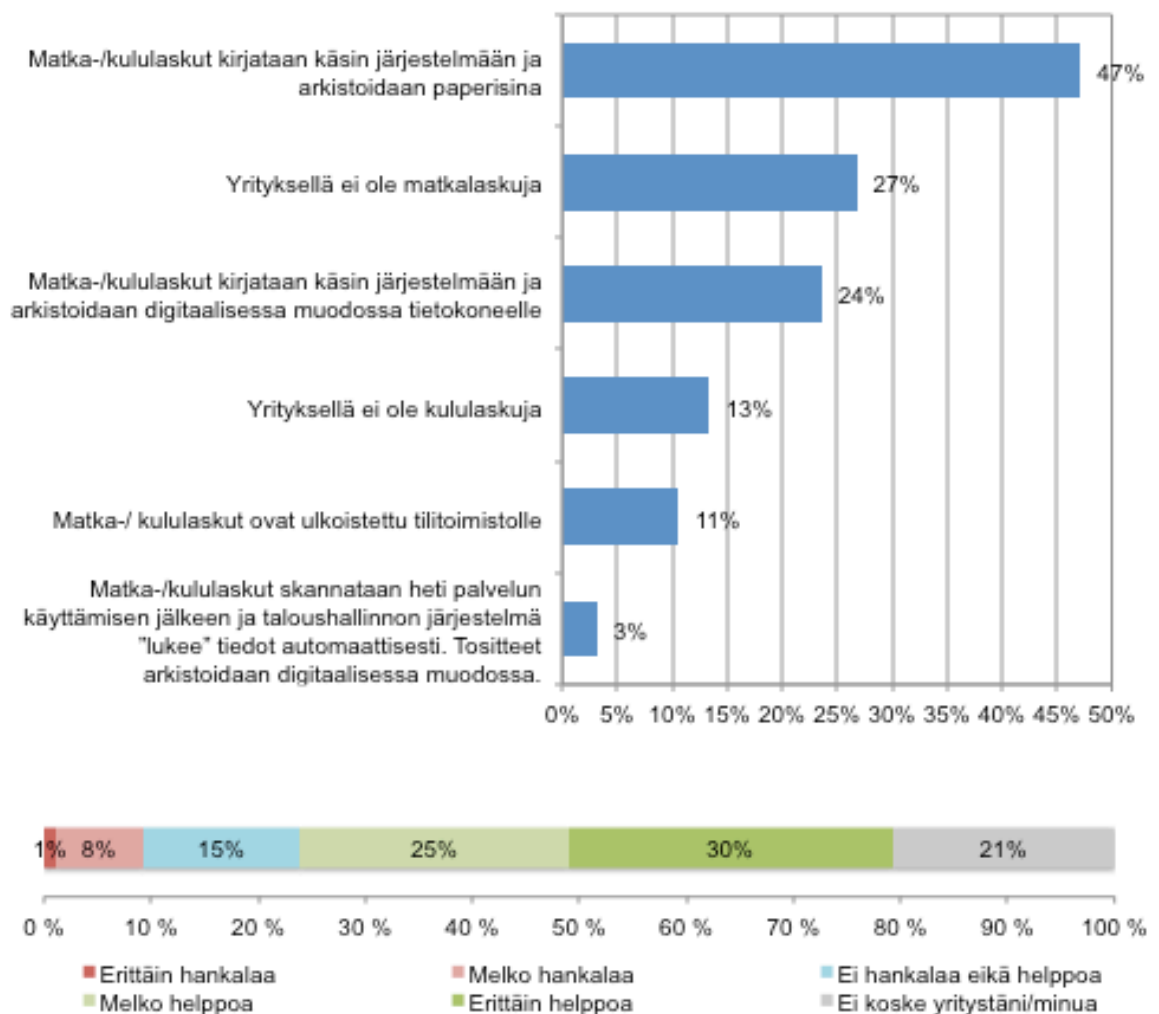
Kuvio 13. Ostolaskujen vastaanottaminen (n=284)

Vastaajista yli puolet (57 %) vastaanotti suurimman osan ostolaskuistaan perinteisessä paperisessa muodossa, ja 20 % vastaanotti suurimman osan laskuistaan pdf-tiedostoina. Verkkolasku oli käytössä vain noin viidesosalla vastaajista. (Kuvio 13.)

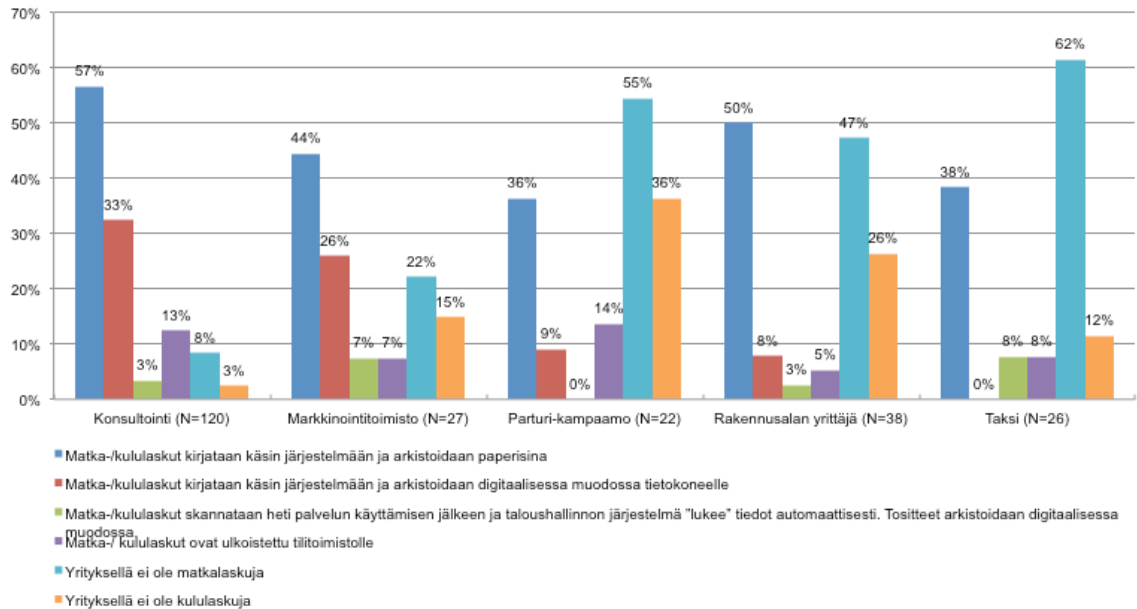
Kuvio 14. Ostolaskujen maksaminen ja niiden haastavuus (n=284)

Suurin osa (91 %) vastaajista hyödynsi verkkopankkia laskujen maksamisessa ja vain 1 % oli ulkoistanut laskujen maksatuksen tilitoimistoille. Laskujen maksaminen koettiin helpoksi, sillä 89 % vastaajista koki laskujen maksamisen melko tai erittäin helpoksi. Toimialojen väliltä löytyi pieniä eroavaisuuksia: parturi-kampaajien antama keskiarvo oli 4,05 ja se voidaan luokitella viisiportaisella asteikolla melko helpoksi ja konsultoinnin yrittäjien vastaava keskiarvo 4,61 oli lähellä erittäin helppoa. Keskiarvot laskettiin viisiportaisella Likertin asteikolla, jossa viisi merkitsi *erittäin helppoa* ja yksi *erittäin vaikeaa*. (Kuvio 14; Liite 4.)

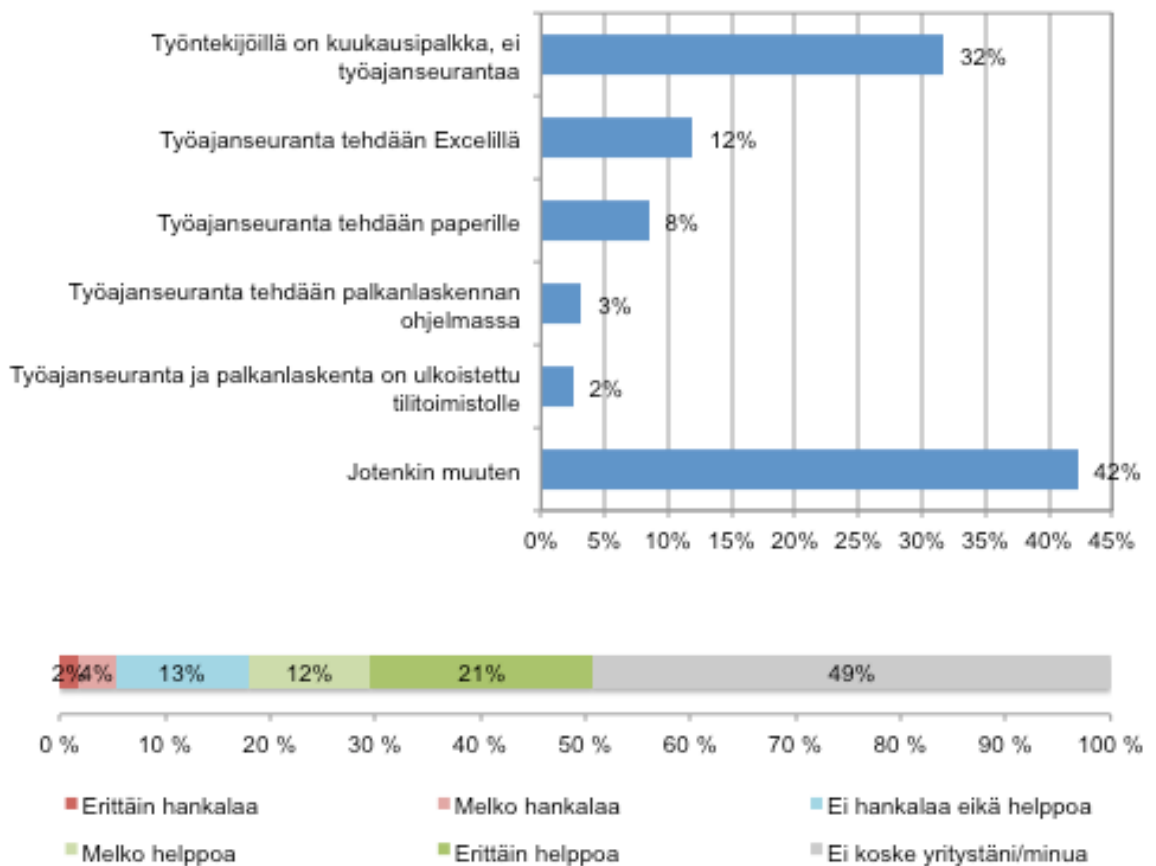
Kuvio 15. Matka- ja kululaskujen käsittely ja niiden haastavuus (n=284)

Seuraavaksi selvitettiin matka- ja kululaskujen käsittelyä vastaajien keskuudessa. Jopa viidesosa vastaajista ilmoitti, ettei heidän yrityksellään ole lainkaan matka- tai kululaskuja. Suurin osa vastaajista, joilla kulu- tai matkalaskuja muodostui, käsitteli ne perinteisellä tavalla ja arkistoi ne paperisina. Vain 3 % vastaajista ilmoitti ottaneensa käyttöön matka- ja kululaskujen skannauksen ja sähköisen arkistoinnin. Noin puolet vastaajista kokivat kuitenkin nykyisen prosessinsa helpoksi. Tässäkin oli samankaltaisia toimialakohtaisia eroavaisuuksia, sillä parturi-kampaajien mielestä kulu- ja matkalaskujen käsittely oli keskimäärin neutraalia (ka 3,4) ja markkinoinnin yrittäjien mielestä lähes erittäin helpoksi luokiteltavaa (ka 4,5). (Kuvio 15; Liite 4.)

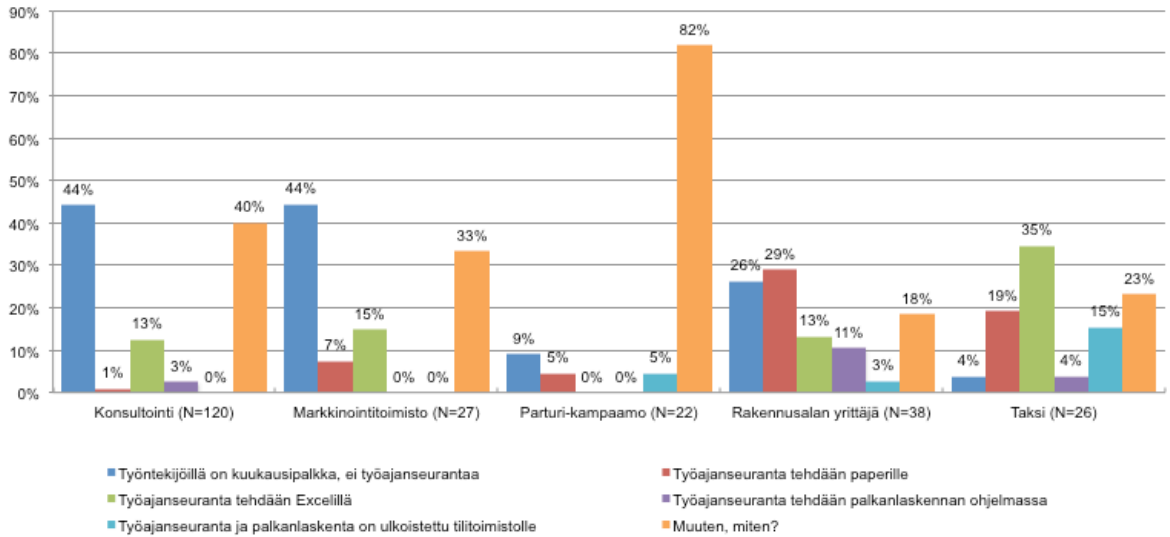
Kuvio 16. Matka- ja kululaskujen käsittely toimialoittain

Matka- ja kululaskujen käsittelyssä oli myös huomattavia eroja toimialoittain. Suurin osa taksiyrittäjistä, parturi-kampaamoista ja rakennusalan yrittäjistä ilmoitti, ettei heillä ole lainkaan matkalaskuja. Kolmasosa parturi-kampaajista ilmoitti, ettei heillä ole myöskään kululaskuja. Noin kolmasosa konsultointiyrittäjistä ja markkinointitoimistoista ilmoitti kirjaavansa matka- ja kululaskut käsin, mutta arkistoi ne sähköisesti. Parhaiten digitalisaation oli ottaneet haltuun taksiyrittäjät ja markkinointitoimistot. (Kuvio 16.)

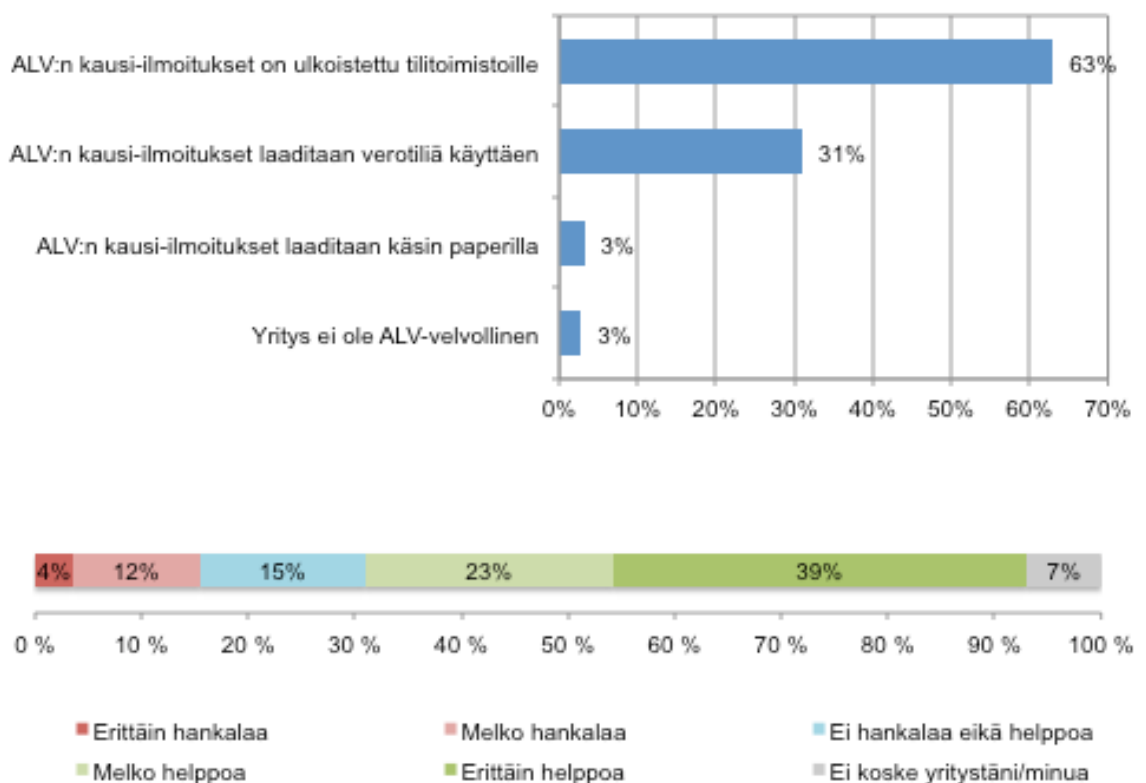
Kuvio 17. Työajanseuranta ja sen haastavuus (n=284)

Työajanseuranta oli osalle vastaajista tuntematon taloushallinnon osa-alue; jopa puolet vastaajista kertoi, ettei työajanseuranta koske heidän yritystään. Lisäksi 32 %:lla vastaajista oli kuukausipalkka, joten varsinaista työajanseurantaa tuntikirjauksineen ei ole. Eniten vastaajat tekevät työajanseurantaa Excelin avulla. Avoimeen ”Jotenkin muuten” – kohtaan vastanneet ilmoittivat, ettei heidän yrityksessään tehdä työajanseurantaa lainkaan. Työajanseurannan haastavuutta kysyttäessä 33 % vastaajista koki työajanseurannan helpoksi tai erittäin helpoksi. (Kuvio 17.)

Kuvio 18. Työajanseuranta toimialoittain

Kuviossa 18 näkyy työajanseurannan erot toimialoittain. Parturi-kampaajien vastauksissa näkyy suurimpina ”Muuten, miten?” –kohta, jonka avoimessa kohdassa melkein kaikki vastanneet ilmoittivat, etteivät tee työajanseurainta mitenkään. Kuukausipalkkaus taas on käytössä melkein puolella konsultointiyrityksillä ja markkinointitoimistoilla. Exceliä työajanseurannassa käyttivät eniten taksit. (Kuvio 18.)

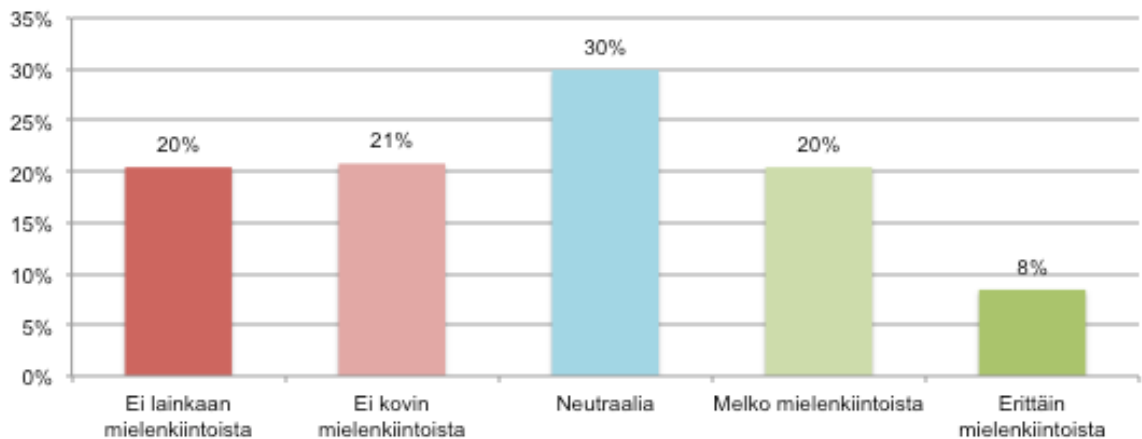

Kuvio 19. ALV:n kausi-ilmoitusten tekeminen ja niiden haastavuus (n=284)

Suurin osa vastaajista (63 %) on ulkoistanut arvonlisäveron kausi-ilmoitusten teon tilitoimistolle. Loput vastaajista hoitaa ilmoituksen itse joko verotiliä käyttäen (31 %) tai käsin paperille (3 %). Erittäin helpoksi tämän työvaiheen kokee 39 % vastaajista ja melko helpoksi 23 % vastaajista. (Kuvio 19.)

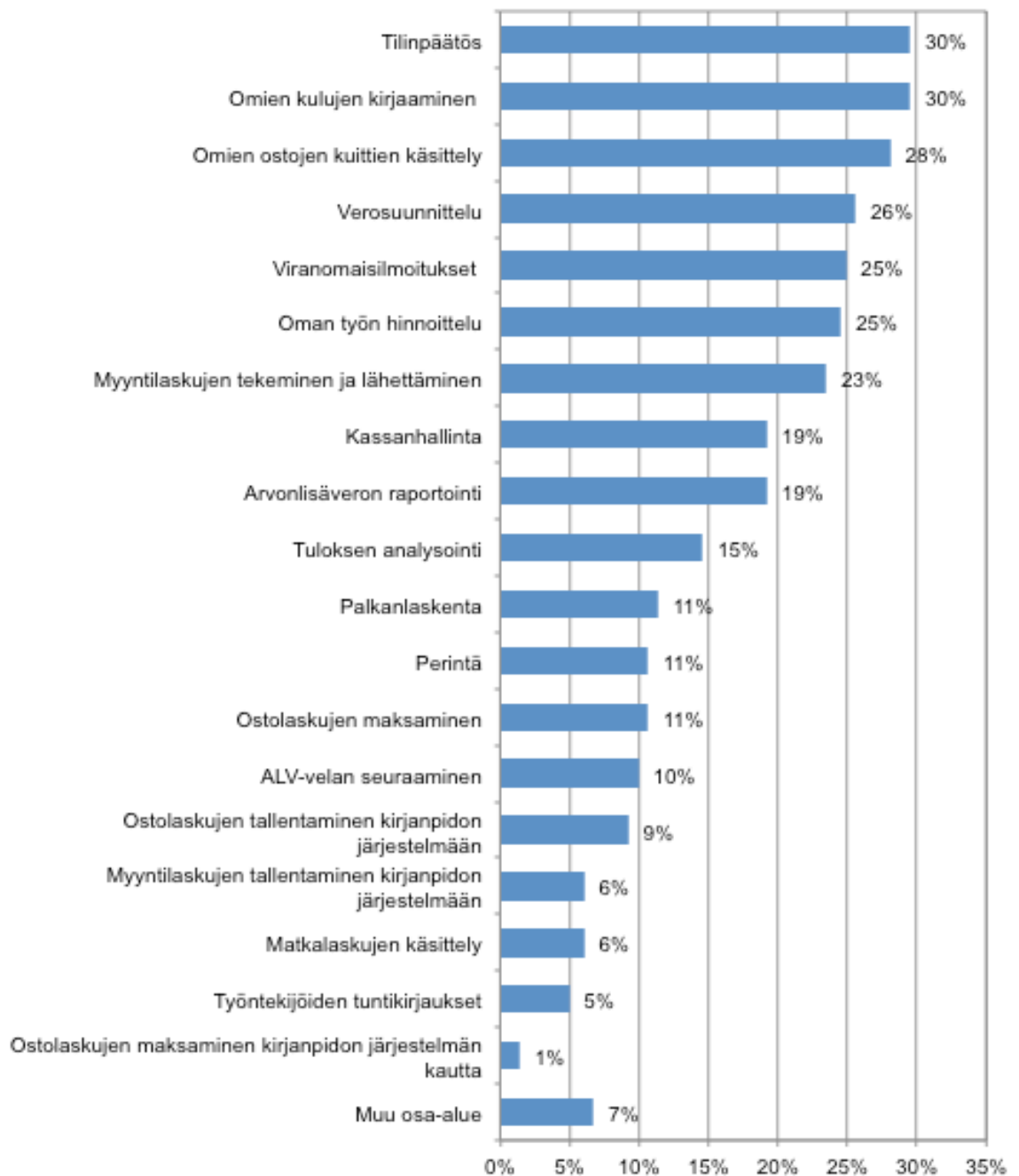
5.4.4 Taloushallinnon työllistävyys ja haastavuus

Kyselyssä pyrittiin erityisesti selvittämään kuinka mielenkiintoisena vastaajat kokivat taloushallinnon tehtävät ja mitkä osa-alueet koetaan aikaa vieviksi ja työläiksi. Näiden pohjalta pyritään ymmärtämään, mitkä ovat ne taloushallinnon pullonkaulat, joita yrittäjät arjessaan kokevat.

Kuvio 20. Taloushallinnon mielenkiintoisuus vastaajien keskuudessa (n=284)

Ensimmäiseksi kartoitettiin yleisellä tasolla kuinka mielekkääksi vastaajat kokivat taloushallinnon. Vastaajista lähes kolmasosa (30 %) suhtautui taloushallintoon neutraalisti. Vastaukset "Melko mielenkiintoista" (20 %) ja "Ei kovin mielenkiintoista" (21 %) jakoi vastaajien mielipiteet lähes yhtä suuriin osiin. Ääripäissä ero oli suurin; taloushallintoa erittäin mielenkiintoisena pitäviä oli vain 8 % vastaajista ja ei lainkaan mielenkiintoisena pitäviä oli 20 % vastaajista. (Kuvio 20.)

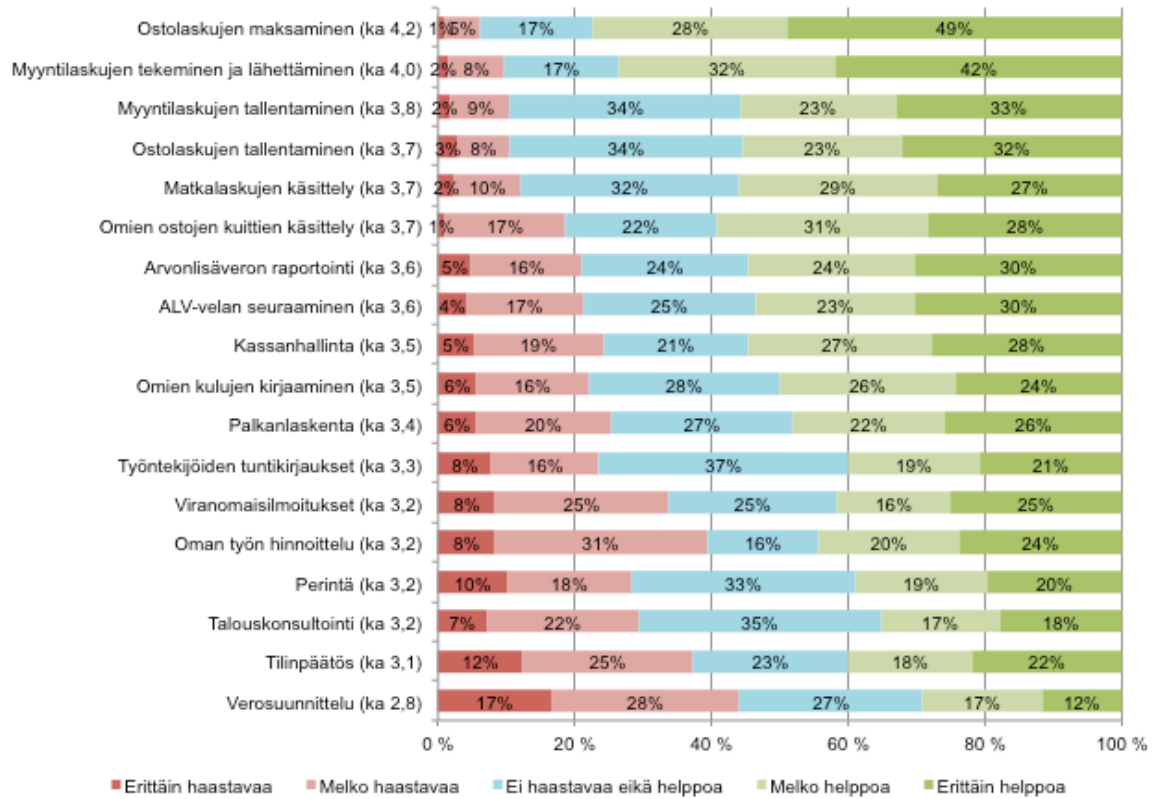

Kuvio 21. Taloushallinnon työllistävimmät osa-alueet (n=281)

Seuraavaksi selvitettiin kuinka työllistäväksi vastaajat kokivat taloushallinnon eri osa-alueet. Kuviossa nähdään selkeä jako eniten ja vähiten työllistävien välillä; selkeästi eniten vastauksia keräsivät tilinpäätös (30 %) ja omien kulujen kirjaaminen (30 %). Omien ostojen kuittien käsittely oli kolmanneksi työllistävin vaihe 28 %:n osuudellaan. (Kuvio 21.)

Selkeästi myös yrityksen verosuunnittelu, viranomaisilmoitukset sekä oman työn hinnoittelu vievät aikaa. Vähiten työllistäväksi koettiin myyntilaskujen tallentaminen (6 %), matkalaskujen käsittely (6 %) ja työntekijöiden tuntikirjaukset (5 %) sekä ostolaskujen maksaminen kirjanpidon järjestelmän kautta (1 %). (Kuvio 21.)

7 % vastaajista valitsi avoimen kohdan ”Muu osa-alue”. Tähän kohtaan liittyvässä avoimessa vastauskentässä työllistävimmäksi tehtäväksi ilmoitettiin muun muassa seuraavia asioita: sidosryhmäraportointi, rakentamisen ilmoitusvelvollisuus ja tilitoimiston virheiden korjaaminen. Vastauksissa oli myös useita ”Ei mikään” –vastauksia, jotka nostivat kyseisen palkin osuutta kuviossa. Huomattavaa, että kysymykseen jätti kolme vastaajista vastaamatta kokonaan ja näin ollen kokonaisvastaajamäärä on 281 edellisten kysymysten 284 vastaajan sijaan. (Kuvio 21.)

Kuvio 22. Taloushallinnon osa-alueiden haastavuus (n=284)

Tässä kysymyksessä tarkasteltiin millaiseksi taloushallinnon eri osa-alueet koettiin. Kuvioista löytyy yhteyksiä aikaisemman kysymyksen (Kuvion 21.) kanssa ainakin verosuunnittelun, tilinpäätöksen ja viranomaisilmoitusten osalta. Edellisen kysymyksen kohdalla kyseiset osa-alueet koettiin työllistävimmiksi ja tässä ne koetaan myös haastavimmiksi. (Kuvio 22.)

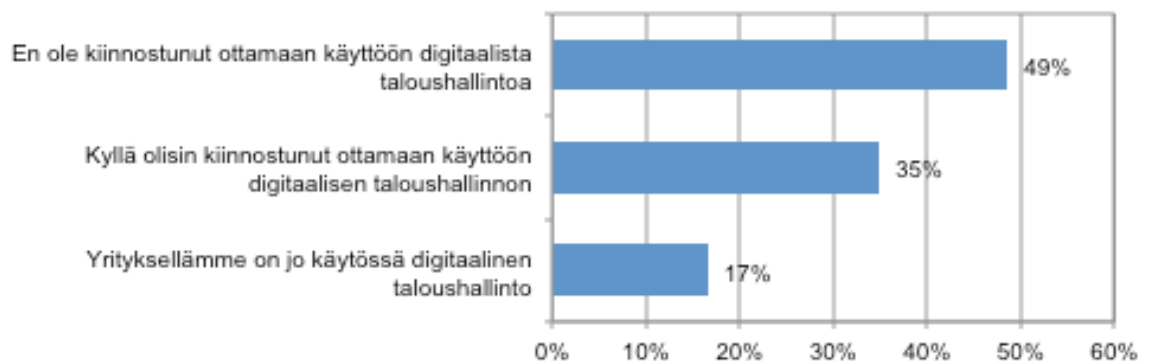
Työntekijöiden tuntikirjaukset (37 %) ja talouskonsultointi (35 %) ovat saaneet huomattavan paljon neutraaleja vastauksia. Vastaajat eivät ole mahdollisesti huomanneet ei koske minua – vaihtoehtoa, vaan ovat laittaneet vastauksensa neutraaliin kohtaan, jolloin heidän ei tarvitse olla mitään mieltä asiasta. Tästä kuvioista on poistettu keskiarvojen vuoksi vaih-

toehto ”Ei koske minua/ yritystäni”, sillä kuudes vaihtoehto vääristäisi keskiarvojen skaalaa. (Kuvio 22.)

Toimialakohtaisia eroja löydettiin vastaajien mielipiteissä Kruskal-Wallis testillä. Eroja löytyi muun muassa kassanhallinnassa, myyntilaskujen tallentamisessa kirjanpidon järjestelmään, oman työn hinnoittelussa, talouskonsultoinnissa, tilinpäätöksessä ja verosuunnittelussa. Edellä mainitut osa-alueet koettiin haastavimmaksi parturi-kampaajien keskuudessa ja konsultointialan- ja markkinointialan yrittäjät kokivat nämä vähiten haastaviksi. (Liite 5.)

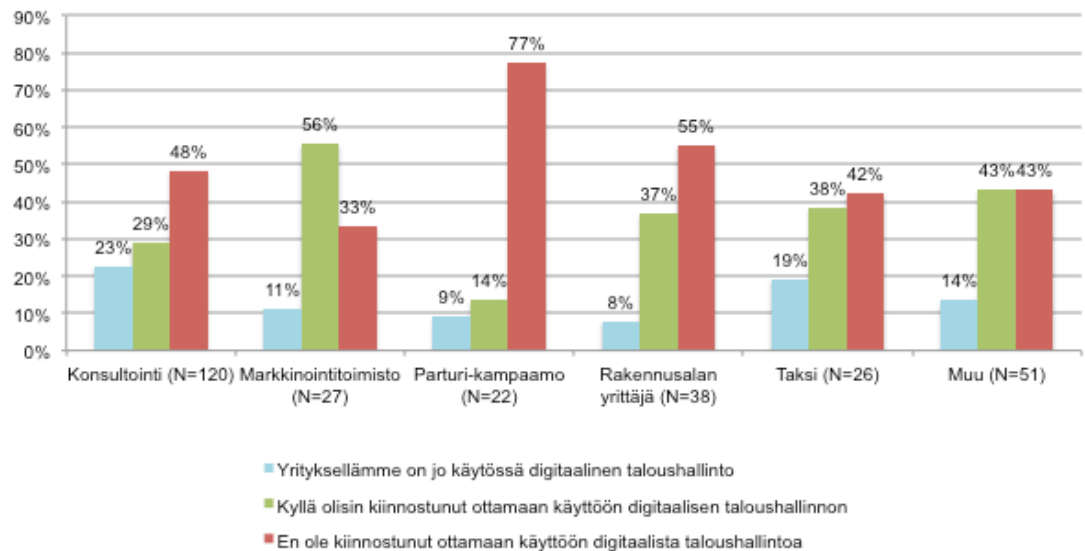
5.4.5 Taloushallinnon digitalisointiaste

Vastaajien taloushallinnon digitalisoinnin astetta tutkittaessa vastaajat jaettiin jälleen keran kolmeen eri ryhmään. Kuvio 23. jakoi vastaajat niihin, joilla on jo digitaalinen taloushallinto käytössä, niihin, jotka ovat kiinnostuneita ottamaan sen käyttöön ja niihin, jotka eivät ole kiinnostuneita ottamaan sitä käyttöön. Vastaajille esitettiin hieman erilaisia jatkokysymyksiä tämän kysymyksen vastauksen perusteella.

Kuvio 23. Kiinnostus digitaalisen taloushallinnon käyttöönottamiseen kaikkien vastaajien kesken (n=284)

Kuviosta nähdään vastaajien kiinnostus digitaalista taloushallintoa kohtaan; lähes puolet eli 49 % kaikista 284 vastaajasta ei olisi kiinnostunut ottamaan käyttöön digitaalisia taloushallinnon palveluita. Toisaalta 35 % vastaajista olisi kiinnostunut ottamaan digitaaliset taloushallinnon palvelut käyttöönsä. Vastaajista 17 % oli jo edistyksellisiä ja vastasi jo käyttävänsä digitaalista taloushallintoa. (Kuvio 23.)

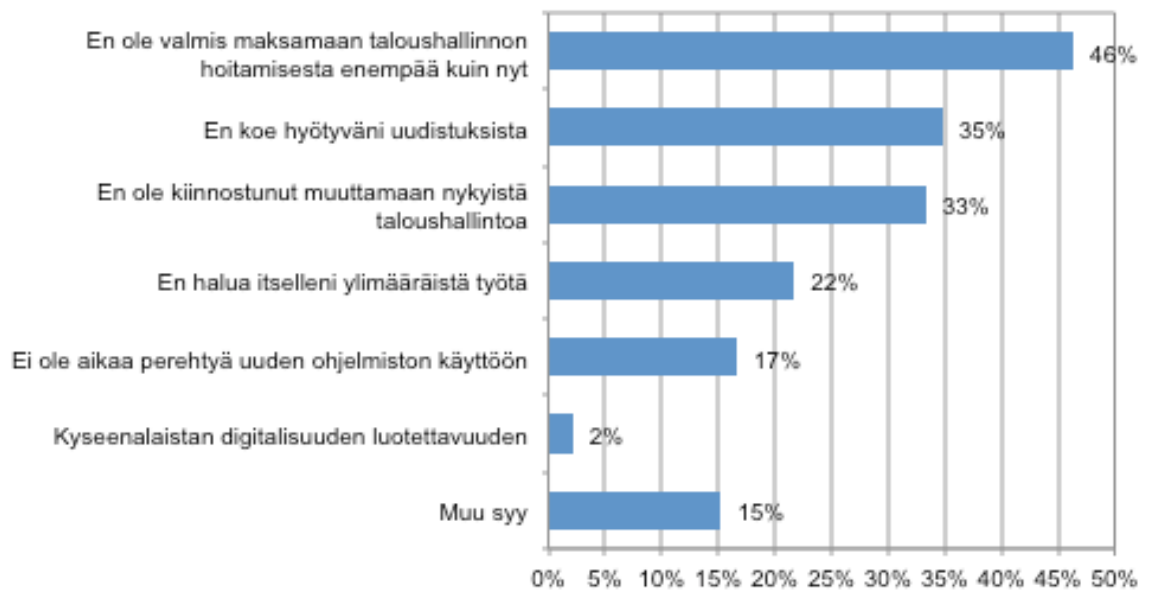
Kuvio 24. Kiinnostus digitaalisen taloushallinnon käyttöönottamiseen toimialoittain

Kiinnostuksessa digitaalisen taloushallinnon käyttöönottoa kohtaan on havaittavissa suuria eroja toimialakohtaisesti. Kaikkein vähiten kiinnostusta digitaalista taloushallintoa kohtaan löytyi parturi-kampaajilta, joista 77 % ilmoitti, ettei ole kiinnostunut ottamaan digitaalista taloushallintoa käyttöönsä. Kaikkein eniten kiinnostusta digitaalista taloushallintoa kohtaan löytyi markkinointitoimistoilta, joista 56 % ilmoitti olevansa kiinnostuneita ottamaan digitaalisen taloushallinnon käyttöönsä. Konsultointiyrityksissä oli eniten niitä, jotka olivat jo ottaneet käyttöön digitaalisen taloushallinnon (23 %) ja rakennusalan yrittäjissä heitä oli vähiten (8 %). (Kuvio 24.)

Toimialakohtaisia eroja digitaalisen taloushallinnon omaksumisessa voidaan analysoida myös Rogersin innovaatioiden diffuusioteorian avulla. Konsultointiyrittäjät ovat selkeästi eniten ottaneet käyttöön digitaalisen taloushallinnon, joten heidän keskuudessaan on varmasti eniten innovaattoreita ja aikaisia omaksujia. Markkinointitoimistoista vain 11 % oli ottanut jo käyttöön digitaalisen taloushallinnon, mutta he olivat kiinnostuneimpia kokeilemaan sitä tulevaisuudessa (56 %), joten voidaan ajatella että heidän keskuudessaan on mahdollisesti aikaisia omaksujia ja aikaista enemmistöä. Kaikkein negatiivisimmin digitaaliseen taloushallintoon suhtautuivat parturi-kampaajat, joten heistä suurimman osan voidaan kuvitella edustavan hitaita omaksujia. (Kuvio 24.)

Seuraavat kysymykset (Kuviot 25, 26 & 27) on toteutettu monivalintana, eli vastaajilla on ollut mahdollisuus valita useampia vaihtoehtoja per kysymys. Näissä kysymyksissä käsiteltiin sitä ryhmää, jotka eivät olleet kiinnostuneita digitaalisista taloushallinnon palveluista. Näillä tarkentavilla kysymyksillä pyrittiin löytämään syitä sille, miksi digitaalisuus ei kiin-

nosta kyseistä vastaajasegmenttiä. Vastaajista 138 oli valinnut tämän vaihtoehdon edellisessä kysymyksessä.

Kuvio 25. Miksi digitaaliseen taloushallintoon ei ole siirrytty (n=138)

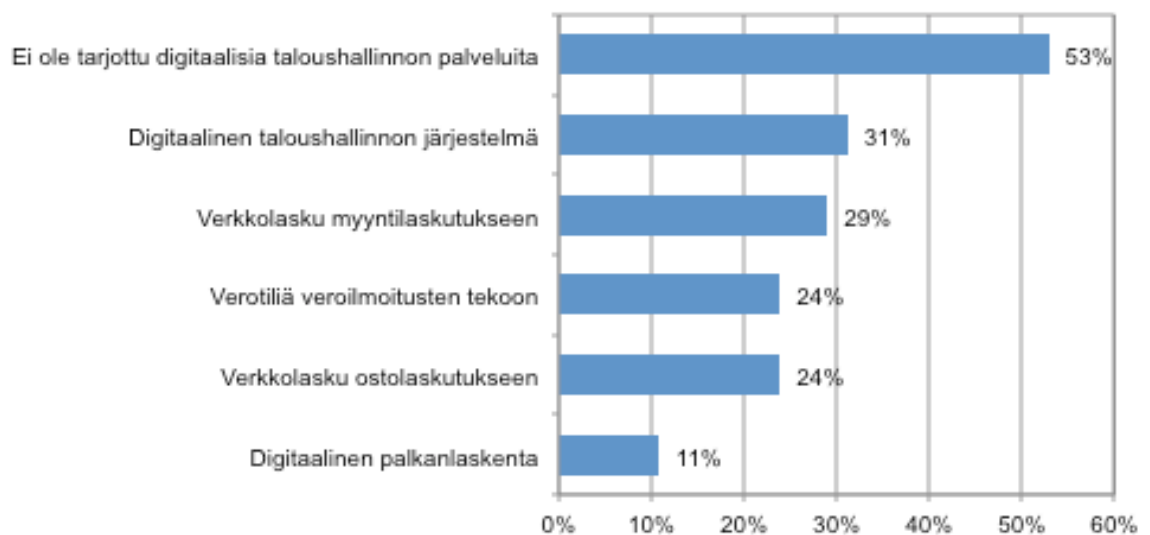
Lähes puolet eli 46 % vastaajista kokivat suurimmaksi esteeksi digitaalisen taloushallinnon hinnan; he eivät ole valmiita maksamaan kirjanpidostaan enempää kuin nyt. Vastaajista 35 % ei kokenut hyötyvänsä uudistuksista ja jopa 33 % kertoi, etteivät ole edes kiinnostuneita muuttamaan nykyistä taloushallintoansa. Vain muutama prosentti kyseenalaisti digitaalisuuden luotettavuuden. ”Muu syy” – vaihtoehtoon tuli seuraavanlaisia vastauksia: ”Liian vähän tapahtumia, jotta olisi kannattavaa”, ”nykyinen manuaalinen kirjanpito on helppoa”, ”taloushallinto erittäin vähäistä yrityksen koon vuoksi.” (Kuvio 25.)

Kuvio 26. Kokisivatko vastaajat hyödylliseksi jonkin kyseisistä palveluista (n=122)

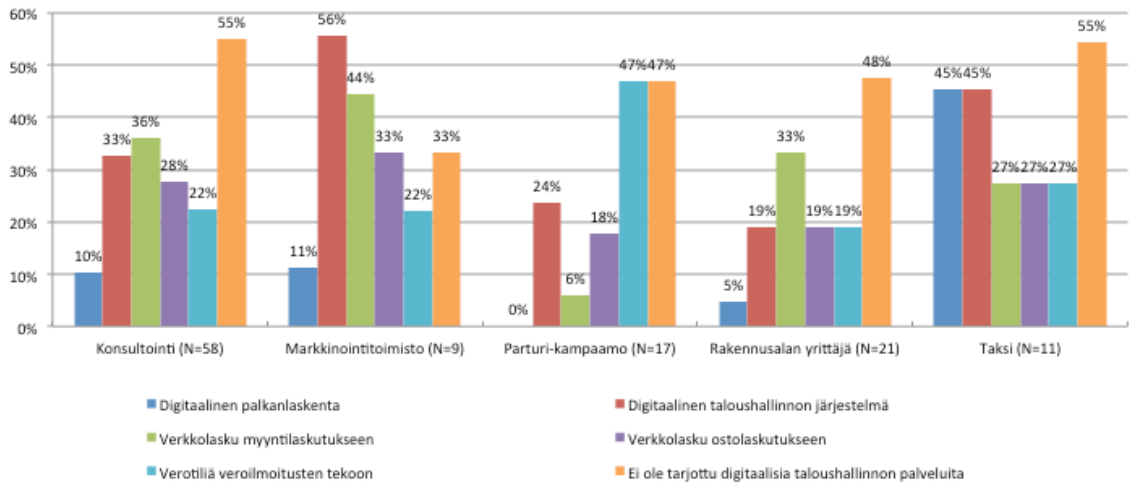
Tämä kysymys haluttiin kysyä myös digitaalisesta taloushallinnosta kiinnostumattomiltakin, sillä olisi merkityksellistä tietää, kokisivatko he hyödylliseksi jonkin taloushallinnon osa-alueen digitalisoinnin. Tämä kysymys oli muiden kysymysten tapaan aluksi pakollinen, jonka vuoksi saatiin jonkin verran kritiikkiä asiasta. Kysymys oli koettu väärin aseteluksi, kun vastaajalla ei ollut mahdollisuutta olla valitsematta mitään annetuista vaihtoehdoista. Tähän kysymykseen jätti vastaamatta 16 vastaajaa 138:sta. (Kuvio 26.)

Vastausten perusteella hyödyllisimmäksi koettaisiin tuloksen seuraaminen omalta koneelta netin kautta (50 %) ja kuittien kuvaaminen älypuhelimella (48 %). Mahdollisuus myynti- ja ostolaskujen tekemiseen älypuhelimella ei herättänyt kovin paljoa kiinnostusta. (Kuvio 26.)

Kuvio 27. Digitaalisen taloushallinnon tarjonta (n=138)

Viimeiseksi tältä ryhmältä kysyttiin oliko heille koskaan tarjottu digitaalisen taloushallinnon palveluita. Yli puolelle (53 %) vastaajista ei ollut tarjottu digitaalisia taloushallinnon palveluita lainkaan. Yli kolmasosalle (31 %) oli tarjottu kuitenkin digitaalista taloushallinnon järjestelmää ja 29 % vastaajista oli tarjottu verkkolaskua myyntilaskutukseen. Vähiten, eli 11 % oli tarjottu digitaalista palkanlaskentaa. (Kuvio 27.)

Kuvio 28. Toimialakohtaiset erot digitaalisen taloushallinnon tarjonnassa

Digitaalisesta taloushallinnosta kiinnostuneiden joukossa nousi myös selkeästi esiin, ettei vastaajille oltu tarjottu digitaalisia taloushallinnon palveluita. Markkinointitoimistoille oli tarjottu selkeästi eniten digitaalista taloushallinnon järjestelmää ja verkkolaskua myyntilaskutukseen, mutta toisaalta tämän vastaajasegmentin vastaajamäärä on vain yhdeksän. (Kuvio 28.)

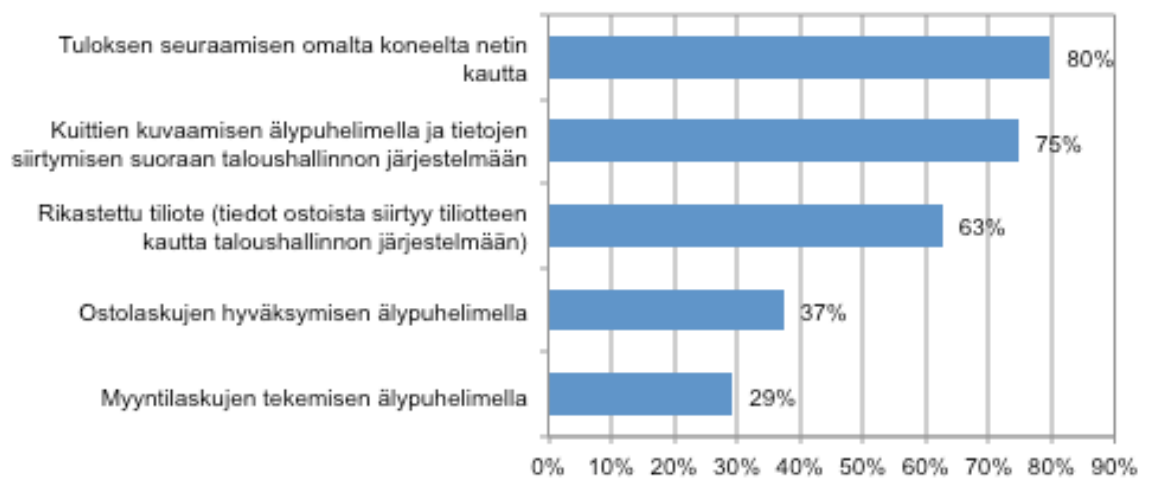
Rakennus- ja konsultointialan toimijoille oli tarjottu noin 30 %:lle verkkolaskua myyntilaskutukseen. Taksiryttäjissä korostui digitaalisen palkanlaskennan tarjoaminen; lähes puolelle vastaajista (n=11) oli tarjottu kyseistä palvelua. Verotiliä veroilmoituksen tekoon oli tarjottu parturi-kampaajista myös lähes puolelle tähän kysymykseen vastanneelle (n=17). (Kuvio 28.)

Seuraavaksi tarkastellaan sitä ryhmää vastaajista, jotka olivat kiinnostuneita ottamaan digitaalisen taloushallinnon palvelut käyttöönsä. Heitä oli yhteensä 99 vastaajaa. Seuraavat kysymykset (Kuviot 29, 30 & 31) on toteutettu monivalintana, eli vastaajilla on ollut mahdollisuus valita useampia vaihtoehtoja per kysymys.

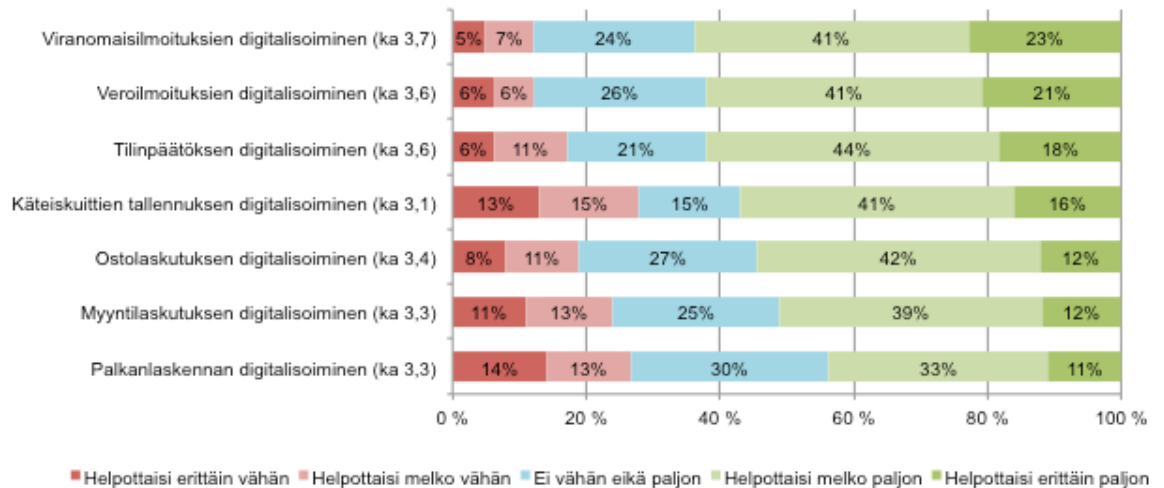
Kuvio 29. Digitaaliseen taloushallintoon siirtymistä edesauttaisi (n=99)

Vastaajien mielestä eniten (61 %) digitaaliseen taloushallintoon siirtymistä helpottaisi kirjanpidon kokonaiskulujen vähentyminen. Suhteellisen tasaisilla vastausmäärillä olivat myös vaihtoehdot ohjelmistojen halvempi hinta (53 %), taloushallinnon työmäärän vähentyminen (52 %) ja hyötyjen kuuleminen ja niiden soveltaminen yrityksen tarpeita vastaavaksi (52 %). Avoimeen ”Jokin muu” -vaihtoehtoon tuli muun muassa seuraavanlaisia vastauksia: ohjelmistojen todellinen helppokäyttöisyys, mahdollisuus yhdistää oma työ ja ulkoistus, yhteensopivuus kirjanpitäjän järjestelmän kanssa sekä tehokkuuden ja kannattavuuden lisääntyminen. Kritisoitiin myös nykyisiä ohjelmia siitä, että niissä on liikaa osioita ja mikroyritys ei tarvitse niin montaa muuttujaa. Näin ollen palvelualustan suunnittelussa pitäisi kuulla asiakasta enemmän. (Kuvio 29.)

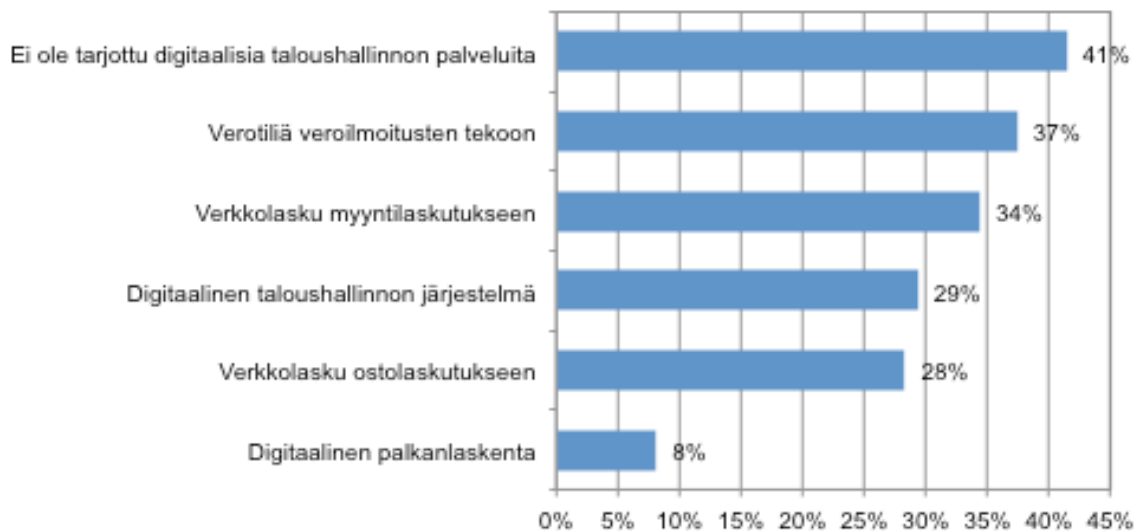
Kuvio 30. Digitaalisten palveluiden hyödyllisyys (n=99)

Tässä tarkasteltiin vastaajien mielipidettä eri palveluiden hyödyllisyyteen. Vastaajat kokivat hyödyllisimmäksi tuloksen seuraamisen omalta koneelta, kun peräti 80 % vastaajista oli tätä mieltä. Kuittien kuvaaminen älypuhelimella olisi myös hyödylliseksi luokiteltavaa (75 %) kuin myös rikastettu tiliote (63 %). Vähiten hyödylliseksi vastaajat kokivat myyntilaskujen tekemisen älypuhelimella (29 %). (Kuvio 30.)

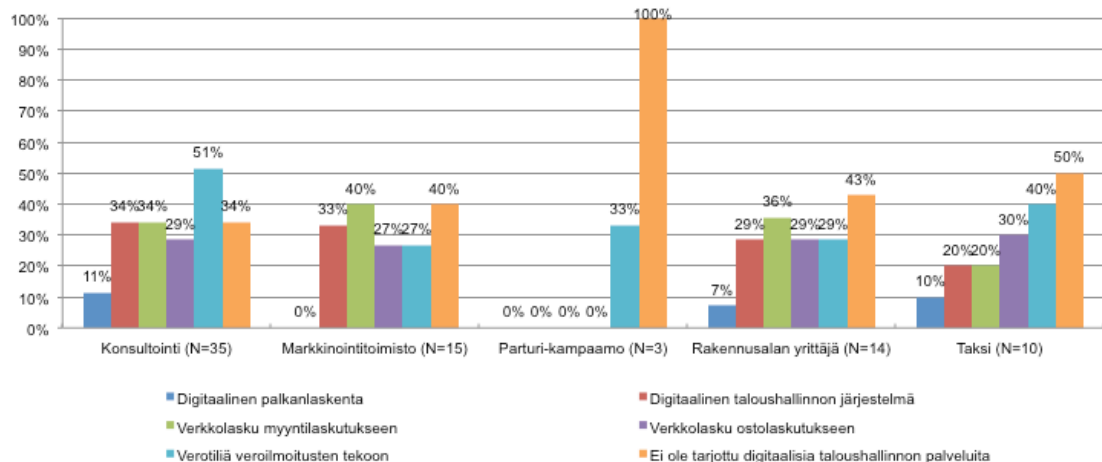
Kuvio 31. Palveluiden digitalisoinnin vaikutus (n=99)

Kuvioon liittyvässä kysymyksessä kysyttiin helpottaisiko seuraavien taloushallinnon tehtävien digitalisointi yrittäjien työtä. Jopa 64 % vastaajista kokisi viranomaisilmoitusten digitalisoinnin helpottavan melko paljon tai erittäin paljon taloushallintoa. Lähes samoihin tuloksiin pääsivät tilinpäätöksen (62 %) ja veroilmoitusten digitalisointi (62 %). Vähiten hyödylliseksi vastaajat kokivat palkanlaskennan digitalisoinnin (42 %). Tästä kuviosta on poistettu keskiarvojen vuoksi vaihtoehto ”Ei koske minua/ yritystäni”, sillä kuudes vaihtoehto vääristäisi keskiarvojen skaalaa. (Kuvio 31.)

Kuvio 32. Digitaalisten taloushallinnon palveluiden tarjonta (n=99)

Seuraavaksi selvitettiin oliko vastaajille tarjottu digitaalisia taloushallinnon palveluita. Vastaajista jopa 41 %:lle ei ollut tarjottu digitaalisia taloushallinnon palveluita lainkaan. Verotiliä veroilmoitusten tekoon oli tarjottu 37 %:lle ja verkkolaskua myyntilaskutukseen oli tarjottu 34 % vastaajista. Vähiten, vain 8 %:lle vastaajista oli tarjottu digitaalista palkanlaskentaa. (Kuvio 32.)

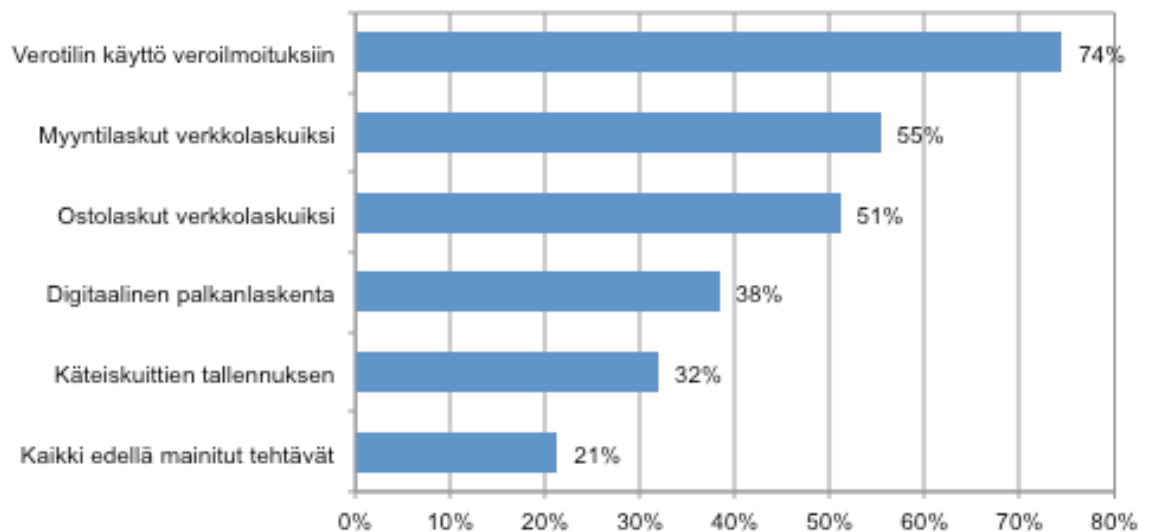

Kuvio 33. Digitaalisen taloushallinnon tarjonta toimialoittain

Toimialakohtaiset erot digitaalisen taloushallinnon tarjonnassa olivat vähäisiä; ainoastaan parturi-kampaamot nousivat selkeästi esiin. Toisaalta parturi-kampaajista on vain 3 vastaajaa, joten vastausta ei voi sanoa yleispäteväksi. (Kuvio 33.)

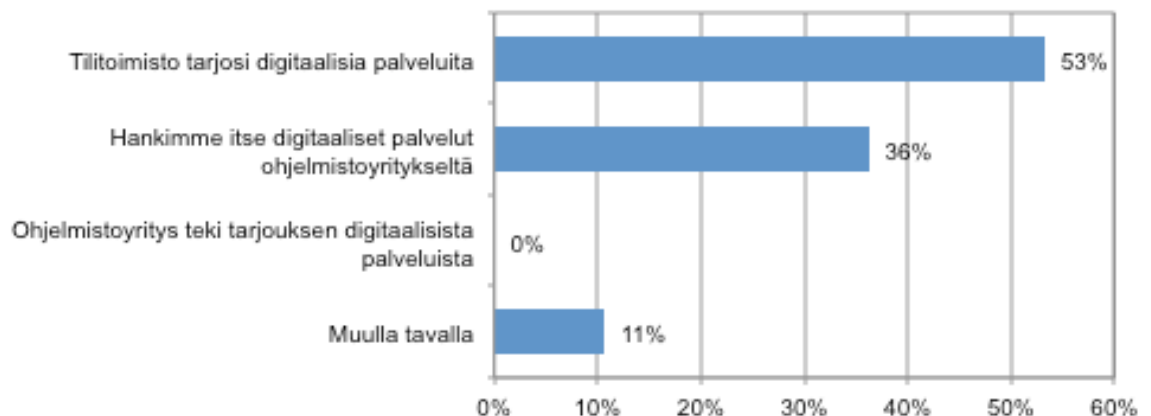
Viimeisenä ryhmänä käsitellään niitä vastaajia, jotka ovat jo ottaneet digitaalisen taloushallinnon käyttöönsä. Heitä oli vastaajista 17 % eli yhteensä 47 vastaajaa. Seuraava ky-

symys (Kuvio 34.) toteutettiin jälleen monivalintana, joten vastaajilla oli mahdollisuus valita useampia vaihtoehtoja.

Kuvio 34. Vastaajien käytössä olevat digitaaliset palvelut (n=47)

Vastaajista selvä enemmistö (74 %) oli ottanut verotilin käyttöön veroilmoituksia varten. Myös verkkolaskut sekä myynti- että ostolaskutukseen oli ottanut käyttöön yli 50 % vastaajista. Viidesosa eli 21 % vastaajista oli ottanut kaikki digitaalisen taloushallinnon palvelut käyttöönsä. (Kuvio 34.)

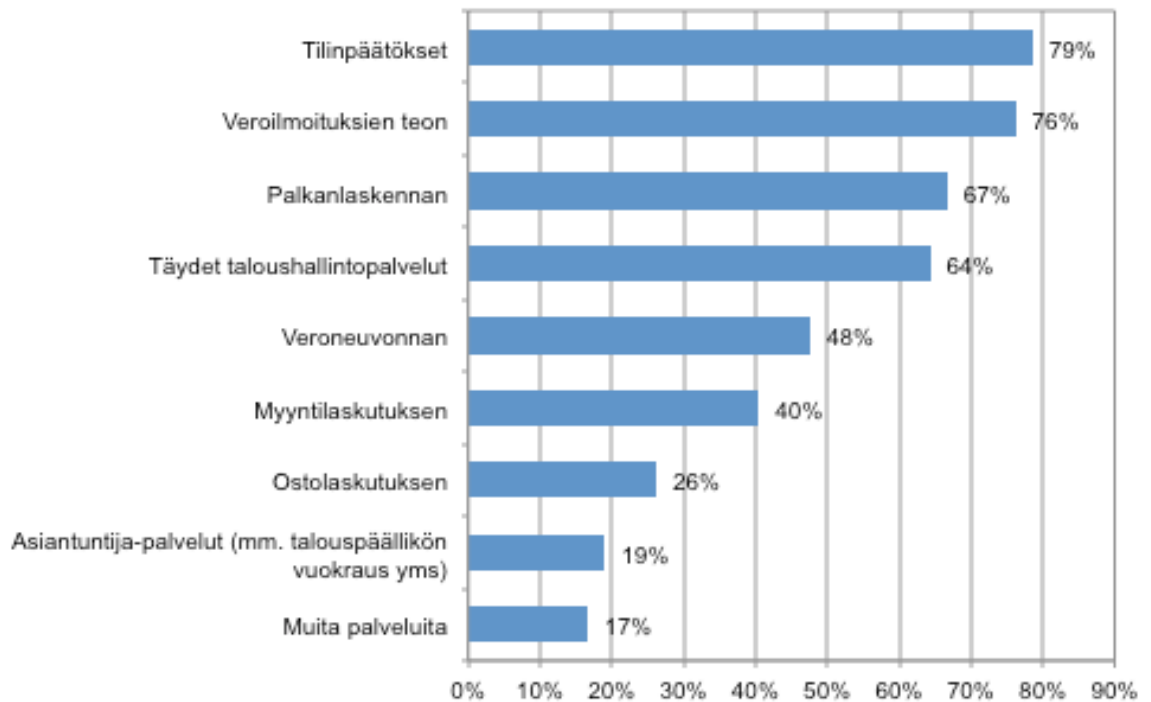
Kuvio 35. Digitaalisen taloushallinnon käyttöönottoaminen (n=47)

Kuviosta 35 nähdään miten digitaalisten palveluiden käyttöönottoaminen jakautui; enemmistö (53 %) vastaajista otti digitaaliset taloushallinnon palvelut käyttöönsä tilitoimiston tarjouksesta. Jopa yli kolmasosa eli 36 % vastaajista hankki itse digitaaliset palvelut suoraan ohjelmistoyritykseltä. Huomattavaa on myös, etteivät ohjelmistoyritykset ole lähestyneet ollenkaan potentiaalisia asiakkaitaan myyntitarjouksien kanssa. Avoimeen ”Muulla

tavalla” -kohtaan tuli seuraavia vastauksia: ”tein itse taulukot google sheetsiin” ja ”kaverin avulla”. (Kuvio 35.)

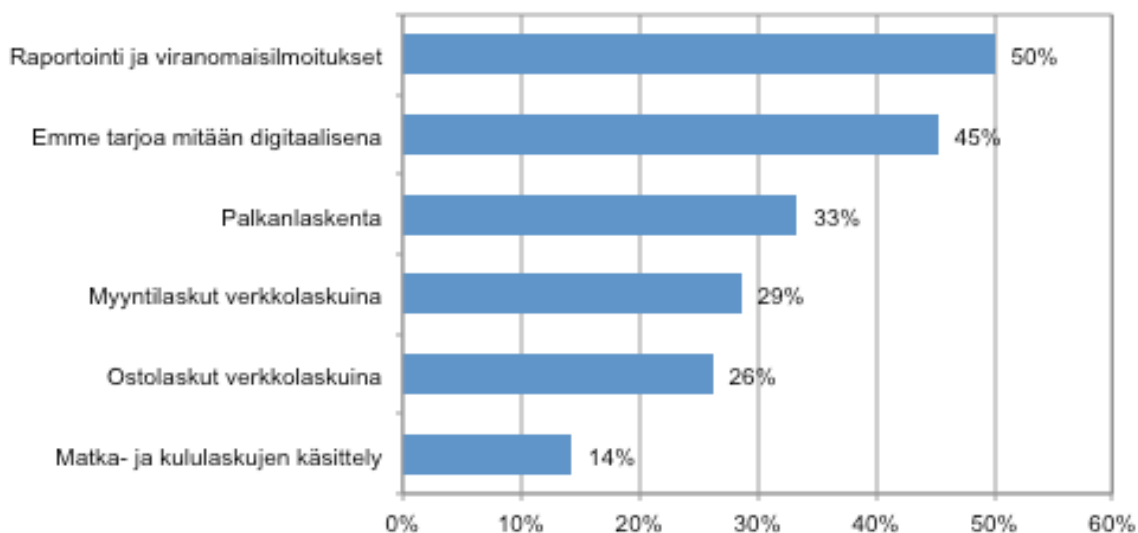
5.4.6 Tilitoimistojen näkökulma

Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä jaettiin vastaajat tilitoimiston edustajiin ja muiden toimialojen yrittäjiin. Tilitoimiston edustajat vastasivat vain kyselyn loppuosaan, eli kysymyksiin 29–32 ensimmäisen kysymyksen lisäksi.

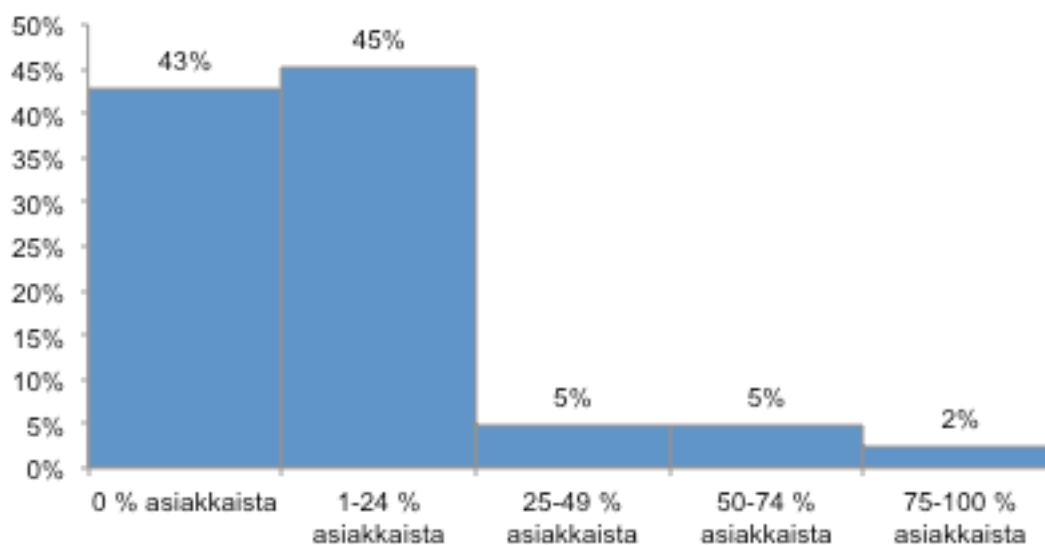
Kuvio 36. Tilitoimistojen palvelutarjonta (n=42)

Seuraavassa tarkasteltiin mitä palveluita tilitoimistot tarjoavat asiakkailleen. Eniten tilitoimistot kuitenkin tarjosivat palveluitaan tilinpäätösten tekemiseen (79 %), veroilmoituksiin (76 %) ja palkanlaskentaan (67 %). Tilitoimistoista 64 % tarjosi täydet taloushallinnon palvelut asiakkailleen. Vähiten (19 %) tilitoimistot tarjosivat asiantuntija-palveluita kuten talouspäällikön vuokrausta tai vastaavia talouskonsultointipalveluita. Avoimeen kohtaan tuli mainintoja kuukausittaisesta ja juoksevasta kirjanpidosta, myyntitarjouksien lähettämisestä sekä tilintarkastuksesta. (Kuvio 36.)

Kuvio 37. Tilioimistojen digitaalisten palveluiden tarjonta (n=42)

Tässä kartoitettiin mitä palveluita tilioimistot tarjoavat digitaalisena asiakkailleen. Kyseeseen vastanneista tilioimistoista 50 % tarjoaa digitaalisena raportointia ja viranomaisilmoituksia. Huomattavaa on kuitenkin, ettei 45 % vastanneista tarjoa lainkaan digitaalisia palveluita. Vähiten, eli 14 %, tarjotaan digitaalisena matka- ja kululaskujen käsittelyä. (Kuvio 37.)

Kuvio 38. Digitaalisten taloushallinnon palveluiden käyttämisaste tilioimistoissa (n=42)

Lähes puolet tilioimistoista (45 %) vastasi, että heidän asiakkaistaan digitaalisen taloushallinnon piirissä vain 1-24 % heidän asiakaskunnastaan. Tilioimistoista 43 %:lla ei ole yhtään asiakasta, joka käyttäisi digitaalisia taloushallinnon palveluita. Vastaajista 2 %:lla näyttäisi olevan erittäin digitalisoituneita, sillä heillä jopa 75 – 100 % asiakkaista käyttivät jo kyseisiä palveluita. (Kuvio 38.)

Kuvio 39. Syyt digitaalisen taloushallinnon käyttämättä jättämiselle (n=42)

Suurimmaksi syyksi digitaalisen taloushallinnon käyttämättömyydelle vastattiin, ettei asiakas koe hyötyvänsä digitaalisista palveluista (57 %). Myös uuden opiskelu ja kallis investointi saivat molemmat 17 % vastauksista. ”Jokin muu” -vaihtoehtoon tuli seuraavanlaisia vastauksia; ”tilitoimiston olevan erittäin pieni, nykyinen järjestelmä on toimiva”, ”ostopalveluna ohjelmistoon todella kallis pienyrityksille.” (Kuvio 39.)

6 Pohdinta

Tässä opinnäytetyössä on tutkittu mitkä ovat mikroyrittäjien kokemat arjen haasteet taloushallinnossa ja voiko taloushallintoa digitalisoimalla helpottaa haasteita. Tässä luvussa peilataan kvantitatiivisen tutkimuksen tuloksia esitettyyn tietoperustaan ja tehdään havain- toja siitä, miten ne linkittyvät toisiinsa. Luvussa pohditaan myös tulosten luotettavuutta ja pätevyyttä ja esitetään tutkimuksen perusteella muodostuneet kehitysehdotukset. Lopuksi arvioidaan tutkimuksen tekijöiden omaa oppimista opinnäytetyöprosessin aikana.

6.1 Johtopäätökset

Tutkimuksen lähtökohtana oli selvittää mitkä ovat mikroyrittäjien kokemat arjen haasteet taloushallinnossa ja voiko taloushallintoa digitalisoimalla helpottaa haasteita. Seuraavissa alaluvuissa pohditaan vastauksia tutkimuksen alakysymyksiin.

6.1.1 Mitä tehtäviä mikroyritysten taloushallintoon liittyy ja millaiseksi mikroyrittä- jät kokivat taloushallinnon

Ensimmäisen alatutkimuskysymyksen avulla selvitettiin mitä tehtäviä mikroyritysten taloushallintoon liittyy ja millaiseksi mikroyrittäjät kokivat taloushallinnon. Opinnäytetyön teo- riaosuudessa luvussa 2 ja 3 käsiteltiin taloushallinnon eri osa-alueita ja miten niitä voidaan hoitaa joko perinteisellä tavalla tai hyödyntämällä digitaalisia ratkaisuja. Kyselyssä yrittäjil- tä kartoitettiin kysymyksillä 9-16 miten eri taloushallinnon prosessit heidän yrityksissään tällä hetkellä hoidetaan ja millaiseksi kyseiset osa-alueet mielletään.

Mikroyrittäjät hoitavat taloushallinnon prosesseja vielä pitkälti perinteisellä tavalla; yli puo- let yrittäjistä tekee yrityksen myyntilaskut manuaalisesti ja lähettää ne paperisina. Samoin yli puolet vastaanottaa myyntilaskunsa paperilaskuina. Verkkolaskun myyntilaskuissa on ottanut käyttöön 30 % yrittäjistä ja 21 % vastaanottaa laskuja verkkolaskuina. Verkkolas- kun käyttö ei ole siis edennyt vielä kovin pitkälle mikroyrittäjien keskuudessa.

Toisaalta etenkin myyntilaskujen tekemisen osalta näkyi selvä ero toimialojen välillä; kon- sultointiyrittäjistä ja taksiryrittäjistä noin 40 % oli ottanut verkkolaskun käyttöönsä, kun taas parturi-kampaajat eivät laskuta lainkaan, vaan heidän myynti on kortti- ja käteismyyntiä. Tämän vuoksi on selvää, ettei verkkolasku ole heille tuttu, eivätkä he ole digitalisoineet toimintojaan tällä osa-alueella.

Myös matka- ja kululaskujen osalta perinteinen manuaalinen kirjaaminen oli yleisintä. Vain kolme prosenttia vastaajista oli hyödyntänyt edistyneintä digitaalista ratkaisua tähän työ-

vaiheeseen eli skannannut tiedot sähköiseen muotoon tiliöimistä ja arkistointia varten. Viidesosalla yrittäjistä ei ollut ollenkaan matka- tai kululaskuja. Eryteisesti takseilla ja parturi-kampaajilla ei ole lainkaan matkalaskuja ja parturi-kampaajilla ei suurella osalla ollut myöskään kululaskuja. Toisaalta taksiyrittäjät olivat konsultointiyrittäjien ja markkinointitoimistojen kanssa edistyneimminkin ottaneet käyttöön kuittien skannauksen.

Työajanseuranta on taloushallinnon osa-alue, joka oli käytössä vain noin puolella yrittäjistä. Moni mikroyrittäjä työllistää vain itse itsensä, eikä siinä monesti tunteja tarkemmin seurata. Toisaalta taas reilut 30 % yrityksistä maksoi palkat kiinteinä kuukausipalkkoina eikä työajanseurantaa käytetty ainakaan palkanmaksun perusteena. Tutkittavista toimialoista taksit työllistivät keskimäärin 2 henkeä, ja heistä suurin osa hoiti tuntiseurannan käsin joko Excelin avulla tai pelkästään paperille.

Taloushallinnon työvaiheet koetaan kuitenkin helpoiksi, vaikka moni mikroyrittäjä hoitaakin taloushallintonsa edelleen hyvin perinteisin keinoin. Uuden toimintatavan opetteleminen saattaa tuntua alkuun liian työläältä vaihtoehdolta, etteivät yrittäjät uskalla muuttaa vanhoja hyväksi koettuja menetelmiä, vaikka digitalisaatio toisikin jatkossa helpotusta manuaaliin työvaiheisiin. Taloushallinto koetaan yleisesti neutraaliksi, joten ehkä kiinnostuksen puute koko asiaa kohtaan estää osaltaan yrittäjiä muuttamasta toimintatapojaan.

6.1.2 Mitkä tehtävät taloushallinnossa koetaan haastaviksi ja miksi

Toisen alatutkimuskysymyksen avulla selvitettiin mitkä tehtävät taloushallinnossa koetaan haastaviksi ja miksi. Kyselylomakkeen kysymyksessä 17 selvitettiin ensin mitkä taloushallinnon tehtävät koetaan työllistäviksi ja kysymyksessä 18 tarkasteltiin samojen taloushallinnon tehtävien haastavuutta yrittäjien mielestä. Tämän kysymyksenasettelun lähtökohtana oli selvittää koetaanko aikaa vievät ja työllistävät tehtävät myös haastaviksi yrittäjien mielestä. Näiden välillä löytyikin yhtäläisyyksiä.

Sekä työllistäväksi että haastavaksi koetaan kerran vuodessa tehtävä tilinpäätös ja siihen liittyvä verosuunnittelu. Nämä ovat taloushallinnon osa-alueista eniten ammattitaitoa vaativia tehtäviä. Suurin osa yrittäjistä käyttää tilinpäätöksen tekoon tilioimistoa, mutta tehtävä koetaan silti haastavaksi. Tilinpäätös tehdään vain kerran vuodessa tilikauden päättyessä, joten siihen liittyvät tehtävät eivät ole rutiinia yrittäjälle. Yrittäjäkin joutuu hieman perehtymään kerran vuodessa mitä tietoja hänen tulee tilinpäätöstä varten tilioimistoon toimittaa, vaikka apuna olisikin ammattitaitoinen kirjanpitäjä.

Monien mielestä työllistäviä rutiinitehtäviä on omien kulujen kirjaaminen ja kuittien käsittely. Nämä tehtävät koetaan kuitenkin keskimäärin melko helpoiksi tehtäviksi. Nämä ovat varmasti niitä taloushallinnon työvaiheita, joissa vielä edelleen eniten pyöritellään fyysisesti papereita. Kuukausittain tulevien lippu-lappusten kirjaaminen tai niiden toimittaminen kirjanpitäjälle vie yrittäjän aikaa.

Oman työn hinnoittelu on myös osa-alue, joka koetaan sekä suhteellisen aikaa vieväksi että haastavaksi. Tämäkin on osa-alue, joka vaatii jonkinlaista taloushallinnon ymmärtämistä; yrittäjä joutuu miettimään työtään hinnoitellessa mitkä kaikki kulut tulee työn tuloilla kattaa, jotta jäisi vielä voitollekin yritystoiminnassaan.

6.1.3 Miten taloushallinnon tehtävien digitaalisuutta voisi lisätä

Kolmantena alatutkimuskysymyksenä kartoitettiin miten taloushallinnon tehtävien digitaalisuutta voisi lisätä ja kysymyksessä 19 kysyttiinkin vastaajien kiinnostusta digitaaliseen taloushallintoon. Lähes puolet vastaajista eivät olleet lainkaan kiinnostuneet digitaalisuudesta, mutta positiivista kuitenkin oli, että reilu kolmasosa olisi kiinnostunut digitaalisista palveluista ja 17 % vastaajista oli jo digitalisoinut toimintansa. Tätä kiinnostuneiden vastaajaryhmää pitäisikin houkuttaa erilaisin myyntiargumentein päivittämään taloushallintonsa.

Digitaalisuuden lisäämisessä avainasemassa olisi kehittää mikroyrittäjille suunnattuja helppokäyttöisiä pilvipalveluita taloushallinnon hoitamiseen. Ohjelmistoja tällä hetkelläkin kattavasti, mutta niiden palvelualustat ovat usein liian monimutkaisia ja raskaita mikroyrittäjien tarpeisiin. Kysymyksestä 26 selvisi myös, että digitaalisuuden leviämistä edesauttaisi ohjelmistojen ja tilitoimistojen tarjoaminen palveluratkaisuiden nykyistä halvempi hintataso. Tällä hetkellä digitaalisuus koetaan kalliiksi; jopa 46 % vastaajista kertoi, ettei ole valmis maksamaan taloushallintonsa hoitamisesta enempää kuin nykyisin. Digitaalisuutta lisättäisiin helpoiten yksinkertaisesti vain tarjoamalla digitaalisia palveluita potentiaalisille asiakkaille; nyt 53 % vastaajista kertoi, ettei heille oltu edes tarjottu niitä.

Vastaajien mielestä tuloksen seuraaminen olisi joka tapauksessa hyödyllinen palvelu – myös digitaalisuudesta kiinnostumattomien keskuudessa; kysymyksessä 27 kysyttiin kokiivatko vastaajat jonkin digitalisaation osa-alueen hyödylliseksi, ja jopa 50 % digitaalisuudesta kiinnostumattomista kokisi tuloksen seuraamisen kuitenkin hyödylliseksi.

Oleellista olisi myös markkinoida digitaalisuuden hyötyjä yrittäjille selkeämmin ja kohdistetummin; sen sijaan, että skannataan paperisia ostolaskuja ja viedään niitä manuaalisesti

kirjanpitoon, voitaisiin keskittyä tekemään sitä työtä, mistä maksetaan tai hyödyntää ajan yritystoiminnan kehittämiseen.

Digitalisaatioon myönteisesti suhtautuva yrityskulttuuri edesauttaisi digitaalisuuteen siirtymistä. Jos henkilöstön osaaminen olisi optimaalisella tasolla digitaalisuuden näkökulmasta, ei digitaalisten palveluiden käyttöönottoaminen läheskään niin hankalaa kuin nykyisin. Lainsäädäntöön ei yksittäinen yrittäjä tietenkään voi itse vaikuttaa, mutta sekään ei estä tässä tapauksessa kuin kirjanpitoaineiston säilyttämistä ulkomailla. (Kirjanpitolaki 1336/1997).

Innovaatioiden diffuusion näkökulmasta aika olisi yksi digitaalisuutta lisäävä tekijä; kun innovaatio normalisoituu ja on useampien halukkaiden saatavilla, sitä omaksutaan myös yhä enemmän. Tähän vaikuttaa myös niin sanottu puskaradio; kun yrittäjät kokevat jonkin asian hyödylliseksi, he saattavat mainostaa sitä tuttavilleen, jolloin myös he uskaltavat paremmin kokeilla uusia palveluita.

Tässä tutkimuksessa voidaan nähdä innovaatioiden diffuusio –teoriaan pohjautuvia toimialaeroja digitaalisten palveluiden omaksumisessa; konsultointialan yrittäjät toimivat selkeästi innovaattoreina tai ainakin aikaisena enemmistönä, kun taas parturi-kampaajat ja taksiyrittäjät ovat hitaimpia innovaatioiden omaksujia. Tähän voi mahdollisesti vaikuttaa se, että konsultointialan yrittäjät joutuvat muutenkin jokapäiväisessä työssään enemmän tekemisiin monimutkaisten tilanteiden ja uusien haasteiden kanssa, joten he saattavat osata etsiä paremmin uusia innovatiivisia keinoja niiden ratkaisuksi. Parturi-kampaajien haasteet voivat olla toisenlaisia, eikä niihin välttämättä löydy innovatiivisia ratkaisuja.

6.1.4 Mitä palveluita tilitoimistot tarjoavat mikroyrittäjille ja voisiko tarjontaa digitalisoida lisää

Neljäs alakysymys oli mitä palveluita tilitoimistot tarjoavat mikroyrittäjille ja voisiko tarjontaa digitalisoida lisää. Kysymyksessä 29 selvitetään mitä palveluita tilitoimistot tarjosivat asiakkailleen kyselylomakkeen vastausvaihtoista; yleisimmin tarjottiin siis tilinpäätöksen ja veroilmoitusten tekoa sekä palkanlaskentaa.

Tarjontaa voisi ehdottomasti lisätä, sillä suurin osa kyselyyn vastanneista mikroyrittäjistäkin ulkoisti joitain taloushallintonsa osa-alueita tilitoimistoille, joten digitaalisille vaihtoehdoillekin olisi varmasti kysyntää. Ensimmäiseksi voisi panostaa osto- ja myyntilaskujen digitalisoimiseen verkkolaskuiksi, sillä edelleen 57 %:lle yrittäjistä suurin osa laskuista tulee paperilaskuina ja yrittäjät maksavat lähes aina laskunsa verkkopankissa itse. Pieniä

tilitoimistoja tosin pitäisi ensin houkutella eri tavoin tarjoamaan digitaalisia taloushallinnon palveluita, sillä monet mikroyrittäjien pyörittämät tilitoimistot suosivat edelleen perinteisiä taloushallinnon menetelmiä.

Tilitoimistojen pitäisi myös lisätä digitaalisten taloushallinnon palveluiden mainontaa, nyt vastanneet mikroyrittäjät kokevat, ettei heille edes tarjota tilitoimiston toimesta mitään digitaalisia palveluita. Tilitoimistot tarjosivat digitaalisina vain raportointia ja viranomaisilmoituksia 50 % ja palkanlaskentaa 33 %. Monivalintakysymyksessä jopa 45 % on vastannut, että ei tarjoa mitään digitaalisena, joten digitalisointivaraa olisi vielä paljon. Tilitoimistot myös olettavat, etteivät asiakkaat hyötyisi digitaalisista palveluista, sillä jopa 57 % vastanneista tilitoimistoista vastasi näin kysymykseen 30.

6.2 Luotettavuus ja pätevyys

Tämän tutkimuksen tuloksien yleistettävyyttä voidaan tarkastella tutkimuksen luotettavuuden (reliaabeliuden) ja pätevyyden (validiuden) kautta. Tutkimuksen reliaabelius tarkoittaa kykyä tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia ja validius tarkoittaa valitun mittarin ja tutkimusmenetelmän kyvykkyyttä mitata juuri sitä mitä niillä on tarkoituskin mitata. (Heikkilä 2008, 185 – 187.)

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Tämä oli selvää alusta asti sillä tämä tutkimus on jatkotutkimus samasta aiheesta tehdyille kvalitatiiviselle tutkimukselle, joten muita vaihtoehtoja ei ollut. Tällä tutkimuksella haluttiin myös erityisesti tutkia suurempaa mikroyrittäjien joukkoa, kuin mitä kvalitatiivisella menetelmällä olisi edes ollut mahdollista.

Kyselytutkimuksessa validiuteen vaikuttaa ensisijaisesti kyselylomakkeen onnistuminen, eli ovatko kysymykset onnistuneita ja auttavatko ne ratkaisemaan aikaisemmin määritellyt tutkimusongelmat. (Heikkilä 2008, 186.) Tämän tutkimuksen kyselylomaketta lähdettiin suunnittelemaan juuri valmistuneen kvalitatiivisen tutkimuksen tulosten perusteella. Aluksi pohdittiin lomakkeen muotoa ja yhtenä vaihtoehtona oli luoda testityyppinen kysely. Tässä oli ajatuksena, että sen avulla vastaajat olisivat ehkä innostuneet vastaamaan tutkimukseen, jos olisivat saaneet heti palautetta oman yrityksensä digitaalisuuden asteestaan. Testilomaketta aloitettiin tekemään Webropolilla, mutta käytännössä se osoittautui todella hitaaksi. Epäily heräsi, että moni olisi jättänyt testiin vastaamisen kesken sen hitauden vuoksi. Tämän vuoksi testaaminen päätettiin unohtaa ja kysely toteutettiin perinteisenä kyselylomakkeena.

Valmiin kyselylomakkeen testaamiseen olisi mahdollisesti voinut panostaa enemmän. Lomaketta testattiin tutkimuksen tekijöiden, opinnäytteenohjaajien ja toimeksiantajien toimesta. Kohderyhmän edustajia ei käytetty kyselylomakkeen testaamisessa. Mikroyrittäjien edustajia olisi ehkä voinut helposti löytyä muun muassa Haaga-Helian opiskelijoista ja heistä olisi mahdollisesti saatu koottua pieni toimialoja edustava testiryhmä. Tämä kuitenkin jäi tekemättä ajan puutteessa.

Kyselylomake pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeään ja yksinkertaiseen muotoon, jotta kysymyksenasettelun väärinymmärrys vähenisi. Tulosten analysoimisvaiheessa huomasimme kuitenkin muutamia virheitä, jotka olisi voinut huolellisella tarkastuksella välttää. Kysymyksenasettelu kysymyksissä 19, 20 ja 21 saattoi olla hieman liian moniselitteinen vastaajille. Myöhemmissä vastauksissa kävi ilmi, että kaikki vastaajat eivät olleet ymmärtäneet mitä *digitaalisella taloushallinnolla* kyselyssä tarkoitettiin. Kysymyksessä 19 kysyttiin ”Olisitteko kiinnostuneita ottamaan käyttöön digitaaliset taloushallinnon palvelut?” Kysymystä edelsi määritelmä digitaalisesta taloushallinnosta, mutta ilmeisesti kaikki eivät sitä lukeneet. Osa vastaajista valitsi vastausvaihtoehdon ”Yrityksellämme on jo käytössä digitaalinen taloushallinto”, vaikka jatkokysymyksissä 20 ja 21 selvisi, ettei heillä ole käytössä sellaista digitaalista taloushallintoa, jota tässä tarkoitettiin.

Toinen kyselyn vastaamista väärinäytetty tekijä oli kaikkien kysymysten pakollisuus. Saadun palautteen perusteella kysymykset 8, 17 ja 27 määriteltiin kuitenkin myöhemmin vapaaehtoisiksi. Näistä kysymyksistä tuli palautetta, että vastausvaihtoehdoista ei löytynyt yhtään sopivaa ja siksi kysymys koettiin virheelliseksi.

Tutkimus on toteutettu ositetulla satunnaisotannalla. Tällöin jokaisella perusjoukon yksiköllä on yhtä suuri mahdollisuus tulla valituksi otokseen. Ositetussa otannassa perusjoukko muodostuu etukäteen valituista ositteista, eli tässä tapauksessa toimialoista, joista jokaisesta valittiin tilastoyksiköitä otokseen. (Heikkilä 2008, 36 - 38; Taanila 21.10.2013.)

Tutkimuksen vastausprosentti jäi toivottua pienemmäksi. Lopullinen vastausprosentti oli 4,5 %, kun ennako-odotuksena oli noin 10 % saavuttaminen. Kyselyn vastaanottajia oli yhteensä 7272 ja vastauksia kyselyyn saatiin 326. Lisäksi kyselyn oli avannut 160 vastaanottajaa kuitenkin lähettämättä vastausta. Näin ollen 6786 vastaanottajaa ei koskaan edes avannut kyselykutsua. Määrällisesti vastaajia oli kuitenkin riittävästi, jotta tutkimustulosten voidaan ajatella olevan valideja.

Vastauskatoa pyrittiin ehkäisemään lähettämällä muistutuksia kyselystä niille, jotka eivät vielä olleet vastanneet. Ensimmäiselle vastaanottajajoukolle lähetettiin muistutus ensin

kaksi kertaa ennen juhannusta, lisäksi kerran heinäkuussa ja kerran elokuussa. Elokuun lopussa vastaanottajia haettiin vielä uusi otos ja heille lähetettiin kolme kertaa muistutus kyselyyn vastaamisesta. Lisäksi saimme luvan mainostaa kyselyä Suomen mikroyrittäjien (SUMI ry) Facebook-sivuilla 3.-9.9. välisenä aikana. Tätä kautta kyselyyn ei kuitenkaan tullut yhtään vastausta.

Kyselyn ajankohta ei ollut välttämättä parhain mahdollinen; kysely avattiin 11.6. ja se oli auki 10.9. saakka. Eniten vastauksia saatiin ennen juhannusta, kun taas sen jälkeen lähetetyt muistutukset ja uusi otos ei kerännyt yhtä paljon vastauksia. Ilmeisesti kesällä ihmiset eivät ole yhtä aktiivisesti sähköpostin äärellä kuin muina vuoden aikana ja tämä on saattanut lisätä katoa.

Kyselyn lähetystapa on myös saattanut aiheuttaa katoa, sillä kutsu lähetettiin sähköpostilla, jossa oli linkki kyselyyn. Tällöin viestillä on riski pysähtyä roskapostisuodattimeen, tai jäädä muuten vähäiselle huomiolle tärkeämpien viestien joukossa.

Tulosten analysointiin käytettiin monipuolisesti eri ohjelmistoja. Vastausdata siirrettiin Webropolista Exceliin, jossa tehtiin kuvioita kaikkiin kysymyksiin liittyen. Likertin asteikollisia kysymyksiä analysoitiin SPSS-ohjelman avulla ja niiden reliabiliteetti varmistettiin vielä käyttämällä Cronbachin alpha –testiä. Muihin kuin Likertin asteikollisiin kysymyksiin käytettiin Webropolin ristiintaulukointia tuomaan esille vastausten vaihtelua toimialoittain. Tulosten analysointi tehtiin Haaga-Helian järjestämässä menetelmäpajassa, jossa kvalitatiiviseen tutkimukseen erikoistunut yliopettaja opasti ohjelmistojen käytössä ja auttoi ongelmatilanteissa.

Tutkimuksessa ei käytetty kontrollikysymyksiä varmistamaan, että vastaajat eivät olleet vain arponeet vastauksia ilman niihin perehtymistä. Joskus näin voi käydä, jos esimerkiksi vastaajien kesken arvottava palkinto on liian houkutteleva. Vastauksissa oli kuitenkin havaittavissa korrelaatiota, kun kysymyksissä 17 ja 18 kysyttiin samojen asioiden työllistävyyttä ja haastavuutta. Tästä voidaan päätellä, että kysely on ollut luotettava.

Tämän opinnäytetyön johdannossa on esitetty peittomatriisi (Taulukko 1.); osoittaa sekä teorian, kysymysten asettelun että tulosten olevan linjassa alussa asetettujen tutkimuskysymysten kanssa. Peittomatriisi siis nostaa tutkimuksen validiteettia, sillä sen avulla voidaan varmistaa, ettei kyselylomakkeella ole ollut turhia kysymyksiä. Tutkimuksen validiteettia lisää myös se seikka, että tutkimustulokset ovat linjassa tätä tutkimusta edeltäneen kvalitatiivisen tutkimuksen tulosten kanssa. Edeltävä kvalitatiivinen tutkimus tekee myös

tästä kvantitatiivisesta tutkimuksesta pitkittäistyyppistä, sillä tutkimus ei ole ensimmäinen samasta aiheesta tehty.

6.3 Kehitysehdotukset

Tämä tutkimus on osoittanut, että arjen haasteita mikroyrittäjien taloushallintoon tuo ne asiat, jotka vievät eniten aikaa ja joissa tarvitaan eniten taloushallinnon asiantuntijaosaaamista. Taloushallinto ei ole mikroyrittäjien mielestä kovin mielenkiintoista ja siksi sen uudistamiseen ja vanhojen toimiviksi havaittujen tapojen muuttamiseen ei olla kovin innostuneita. Toisaalta varmasti juuri näille mikroyrittäjille digitalisoinnin tuoma ajansäästö olisi merkittävää. Miten siis mikroyrittäjät saataisiin kiinnostumaan oman yrityksensä taloushallinnon kehittämisestä?

Yksi suora linkki mikroyrittäjien taloushallinnon kehittämisen välillä ovat tilitoimistot. Tutkimus osoitti, että suurin osa mikroyrittäjistä on ulkoistanut ainakin osan kirjanpidostaan tilitoimistoille. Selvä ristiriita tutkimuksessa näkyi sen välillä kuinka mikroyrittäjistä monet kokivat, ettei heille ole edes tarjottu mahdollisuutta ottaa digitaalista taloushallintoa käyttöön kun taas tilitoimistoiden edustajat kokivat, että se ei voi olla syynä siihen miksei digitaalista taloushallintoa ole otettu käyttöön. Selkeästi olisi tärkeää, että tilitoimistot näkisivät digitaalisen taloushallinnon mahdollisuudet niin suurina, että he toimisivat sen puolesta puhujina. Tilitoimistot ovat avainasemassa digitaalisen taloushallinnon leviämässä.

Toinen merkittävä huomio tutkimuksen perusteella voidaan tehdä siinä, että toimialakoh-
taisia eroja löytyy. Tämän perusteella pitäisi enemmän pohtia sitä, miten digitalisaatiota viedään eteenpäin eri toimialoilla. B-to-B myyntiä harjoittavien konsultoinnin ja markkinoinnin yrittäjien keskuudessa digitalisaatio on selvästi otettu positiivisemmin vastaan, kun taas kuluttaja-asiakkaisiin keskittyvät parturi-kampaajat ovat kaikkein vähiten hyödyntäneet digitalisaation mahdollisuuksia. Hyvänä esimerkkinä nousi esille avoimissa vastauksissa ja jo edeltävässä kvalitatiivisessa tutkimuksessa se seikka, että taksien käyttämä ajodata on jo digitaalisessa muodossa, mutta yksikään taloushallinnon ohjelmisto ei lue laitteen tietoja suoraan. Eli taksien myynnit viedään aina käsin taloushallinnon ohjelmaan, vaikka mahdollisesti tässä voitaisiin hyödyntää koneellista tiedonsiirtoa. Eri alojen erityispiirteitä olisi varmasti syytä tarkastella erikseen ja kehitellä täsmällisiä digitaalisia ratkaisuja eri aloille.

Kehitysehdotuksena voisi mainita myös mikroyrittäjien näkökulman eri tutkimuksiin; ne ovat valtavia työllistäjiä Suomessa, mutta niihin kohdistuu vain vähän merkittäviä tutkimuksia. Mikroyrittäjien toimintatapoihin tarkemmin perehtymällä voitaisiin löytää mahdolli-

suuksia eri palveluiden tarjonnalle, niin taloushallinnon kuin muidenkin yritystoiminnan osa-alueiden hoidossa.

6.4 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön tekeminen alkoi vauhdikkaasti toukokuussa kyselylomakkeen laatimisella. Allekirjoitimme sopimuksen opinnäytetyön toimeksiannosta toukokuun puolessa välissä ja tavoitteena oli saada kyselylomake valmiiksi toukokuun loppuun mennessä. Tämä oli meille heti ensimmäinen oppimisen paikka. Emme aluksi ihan ymmärtäneet mitä tältä kvantitatiiviselta tutkimukselta odotettiin ja miten laadimme kysymykset niin, että keskitymme juuri oikeisiin asioihin. Johtolanka kuitenkin löytyi kuin saimme muodostettua lopullisen päätutkimuskysymyksen ja siihen liittyvät alakysymykset. Niihin nojaten oli lopulta helppoa karsia turhat kysymykset pois ja muokata kyselylomake lopulliseen muotoonsa.

Tiukan alkuaikataulun takia jäimme heti noin viikon jälkeen alkuperäisestä kyselyn lähettämispäivästä. Tämä kuitenkin sovittiin yhdessä, koska haluttiin että kaikki osapuolet ehtivät testaamaan ja kommentoimaan kyselylomakkeen toimivuutta ennen sen lähetystä vastaanottajille.

Kyselylomakkeen valmistumisen ja lähettämisen jälkeen kiire opinnäytetyön parissa hellitti kesän ajaksi. Sovimme yhdessä, että kesän aikana perehdymme molemmat tutkimukseen liittyvään teoriaan ja kirjoitamme teoriaosuutta mahdollisimman pitkälle ennen elokuussa koittavaa kyselyn tulosten analysointia. Teoriaosuuden kirjoittamisessa oli alkuun haasteita, eikä meillä ollut täysin selvää, mitä aihealueita pitäisi käsitellä teoriaosuudessa. Tämän vuoksi tuli teoriaosuuteen tuli aluksi kirjoitettua paljon vääristä aihepiireistä koostuvaa tekstiä. Saimme apua ohjaajalta teoriaosuuden rajaamisen ja kirjoittamiseen elokuussa, joten oikean teorian lähdekirjallisuuden löytämiseen ja kirjoittamiseen jäi vähemmän aikaa kuin suunniteltiin.

Elokuussa kävimme opinnäytetyön ohjaajien kanssa keskustelua riittävästä vastaajien määrästä. Yhdessä todettiin, että siihen mennessä saatujen vastausten määrä ei riitä tulosten analysointiin eikä näin ollen vastaa asetettuja tavoitteita. Tämän vuoksi päädyttiin ratkaisuun tehdä uusi otanta kohderyhmästä ja lähettää kyselyä vielä uusille vastaanottajille. Tämä viivästytti taas noin viikolla seuraavan vaiheen aloitusta eli kyselyn tulosten analysointia. Alun perin kysely piti sulkea elokuun loppuun mennessä, mutta jotta uusille vastaanottajille olisi jäänyt tarpeeksi aikaa reagoida kyselykutsuun, kysely suljettiin vasta 10.9.

Kyselyn vastausten analysointi aloitettiin heti kyselyn sulkemisen jälkeen. Tämä oli opin-
näytetyön osa-alue, jossa tarvitsimme selkeästi eniten apua ulkopuolisilta. Onneksi saim-
me kiitettävästi apua Haaga-Helian kvantitatiivisen tutkimusmenetelmän yliopettajalta.
Hänen neuvonsa olivat korvaamattomia tulosten analysoinnissa ja etenkin SPSS-
ohjelman ja Webropolin käytössä. Tulosten analysointi oli meille molemmille opinnäyte-
työntekijöille varmasti haastavin ja samalla myös opettavaisin työvaihe.

Pienestä viivästyksestä huolimatta saimme tulokset valmiiksi määräaikaan mennessä.
Esitimme työn tulokset toimeksiantajille syyskuun viimeisenä päivänä. Esittelytilaisuuteen
olimme valmistautuneet tekemällä PowerPoint diasarjan kyselyn tuloksista ja johtopäätök-
sistä. Esittelytilaisuus oli mukava ja esityksemme synnytti mielestämme hyvää keskuste-
lua tutkimuksen aiheesta.

Kaiken kaikkiaan tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut erittäin antoisaa. On ollut suuri
etu, että meitä tekijöitä on ollut kaksi jakamassa tätä työmäärää. Yhteistyö on sujunut hy-
vin ja on ollut erittäin tiivistä. Facebookin keskustelumme on venynyt varmasti kilometrien
mittaiseksi ahkerasti vaihdetuista viesteistä. Mielestämme olemme pystyneet jakamaan
työmäärän tasaisesti. Molemmat tekijät ovat osallistuneet kaikkiin työvaiheisiin ja silti
olemme myös pystyneet hyödyntämään toistemme vahvuuksia. Toinen meistä on viimeis-
tellyt raportin tekstejä ansiokkaasti kun taas toinen on viilannut kuvioita Excelissä viimei-
seen asti.

Lähteet

Administer. Palvelut ja eFinan toiminnot. Luettavissa: <http://www.administer.fi/palvelut-ja-efinan-toiminnot>. Luettu: 22.8.2015.

Ahvenniemi, J. 2014. Uusi taloushallinto 2025. Tilisanomat 2014. Luettavissa: <http://tilisanomat.fi/kolumni/uusi-taloushallinto-2025>. Luettu: 14.9.2015.

Basware. Baswaresta. Luettavissa: <http://www.basware.fi/yrityksesta>. Luettu: 22.8.2015.

Bisnode. Bisnode lyhyesti. Luettavissa: <https://www.bisnode.com/suomi/bisnode-lyhyesti/>. Luettu: 15.9.2015.

Digibarometri 2015. Digile, Liikenne- ja viestintäministeriö, Tekes, Teknologiateollisuus ja Verkkoteollisuus. Taloustieto Oy. Helsinki. Luettavissa: <http://digi.fi/files/2015/03/Digibarometri-2015.pdf>. Luettu: 11.10.2015.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Verkkolaskukysely pk-yrityksille. 2013. Luettavissa: https://www.fkl.fi/teemasivut/sepa/tutkimustietoa/Dokumentit/EK_n_verkkolaskukysely_pk_yrityksille.pdf. Luettu 12.10.2015

EUR-Lex. Mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmä. Luettavissa: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=URISERV:n26026>. Luettu: 9.8.2015.

Heeros. Luettavissa: <http://www.heeros.com/>. Luettu: 22.8.2015.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Edita Prima Oy. Helsinki.

Helanto, L., Kaisaniemi, T., Koskinen, K., Kuntola, K. & Siivola, M. 2013. Taloushallinto. NYT. Tilitoimistoammattilaisen opas sähköiseen taloushallintoon. ProCountor International Oy. Saarijärvi.

Holopainen, M & Pulkkinen, P. 2008. Tilastolliset menetelmät. WSOY Oppimateriaalit Oy. Porvoo.

Jyväskylän yliopisto 2011. Koppa. Määrällinen tutkimus. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>. Luettu: 20.9.2015.

Kinnunen, J., Laitinen, E., Laitinen, T., Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2006. Mitä on yrityksen taloushallinto?. KY-Palvelu Oy. Keuruu.

Kirjanpitolaki. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Luettu: 26.8.2015

Koivumäki, J. & Lindfors, H. 2012. Pk-yrityksen taloushallinto – käytännönläheisesti. Helsingin seudun kauppakamari. Hämeenlinna.

Kuntola, K. 17.4.2015. Procounor. Viisi virheellistä luuloa sähköisestä taloushallinnosta. Procounor blogi. Luettavissa: <http://blog.procounor.com/viisi-virheellist%C3%A4-myytti%C3%A4-s%C3%A4hk%C3%B6isest%C3%A4-taloushallinnosta>. Luettu: 20.9.2015.

KvantiMOTV. Mittaaminen. Muuttujien ominaisuudet. Luettavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/mittaaminen/ominaisuudet.html>. Luettu: 15.9.2015.

Laaksonen, S., Kemell, A-M & Koskinen, S. 2007. Siirtohinnoittelun dokumentointi. Verohallinto. Luettavissa: [file:///Users/maijavahavirta/Desktop/Siirtohinnoittelun_dokumentointi_-_muistio_-_lopullinen_191007\(2\)\[1\].pdf](file:///Users/maijavahavirta/Desktop/Siirtohinnoittelun_dokumentointi_-_muistio_-_lopullinen_191007(2)[1].pdf). Luettu: 15.9.2015.

Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Lemonsoft. Ratkaisu. Luettavissa: <http://www.lemonsoft.fi/ratkaisu/>. Luettu: 22.8.2015.

Maestro. Taloushallinto ja kirjanpito. Luettavissa: <http://www.maestro.fi/ohjelmistot/taloushallinto>. Luettu: 25.8.2015.

Malinen, P. & Lemmelä, E. Pk-yritysbarometri syksy 2015. Suomen Yrittäjät ry. Luettavissa: http://www.yrittajat.fi/File/9242763b-f5b4-4a09-ae18-ef9b2f01bc23/Pk_barometri_syksy2015.pdf. Luettu: 10.10.2015.

Manninen, O. 2015. Digitalisaatio muokkaa tilitoimistojen arkea. Ekonomilehti 14.5.2015. Luettavissa: <http://www.ekonomilehti.fi/digitalisaatio-muokkaa-tilitoimistojen-arkea/>. Luettu: 12.8.2015.

- Mäkinen, L. 2012. Yrityksen kassasuunnittelu – Kasva terveesti ja turvaa tulevaisuus. Suomen Yrityskirjat Oy. Saarijärvi.
- Mäkinen, L. & Vuorio, B. 2002. Taloushallinnon nettivallankumous. Kauppakaari. Helsinki.
- NetBaron. Luettavissa: <http://www.netbaron.fi/>. Luettu: 26.8.2015.
- NetTikon. Luettavissa: <http://www.nettikon.fi/>. Luettu: 25.8.2015.
- Netvisor. Luettavissa: <http://nv.netvisor.fi/>. Luettu: 26.8.2015.
- Passeli. Luettavissa: <http://www.passeli.fi/>. Luettu: 26.8.2015.
- Procounor. Luettavissa: <http://www.procounor.com/>. Luettu: 26.8.2015.
- Rogers, E. 2003. Diffusion of innovations. Free Press. New York.
- Salo, I. 2010. Cloud computing palvelut verkossa. Bookwell Oy. Porvoo.
- SAP. Tietoja SAP:stä. Luettavissa: <http://www.sap.com/finland/about.html>. Luettu: 26.8.2015.
- Schumpeter, J. 2011. The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle. Transaction Publishers. Luettavissa: <https://play.google.com/books/reader?id=7p9fwYiDR20C&printsec=frontcover&output=reader&hl=fi&pg=GBS.PR1>. Luettu: 12.10.2015.
- Seeck, H. 2012. Johtamisopit Suomessa taylorismista innovaatioteorioihin. Gaudeamus. Helsinki University Press.
- Simola, K. Kirjanpitoon tulossa isoja muutoksia vuonna 2016. Suomen Yrittäjät. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/uutisarkisto/a/uutisarkisto/kirjanpitoon-tulossa-iso-muutos-vuonna-2016>. Luettu: 6.11.2015.
- Suomen Yrittäjät. Yrittäjyys Suomessa. 9.6.2015. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/suomenyrittajat/yrittajyys Suomessa/>. Luettu: 7.8.2015.

Suomen Yrittäjät 2014. Verot ja rahat. Sähköinen taloushallinto. 2014. Luettavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/verotjarahat/taloushallinto/sahkoinentaloushallinto/#hyodyt>. Luettu: 1.9.2015.

Taanila, A. 21.10.2013. Ositettu otanta. Akin menetelmäblogi. Luettavissa: <https://tilastoapu.wordpress.com/tag/ositettu-otanta/>. Luettu: 10.10.2015.

Taanila, A. 10.3.2015. Spearmanin järjestyskorrelaatio. Akin menetelmäblogi. Luettavissa: <https://tilastoapu.wordpress.com/2015/03/07/spearmanin-jarjestyskorrelaatio/>. Luettu: 10.10.2015.

Taloushallinnon runkoverkko – TARU. 2014a. Hankkeesta. Luettavissa: <http://www.taloushallinnonrunkoverkko.fi/hankkeesta/>. Luettu: 12.8.2015.

Taloushallinnon runkoverkko – TARU. 2014b. Omistajat. Luettavissa: <http://www.taloushallinnonrunkoverkko.fi/omistajat/>. Luettu: 12.8.2015.

Taloushallintoliitto a. Kirjanpidon ABC. Tosite. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tosite>. Luettu: 27. 8.2015.

Taloushallintoliitto b. Kirjanpidon ABC. Tilikausi ja tilinpäätös. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tilikausi-ja-tilinpaatos>. Luettu: 27.8.2015.

Taloushallintoliitto c. Kirjanpidon ABC. Kirjanpitovelvollisuus ja kirjanpitoaineisto. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/kirjanpitovelvollisuus>. Luettu: 27.8.2015.

Taloushallintoliitto d. Kirjanpidon ABC. Kirjanpidon menetelmä. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/kirjanpidon-menetelma>. Luettu: 27.8.2015.

Taloushallintoliitto e. Tilitoimistoasiointi. Tilitoimiston palvelut. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/tilitoimiston-palvelut>. Luettu: 12.8.2015.

Taloushallintoliitto f. Tilitoimistoasiointi. Asiakkaana tilitoimistossa. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/tilitoimistoasiointi/asiakkaana-tilitoimistossa>. Luettu: 12.8.2015.

Tieke ry. Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus. Verkkolaskusta. Luettavissa: <http://www.tieke.fi/display/verkkolasku/Verkkolasku>. Luettu: 14.10.2015.

Tieto Oyj. Tiedosta. Luettavissa: <http://www.tieto.fi/tiedosta>. Luettu: 2.5.2015.

Tikon a. Tikon Oy. Luettavissa: <http://www.tikon.fi/tikon-oy>. Luettu: 2.5.2015.

Tikon b. Tuotteet. Luettavissa: <http://www.tikon.fi/tikon-tuotteet>. Luettu: 27.8.2015.

Tilastokeskus a. Tietoa tilastoista. Käsitteet ja määritelmät. Innovaatio. Luettavissa: <http://www.stat.fi/meta/kas/innovaatio.html>. Luettu: 15.9.2015.

Tilastokeskus b. Tietoa tilastoista. Käsitteet ja määritelmät. Mikroyritys. Luettavissa: <http://www.stat.fi/meta/kas/mikroyritys.html>. Luettu: 5.8.2015.

Tilastokeskus 2014. Tietotekniikan käyttö yrityksissä 2014. Luettavissa: http://www.stat.fi/til/icte/2014/icte_2014_2014-11-25_fi.pdf. Luettu: 11.10.2015.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Yrityskatsaus 2014: Murroksia ja uudistumista. Luettavissa: http://www.tem.fi/files/41042/TEMjul_39_2014_web_02102014.pdf. SIVUT10-44. Luettu: 5.8.2015.

Valtiovarainministeriö 2015. Digitalisaatio. Luettavissa: <http://vm.fi/digitalisaatio>. Luettu: 10.10.2015.

Verohallinto 2010. Veroilmoituksen antaminen – yritykset ja yhteisöt. Luettavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Veroilmoitus. Luettu: 25.8.2015.

Viestintävirasto. Pilvipalveluiden turvallisuus. Mitä organisaatioiden tulisi huomioida pilvipalveluja hyödyntäessä. 2014. Luettavissa: https://www.viestintavirasto.fi/attachments/tietoturva/Pilvipalveluiden_tietoturva_organisaatioille.pdf. Luettu: 11.10.2015

Visma a. Visma Econet. Talous- ja materiaalihallinnon toiminnanohjausjärjestelmä pk-yrityksille ja yhteisöille. Luettavissa: <http://www.visma.fi/ohjelmistoratkaisut/Ohjelmistot/visma-econet/Esittely/>. Luettu: 22.8.2015.

Visma b. Visma Fivaldi. Yksi järjestelmä - moneen tarkoitukseen. Luettavissa:
http://www.visma.fi/fivaldi/?gclid=Cj0KEQjwu-CuBRCQ2byQtMep7e0BEiQABQKikU3GamaKjrRc4cmsnEhjz_ap13whUuEZ9aqArmZLlsaAm0G8P8HAQ. Luettu: 22.8.2015.

Visma c. Visma Nova. Nykypäivän toiminnanohjausratkaisu pitkillä perinteillä Luettavissa:
<http://www.visma.fi/nova/>. Luettu: 26.8.2015.

Visma. 26.3.2014. Visma Blog Finland. Tilitoimistojen palvelu on muuttunut tietojen kirjauksesta neuvontaan. Luettavissa: <http://www.visma.fi/blog/tilitoimistopalvelut-tietojen-kirjauksesta-neuvontaan/>. Luettu: 12.8.2015.

Webropol. Tuotteemme. Luettavissa: <http://webropol.fi/tuotteemme/>. Luettu: 15.9.2015.

Yritys-Suomi a. Työ- ja elinkeinoministeriö. Verkkolaskutus.
<https://www.yrityssuomi.fi/verkkolaskutus>. Luettu: 26.8.2015.

Yritys-Suomi b. Työ- ja elinkeinoministeriö. Viranomaisilmoitukset. Luettavissa:
<https://www.yrityssuomi.fi/viranomaisilmoitukset>. Luettu: 26.8.2015.

Yritys-Suomi c. Työ- ja elinkeinoministeriö. Ilmoitukset verohallinnolle. Luettavissa:
<https://www.yrityssuomi.fi/ilmoitukset-verohallinnolle>. Luettu: 26.8.2015.

Yritys-Suomi d. Työ- ja elinkeinoministeriö. Työnantajan ilmoitukset.
<https://www.yrityssuomi.fi/tyonantajan-ilmoitukset>. Luettu: 26.8.2015.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Arjen haasteet mikroyritysten taloushallinnossa

1. Toimiala *

- Konsultointi
- Markkinointitoimisto
- Parturi-kampaamo
- Rakennusalan yrittäjä (sähköala, LVI, remontti...)
- Taksi
- Tilitoimisto
- Muu, mikä? _____

2. Henkilöstön määrä *

_____ henkilöä.

3. Liikevaihto *

- Alle 50 000€
- 50 000€ – 99 999€
- 100 000€ – 199 999€

- 200 000€ – 299 999€
- 300 000€ – 399 999€
- 400 000€ tai yli

4. Mitä taloushallinnon järjestelmää käytätte? *

- Basware
- Econet
- Efina
- Fivaldi
- Heeros Systems
- Lemonsoft
- NetTikon
- Maestro
- NetBaron
- Netvisor
- Nova
- Passeli
- Procountor
- SAP
- Tikon
- Muu, mikä? _____
- En tiedä

5. Käyttekö taloushallinnon järjestelmää netissä? *

- Kyllä
- Ei

6. Käyttekö tilitoimistoa? *

- Kyllä
- Ei

7. Mitä seuraavista taloushallinnon tehtävistä tilitoimistonne hoitaa yrityksellenne? (Voit valita useita kohtia) *

- Arvonlisäveron raportoinnin
- Matkalaskujen käsittelyn
- Myyntilaskujen tekemisen ja lähettämisen
- Myyntilaskujen tallentamisen kirjanpidon järjestelmään
- Omien ostojen kuittien tallentamisen kirjanpidon järjestelmään

- Ostolaskujen tallentamisen kirjanpidon järjestelmään
- Ostolaskujen maksamisen kirjanpidon järjestelmän kautta
- Palkanlaskennan
- Talouskonsultoinnin
- Tilinpäätöksen
- Viranomaisilmoitukset
- Veroneuvonta
- Muuta, mitä? _____

8. Kuinka tärkeänä pidätte seuraavia tilitoimiston tehtäviä omalta kannaltanne? Voitte valita myös sellaisia tehtäviä, joita tilitoimistonne ei hoida.

	Ei lain- kaan tärkeä- nä	Ei ko- vin tärkeä- nä	Neutraali- na	Melko tärkeä- nä	Erittäin tärkeä- nä
Arvonlisäveron raportointi	☐	☐	☐	☐	☐
Matkalaskujen käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Myyntilaskujen tekeminen ja lähettäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Myyntilaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	☐	☐	☐	☐	☐
Omien ostojen kuittien tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	☐	☐	☐	☐	☐
Ostolaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	☐	☐	☐	☐	☐
Ostolaskujen maksaminen kirjanpidon järjestelmän kautta	☐	☐	☐	☐	☐
Palkanlaskenta	☐	☐	☐	☐	☐
Perintä	☐	☐	☐	☐	☐
Tuloksen analysointi	☐	☐	☐	☐	☐

Tilinpäätös	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisilmoitukset	☐	☐	☐	☐	☐
Veroneuvonta	☐	☐	☐	☐	☐
Muu, mi- _____ kä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

9. Miten hoidatte yrityksenne myyntilaskutuksen? *

- Lasku tehdään manuaalisesti taloushallinnon järjestelmässä ja lähetetään paperina tai sähköpostin liitetiedostona
- Lasku muodostuu automaattisesti taloushallinnon järjestelmässä ja lähetetään paperina tai sähköpostin liitetiedostona
- Laskutukseen käytetään verkkolaskua, jonka yrittäjä tekee itse
- Laskutukseen käytetään verkkolaskua, jonka tilitoimisto tekee
- Myyntilaskutus on ulkoistettu tilitoimistolle
- Yritys ei laskuta, sillä kaikki myynti on käteis- tai korttimyyntiä

10. Miten yrityksenne vastaanottaa suurimman osan laskuistaan? *

- Laskut tulevat paperilaskuina
- Laskut tulevat skannauspalvelun kautta
- Laskut tulevat pdf-tiedostoina
- Laskut tulevat verkkolaskuina

11. Miten yrityksenne hoitaa laskujen maksamisen? *

- Laskut maksetaan verkkopankissa
- Laskut maksetaan taloushallinnon järjestelmän kautta
- Laskujen maksu on ulkoistettu tilitoimistolle

12. Miten yrityksenne matka- /kululaskutus hoidetaan? (Voit valita useita kohtia) *

- Matka-/kululaskut kirjataan käsin järjestelmään ja arkistoidaan paperisina

- Matka-/kululaskut kirjataan käsin järjestelmään ja arkistoidaan digitaalisessa muodossa tietokoneelle
- Matka-/kululaskut skannataan heti palvelun käyttämisen jälkeen ja taloushallinnon järjestelmä ”lukee” tiedot automaattisesti. Tositteet arkistoidaan digitaalisessa muodossa.
- Matka-/ kululaskut ovat ulkoistettu tilitoimistolle
- Yrityksellä ei ole matkalaskuja
- Yrityksellä ei ole kululaskuja

13. Miten työntekijöiden työajanseuranta hoidetaan? *

- Työntekijöillä on kuukausipalkka, ei työajanseurantaa
- Työajanseuranta tehdään paperille
- Työajanseuranta tehdään Excelillä
- Työajanseuranta tehdään palkanlaskennan ohjelmassa
- Työajanseuranta ja palkanlaskenta on ulkoistettu tilitoimistolle
- Muuten, miten? _____

14. Miten laaditte arvonlisäveron kausi-ilmoitukset? *

- ALV:n kausi-ilmoitukset laaditaan käsin paperilla
- ALV:n kausi-ilmoitukset laaditaan verotiliä käyttäen
- ALV:n kausi-ilmoitukset on ulkoistettu tilitoimistoille
- Yritys ei ole ALV-velvollinen

15. Millaiseksi koette edellä mainitut tehtävät? *

	Erittäin hankalaa	Melko hankalaa	Ei hankalaa eikä helppoa	Melko helppoa	Erittäin helppoa	Ei koske yritystä- ni/minua
Myyntilaskutus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Laskujen maksaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Matka-/ kululasku-	☐	☐	☐	☐	☐	☐

jen käsittely

Työajanseuranta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ALV:n kausi-ilmoitukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Kuinka mielenkiintoisena pidätte taloushallintoon liittyviä tehtäviä? *

- Ei lainkaan mielenkiintoista
- Ei kovin mielenkiintoista
- Neutraalia
- Melko mielenkiintoista
- Erittäin mielenkiintoista

17. Mitkä ovat työllistävimmät vaiheet taloushallinnossa? (Voit valita useita kohtia)

☐ Arvonlisäveron raportointi	☐ ALV-velan seuraaminen
☐ Kassanhallinta (rahan riittävyden suunnittelu)	☐ Matkalaskujen käsittely
☐ Myyntilaskujen tekeminen ja lähettäminen	☐ Myyntilaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään
☐ Oman työn hinnoittelu	☐ Omien ostojen kuittien käsittely
☐ Ostolaskujen maksaminen	☐ Omien kulujen kirjaaminen (esim. kilometrikorvaukset, päivärahat)
☐ Ostolaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	☐ Ostolaskujen maksaminen kirjanpidon järjestelmän kautta
☐ Palkanlaskenta	☐ Perintä
☐ Tilinpäätös	☐ Tuloksen analysointi
☐ Työntekijöiden tuntikirjaukset	☐ Viranomaisilmoitukset (esim. ilmoitukset työeläkeyhtiöille, Verohallintoon)
☐ Verosuunnittelu	☐ Muu, mikä? _____

18. Kuinka haastavina koette seuraavat taloushallinnon tehtävät? *

Erittäin Melko Ei haas- Melko Erittäin Ei koske mi-

	haasta- vaa	haasta- vaa	tavaa eikä helppoa	help- poa	help- poa	nua/yritystäni
Arvonlisäveron ra- portointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ALV-velan seuraa- minen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kassanhallinta (ra- han riittävyden suunnittelu)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Matkalaskujen käsit- tely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Myyntilaskujen te- keminen ja lähettä- minen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Myyntilaskujen tal- lentaminen kirjanpi- don järjestelmään	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omien ostojen kuitti- en käsittely	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oman työn hinnoitte- lu	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Omien kulujen kir- jaaminen (esim. ki- lometrikorvaukset, päivärahat)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ostolaskujen mak- saminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ostolaskujen tallen- taminen kirjanpidon järjestelmään	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Palkanlaskenta	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Perintä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Talouskonsultointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilinpäätös	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Työntekijöiden tunti- kirjaukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisilmoituk- set (esim. ilmoitukset työeläkeyhtiöille, Verohallintoon)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verosuunnittelu	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Digitaalisen taloushallinnon ydin on verkkolasku ja taloushallinnon ohjelmisto, joka toimii internet-selaimessa. Digitaalinen taloushallinto mahdollistaa reaaliaikaisen tuloksen tarkastelun ja antaa yrittäjälle mahdollisuuden porautua taloushallinnon raporttien lukuihin aina laskutasolle asti.

19. Olisitteko kiinnostuneita ottamaan yrityksellenne käyttöön digitaalisen taloushallinnon palvelut? *

- Yrityksellämme on jo käytössä digitaalinen taloushallinto
- Kyllä olisin kiinnostunut ottamaan käyttöön digitaalisen taloushallinnon
- En ole kiinnostunut ottamaan käyttöön digitaalista taloushallintoa

20. Mitä seuraavista olette jo digitalisoineet? (Voit valita useita kohtia) *

- Digitaalinen palkanlaskenta
- Käteiskuittien tallennuksen
- Myyntilaskut verkkolaskuiksi
- Ostolaskut verkkolaskuiksi
- Verotilin käyttö veroilmoituksiin
- Kaikki edellä mainitut tehtävät

21. Millä tavalla otitte digitaalisen taloushallinnon käyttöönnne? *

- Hankimme itse digitaaliset palvelut ohjelmistoyritykseltä

- Ohjelmistoyritys teki tarjouksen digitaalisista palveluista
- Tilitoimisto tarjosi digitaalisia palveluita
- Muuten, miten? _____

22. Mikä voisi edesauttaa digitaalisen taloushallinnon käyttöönottoa? (Voit valita useita kohtia) *

- Hyötyjen kuuleminen ja niiden soveltaminen yrityksen tarpeita vastaaviksi
- Kirjanpidon kokonaiskulojen merkittävä vähentyminen
- Mikroryrittäjille suunnattu koulutus
- Ohjelmistojen halvempi hinta
- Opetusvideo mikroryrittäjille
- Taloushallinnon työmäärän vähentyminen
- Jokin muu, mikä? _____

23. Mitkä seuraavista palveluista kokisitte hyödyllisiksi? (Voit valita useita kohtia) *

- Kuittien kuvaamisen älypuhelimella ja tietojen siirtymisen suoraan taloushallinnon järjestelmään
- Myyntilaskujen tekemisen älypuhelimella
- Ostolaskujen hyväksymisen älypuhelimella
- Rikastettu tiliote (tiedot ostoista siirtyy tiliotteen kautta taloushallinnon järjestelmään)
- Tuloksen seuraamisen omalta koneelta netin kautta

24. Helpottaisiko seuraavien taloushallinnon tehtävien digitalisoiminen työtänne? *

	Helpottaisi erittäin vähän	Helpottaisi melko vähän	Ei vähän eikä paljon	Helpottaisi melko paljon	Helpottaisi erittäin paljon	En osaa sanoa
Käteiskuittien tallennuksen digitalisoiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Myyntilaskutuksen digitalisoiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ostolaskutuksen digita- lisoiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Palkanlaskennan digi- talisoinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilinpäätöksen digitali- soiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Veroilmoitusten digita- lisoiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisilmoitusten digitalisoiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25. Onko teille tarjottu digitaalisia taloushallinnon palveluita? *

- Digitaalinen palkanlaskenta
- Digitaalinen taloushallinnon järjestelmä
- Verkkolasku myyntilaskutukseen
- Verkkolasku ostolaskutukseen
- Verotiliä veroilmoitusten tekoon
- Ei ole tarjottu digitaalisia taloushallinnon palveluita

26. Miksi ette ole kiinnostuneita ottamaan digitaalisia taloushallinnon palveluita käyttööne? (Voit valita useita kohtia) *

- En koe hyötyväni uudistuksista
- Ei ole aikaa perehtyä uuden ohjelmiston käyttöön
- En ole kiinnostunut muuttamaan nykyistä taloushallintoa
- En ole valmis maksamaan taloushallinnon hoitamisesta enempää kuin nyt
- En halua itselleni ylimääräistä työtä
- Kyseenalaistan digitalisuuden luotettavuuden
- Jokin muu, mikä? _____

27. Kokisitteko hyödyllisenä jonkin seuraavista? (Voit valita useita kohtia) *

- Kuittien kuvaamisen älypuhelimella ja tietojen siirtymisen suoraan taloushallinnon järjestelmään
- Myyntilaskujen tekemisen älypuhelimella
- Ostolaskujen hyväksymisen älypuhelimella
- Rikastettu tiliote (tiedot ostoista siirtyy tiliotteen kautta taloushallinnon järjestelmään)
- Tuloksen seuraamisen omalta koneelta netin kautta

28. Onko teille tarjottu sähköisiä taloushallinnon palveluita? (Voit valita useita kohtia) *

- Digitaalinen palkanlaskenta
- Digitaalinen taloushallinnon järjestelmä
- Verkkolasku myyntilaskutukseen
- Verkkolasku ostolaskutukseen
- Verotiliä veroilmoitusten tekoon
- Ei ole tarjottu digitaalisia taloushallinnon palveluita

29. Mitä palveluita tarjoatte asiakkaillenne? (Voit valita useita kohtia) *

- Täydet taloushallintopalvelut
- Asiantuntija-palvelut (mm. talouspäällikön vuokraus yms)
- Myyntilaskutuksen
- Ostolaskutuksen
- Palkanlaskennan
- Tilinpäätökset
- Veroilmoitusten teon
- Veroneuvonnan
- Mitä muita palveluita? _____

30. Mitä seuraavista taloushallinnon palveluista tarjoatte digitaalisena? (Voit valita useita kohtia) *

Digitaalisen taloushallinnon ydin on verkkolasku ja taloushallinnon ohjelmisto, joka toimii internet-selaimessa. Digitaalinen taloushallinto mahdollistaa reaaliaikaisen tuloksen tarkastelun ja antaa yrittäjälle mahdollisuuden porautua taloushallinnon raporttien lukuihin aina laskutasolle asti.

- Matka- ja kululaskujen käsittely
- Myyntilaskut verkkolaskuina
- Ostolaskut verkkolaskuina
- Palkanlaskenta
- Raportointi ja viranomaisilmoitukset
- Emme tarjoa mitään digitaalisena

31. Kuinka suuri osa asiakkaistanne käyttää digitaalista taloushallintoa? *

- 0 %
- 1-24 %
- 25-49 %
- 50-74 %
- 75-100 %

32. Mikä on tyypillisin syy miksi digitaalista taloushallintoa ei käytetä? *

- Asiakas ei koe hyötyvänsä digitaalisista palveluista
- Asiakkaita ei ole informoitu digitaalisista taloushallinnon palveluista
- Kallis investointi
- Uuden opiskelu
- Jokin muu, mikä? _____

Liite 2. Henkilöstön määrä

Henkilöä		
0	2	0,7 %
1	217	76,4 %
2	34	12,0 %
3	15	5,3 %
4	6	2,1 %
5	4	1,4 %
6	3	1,1 %
7	1	0,4 %
8	1	0,4 %
9	1	0,4 %
Yhteensä	284	
Ka	1,46	
Mediaani	1	

Liite 3. Toimialakohtaiset erot Kruskal-Wallis testillä mitattuna

Hypothesis Test Summary

	Null Hypothesis	Test	Sig.	Decision
1	The distribution of Henkilöstön määrä:henkilöä. is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,000	Reject the null hypothesis.
2	The distribution of Viranomaisilmoitukset is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,039	Reject the null hypothesis.
3	The distribution of Muu, mikä? is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,002	Reject the null hypothesis.
4	The distribution of Myyntilaskutus is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,011	Reject the null hypothesis.
5	The distribution of Laskujen maksaminen is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,027	Reject the null hypothesis.
6	The distribution of Matka-/kululaskujen käsittely is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,003	Reject the null hypothesis.
7	The distribution of Kassanhallinta (rahan riittävyyden suunnittelu) is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,001	Reject the null hypothesis.
8	The distribution of Myyntilaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,029	Reject the null hypothesis.
9	The distribution of Oman työn hinnoittelu is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,009	Reject the null hypothesis.
10	The distribution of Talouskonsultointi is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,007	Reject the null hypothesis.
11	The distribution of Tilinpäätös is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,007	Reject the null hypothesis.
12	The distribution of Verosuunnittelu is the same across categories of Toimiala.	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	,036	Reject the null hypothesis.

Asymptotic significances are displayed. The significance level is ,05.

Liite 4. Toimialakohtaisten erojen laatu kuvattuna keskiarvoilla ja -hajonnoilla

Report												
Toimiala	Henkilöstön määrä:hen kilöä. (k 2)	Viranomaisi lmoitukset (k 8)	Muu, mikä? (k 8)	Myyntilasku tus (k 15)	Laskujen maksamini n (k 15)	Matka-/ kululaskuie n käsittely (k 15)	Kassanhalli nta (rahan rittävyiden suunnittelu) (k 18)	Myyntilasku jen tallentamin en kirjapidon järjestelmä än (k 18)	Oman työn hinnoittelu (k 18)	Talousskons ultointi (k 18)	Tilinpäätös (k 18)	Verosuunni ttelu (k 18)
Konsultointi	Mean 1,28	4,61	1,49	4,52	4,61	4,04	3,86	3,97	3,54	3,37	3,13	2,93
	N 120	84	84	120	120	113	114	87	120	81	108	106
	Std. ,898	,836	1,349	,722	,652	1,003	1,196	,994	1,296	1,229	1,298	1,221
Markkinointi	Mean 1,63	3,79	1,63	4,26	4,56	4,45	3,64	4,13	3,15	3,05	3,17	3,00
	N 27	24	24	27	27	20	25	23	27	20	24	24
	Std. 1,363	1,503	1,715	1,130	,892	1,146	1,075	,920	1,537	1,146	1,523	1,285
Parturi- kampaamo	Mean 1,36	4,60	1,20	3,83	4,05	3,40	2,85	3,13	2,91	2,00	2,17	2,00
	N 22	20	20	6	22	10	20	8	22	11	18	21
	Std. 1,093	,754	1,963	,983	1,214	1,174	1,226	1,458	1,306	,632	1,098	1,140
Rakennusa lan yrittäjä (sähköala, LVI, jätteenhoito)	Mean 1,63	4,26	,74	4,11	4,21	3,42	3,31	3,59	3,03	3,29	3,60	2,88
	N 38	27	27	38	38	26	36	32	37	21	35	34
	Std. 1,567	1,318	1,259	,953	,811	1,172	1,142	,979	1,280	1,007	1,288	1,200
Taksi	Mean 2,27	3,92	,54	3,91	4,44	3,72	3,50	3,48	3,13	3,27	3,44	2,92
	N 26	24	24	23	25	18	26	21	23	22	25	26
	Std. 1,218	1,640	1,021	1,125	,870	,895	1,140	,928	1,100	1,120	1,356	1,262
Muu, mikä?	Mean 1,33	4,15	1,10	4,13	4,47	4,03	3,17	3,51	2,75	2,97	2,90	2,63
	N 51	40	40	47	51	38	48	37	51	29	40	43
	Std. 1,052	1,231	1,549	,992	,902	,915	1,277	1,239	1,278	1,117	1,277	1,254
Total	Mean 1,46	4,32	1,21	4,29	4,47	3,95	3,53	3,76	3,21	3,17	3,12	2,80
	N 284	219	219	261	283	225	269	208	280	184	250	254
	Std. 1,154	1,187	1,481	,920	,830	1,049	1,226	1,067	1,328	1,173	1,340	1,245

k = kysymys

Liite 5. Spearmanin järjestyskorrelaatiokertoimet

	Spearman's rho					
	Henkilöstön määrä:henkilöä.			Liikevaihto		
	Correlation Coefficient	Sig. (2-tailed)	N	Correlation Coefficient	Sig. (2-tailed)	N
8 Kuinka tärkeänä pidätte seuraavia tilitoimiston tehtäviä omalta kannaltanne?						
Arvonlisäveron raportointi	-,032	,635	219	,082	,226	219
Matkalaskujen käsittely	-,014	,842	219	-,025	,715	219
Myyntilaskujen tekeminen ja lähettäminen	-,077	,260	219	-,079	,245	219
Myyntilaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	,058	,392	219	-,016	,815	219
Omien ostojen kuittien tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	,108	,111	219	-,018	,791	219
Ostolaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	,120	,077	219	,066	,328	219
Ostolaskujen maksaminen kirjanpidon järjestelmän kautta	-,008	,910	219	-,039	,566	219
Palkanlaskenta	,258**	,000	219	,350**	,000	219
Perintä	,005	,944	219	-,007	,921	219
Tuloksen analysointi	-,007	,919	219	,052	,440	219
Tilinpäätös	-,073	,285	219	,006	,927	219
Viranomaisilmoitukset	-,018	,793	219	,072	,292	219
Veroneuvonta	,068	,313	219	,071	,294	219
Muu, mikä?	-,076	,265	219	,024	,722	219
15 Millaiseksi koette edellä mainitut tehtävät?						
Myyntilaskutus	-,140*	,024	261	,003	,962	261
Laskujen maksaminen	,038	,524	283	,065	,275	283
Matka-/ kululaskujen käsittely	-,112	,095	225	-,018	,793	225
Työajanseuranta	-,166*	,047	144	-,055	,511	144
ALV:n kausi-ilmoitukset	-,049	,428	264	,059	,339	264
16 Kuinka mielenkiintoisena pidätte taloushallintoon liittyviä tehtäviä?						
	,128*	,031	284	,000	,997	284
18 Kuinka haastavana koette seuraavat taloushallinnon tehtävät?						
Arvonlisäveron raportointi	,020	,751	247	,035	,580	247
ALV-velan seuraaminen	,113	,080	241	,073	,258	241
Kassanhallinta (rahan riittävyyden suunnittelu)	-,036	,559	269	,053	,387	269
Matkalaskujen käsittely	-,058	,402	207	-,043	,535	207
Myyntilaskujen tekeminen ja lähettäminen	-,180**	,004	258	-,066	,294	258
Myyntilaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	-,070	,318	208	-,027	,701	208
Omien ostojen kuittien käsittely	-,022	,714	275	-,005	,939	275
Oman työn hinnoittelu	-,022	,713	280	,044	,461	280
Omien kulujen kirjaaminen (esim. kilometrikorvaukset, päivärahat)	-,040	,533	246	-,040	,530	246
Ostolaskujen maksaminen	-,034	,570	282	-,026	,668	282
Ostolaskujen tallentaminen kirjanpidon järjestelmään	-,005	,945	211	,035	,611	211
Palkanlaskenta	,021	,787	162	,120	,130	162
Perintä	-,086	,252	177	-,024	,748	177
Talouskonsultointi	,110	,137	184	,102	,167	184
Tilinpäätös	,054	,396	250	,093	,141	250
Työntekijöiden tuntikirjaukset	-,034	,722	115	-,106	,259	115
Viranomaisilmoitukset (esim. ilmoitukset työeläkeyhtiöille, Verohallintoon)	-,010	,869	250	,050	,430	250
Verosuunnittelu	,050	,426	254	,066	,295	254
24 Helpottaisiko seuraavien taloushallinnon tehtävien digitalisoiminen työtänne?						
Käteiskuittien tallennuksen digitalisoiminen	-,026	,806	93	-,103	,324	93
Myyntilaskutuksen digitalisoiminen	-,005	,965	92	,071	,504	92
Ostolaskutuksen digitalisoiminen	,071	,506	90	,089	,404	90
Palkanlaskennan digitalisoiminen	,180	,154	64	-,018	,887	64
Tilinpäätöksen digitalisoiminen	-,014	,899	82	-,008	,947	82
Veroilmoitusten digitalisoiminen	,015	,891	82	-,069	,536	82
Viranomaisilmoitusten digitalisoiminen	,084	,452	83	-,133	,232	83

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Liite 6. Cronbachin alpha

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,796	,800	14

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,669	5

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,863	7